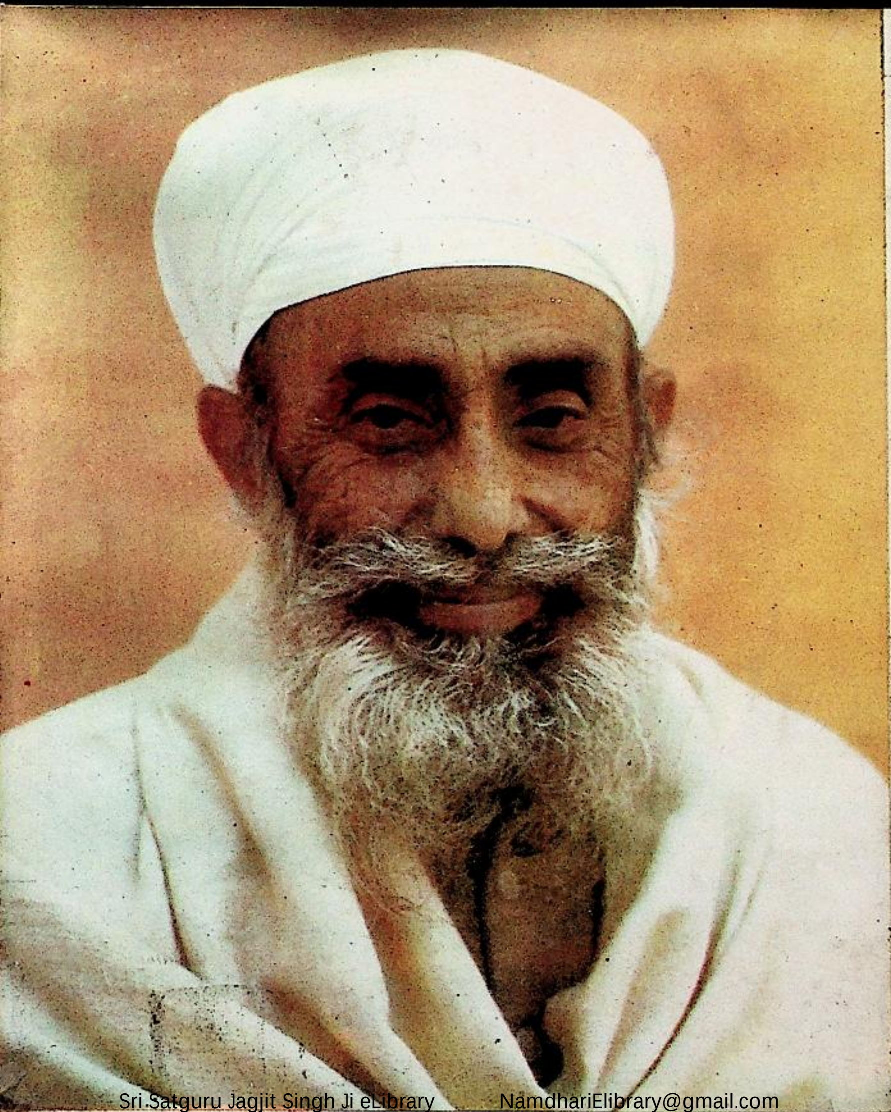
ਜੈਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਣੀਦਾ

ਪਰਮ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ

ਪਿਤਾ ਸਮਾਨ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ .

ਦੀ ਭੇਟਾ

ਪੂਰਨ ਸਨਮਾਨ ਸਹਿਤ

ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਨਿਮਾਣੇ ਨਿਤਾਣੇ ਸੇਵਕ

ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਰਕੇਸ਼ ਵਲੋਂ

ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਸਮੇਂ (19.3.96)

ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਤੋਂ ਭੇਟ

9.3.1996

ਜੈਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਣੀਦਾ

(ਅਸ਼ਟ-ਅਧਿਆਈ ਪ੍ਰਬੰਧ-ਕਾਵਿ)

ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ

ਜੈਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਣੀਦਾ (ਪ੍ਰਬੰਧ-ਕਾਵਿ)
ਕਰਤਾ : ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ

ਪਹਿਲਾ ਸੰਸਕਰਨ : ਮਾਰਚ, 1996
ਗਿਣਤੀ : 500
ਕੀਮਤ : 80/- ਰੁਪਏ

ਰੂਪਕਾਰ : ਅਜਾਇਬ ਚਿਤਰਕਾਰ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ : ਪੰਜਾਬੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, 412/7,
ਸ਼ੇਰਾ ਬਾਦੀ ਗੇਟ, ਪਟਿਆਲਾ । ਫ਼ੋਨ : 70740
ਛਾਪਕ : ਅਰੋੜ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, ਨੇੜੇ ਕਰਮ ਆਸ਼ਰਮ, ਪਟਿਆਲਾ ।

ਸਮਰਪਣ

ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਦੇ

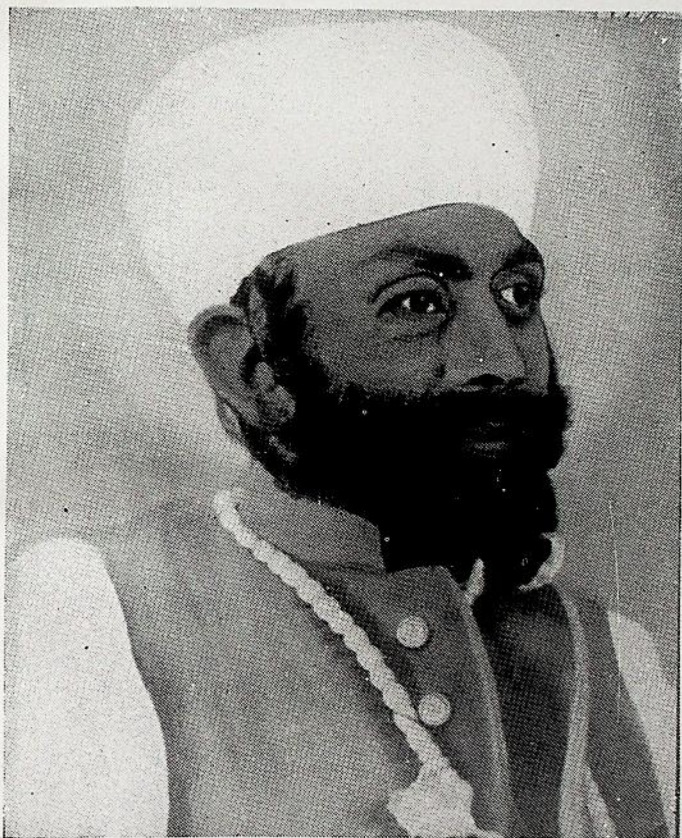
ਪਵਿੱਤਰ ਚਰਨ-ਕੰਵਲਾਂ

ਨੂੰ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸਲੋਕ ਮ: ੫

ਜੈਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਣੀਦਾ, ਤੈਸੋ ਹੀ ਮੈ ਡੀਠੁ ।
ਵਿਛੁੜਿਆ ਮੇਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਕਾ ਬਸੀਠੁ ।
ਹਰਿਨਾਮੋ ਮੰਤ੍ਰ ਦ੍ਰਿੜਾਇਦਾ ਕਟੇ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ।
ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਿਨਾ ਮਿਲਾਇਆ,
ਜਿਨਾ ਧੁਰੇ ਪਇਆ ਸੰਜੋਗੁ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ
(ਕਲਾ ਚਿੱਤਰ 1964-65)

ਤਤਕਰਾ

ਜੈਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਣੀਦਾ

(ਪ੍ਰਬੰਧ-ਕਾਵਿ)

ਸਤਿ ਪੁਰਖੁ ਜਿਨਿ ਜਾਨਿਆ
ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਉ ।
ਤਿਸ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਿਖੁ ਉਧਰੈ
ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਉ ॥

(ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ)

੧. ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ

ੲੇਕ-ਓਮ ਆਕਾਰ ਕਰ,
ਨਿਰਾਕਾਰ ਆਕਾਰ ਬਣਾਇਆ।
ਸਤਿ ਸਰੂਪ ਹੈ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤ,
ਸ਼ਬਦ-ਬ੍ਰਹਮ ਨੇ ਨਾਮ ਵਟਾਇਆ।
ਸਤਿ ਸਰੂਪ ਨਾਮ ਸੱਤਿ,
ਕਰਤਾ-ਪੁਰਖ ਅਲੱਖ ਲਖਾਇਆ।
ਨਿਰਭਉ ਤੇ ਨਿਰਵੈਰ ਹੈ,
ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਸਦਾ ਸੁਹਾਇਆ।
ਗਰਭ ਜੂਨ ਆਉਂਦਾ ਨਹੀਂ,
ਸੈਭੇ ਹੋਇ ਆਪ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ।
ਗੁਰ-ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਜਾਣੀਏ,
ਗੁਰ-ਮੰਤ੍ਰ ਦਾ ਜਾਪ-ਜਪਾਇਆ।
ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਚ ਹੈ ਭੇਦ ਛੁਪਾਇਆ।

ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਖੰਡਾ ਸਾਜਿਆ,
ਭਗਉਤੀ ਦਾ ਖੇਲ ਵਰਤਾਇਆ।
ਕਰਤਾ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ,
ਇਕ ਕਵਾਉ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਰਚਾਇਆ।
ਲੱਖ ਦਰਿਆਉ ਕੁਦਰਤ ਬਣੀ,
ਜੀਵਨ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾਇਆ।
ੲੇਕ ਰੂਪ ਲੱਖ ਹੋਇ ਆਇਆ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਰਾਧੀਏ,
ਸਤਿਨਾਮੁ ਦਾ ਜਾਪ ਜਪਾਇਆ।
ਅੰਗ ਲਾਇ ਅੰਗਦ ਗੁਰੂ,
ਅਮਰਦਾਸ ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਕਹਾਇਆ।

ਰਾਮਦਾਸ ਸਰੋਵਰ ਸਾਜ,
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਨਗਰ ਵਸਾਇਆ ।
'ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਿਫਤੀ ਦਾ ਘਰ'
ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸੱਚ ਫਰਮਾਇਆ ।
ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਜ,
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਾਇਆ ।
ਬਾਣੀ ਦਾ ਬੋਹਿਥ ਗੁਰੂ,
ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਸਿਰਤਾਜ ਸਦਾਇਆ ।
ਕਾਇਆਂ ਪਲਟ ਅਰਜਨ ਗੁਰੂ,
ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਦਾ ਰੂਪ ਵਟਾਇਆ ।
ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਧਾਰ ਕੇ,
ਸੱਚਾ ਤਖ਼ਤ ਅਕਾਲ ਸਜਾਇਆ ।
ਫਿਰ ਹਰਿਰਾਇ, ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹੋਇ,
ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਗੁਰੂ ਕਹਾਇਆ ।
ਦਿੱਲੀ ਠੀਕਰ ਫੋੜ ਕੇ,
ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ ਛੱਤਰ ਬਣਾਇਆ ।
ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰੂ ਨੇ ਖੜਗ ਧਾਰ,
ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਸਹਿਜ ਰਚਾਇਆ ।
ਜੁਗ ਜੁਗ ਵਧੇ ਹੋਏ, ਦੂਣ-ਸਵਾਇਆ ।

ਬਾਲਕ ਰਹਿਉ ਗੁਪਤ ਹੈ,
ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ ਆਇਓ ।
ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਜੋਤ ਧਰ,
ਵੱਡ-ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਰੂਪ ਬਣਾਇਓ ।
ਵਾਹੁ-ਵਾਹੁ ਗੁਰ ਜਗਜੀਤ ਹੈ,
ਭੈਣੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜੋਤ ਜਗਾਇਓ ।
ਸੀਤਲ ਦਾਤਾ ਮਿਹਰਬਾਨ,
ਚਰਨ ਪਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਪਾਇਓ ।

ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ ਵਡ-ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ ਭਾਈ,
ਹਰੀ ਨਾਮ ਜਪਾਵੇ ਰਾਮ ।

ਹਉਂ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਬਾਲਕਾ,
ਜਗਜੀਤ ਸਦਾਵੇ ਰਾਮ ।

ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਲਾ ਬਖ਼ਸ਼ ਕੇ,
ਕੀਤਾ ਵਡ-ਉਪਕਾਰ ।
ਚਰਨ ਕੰਵਲ ਤੋਂ ਵਾਰਨੇ,
ਜਾਵਾਂ ਸੌ-ਸੌ ਵਾਰ ।
ਕਸੇਲ ਜੀਉੜਾ ਭੁਲਣਹਾਰ ਹੈ,
ਸ਼ਤਿਗੁਰ ਹੈ ਬਖ਼ਸ਼ਿੰਦ ।
ਸਭੇ ਆਸਾਂ ਪੁੰਨੀਆਂ,
ਪਰਸ ਚਰਨ ਅਰਵਿੰਦ ।

★★★

੨. ਗੁਰ ਚਰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਅਰਦਾਸ

ਗੁਰ ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਰ,
ਕਰਦਾ ਮੈਂ ਅਰਦਾਸ ।
ਬੁਧ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ ਕੇ
ਕਰੋ ਕਲਾ ਪ੍ਰਗਾਸ ।
ਨਿਰਗੁਣਹਾਰਾ ਮੈਂ ਹਾਂ,
ਆਪ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਖ਼ਾਨ ।
ਗੁਰ-ਮਹਿਮਾ ਅਲੱਖ ਹੈ,
ਜਾਇ ਨਾ ਸਕੇ ਬਖਾਨ ।
ਮਿਹਰ ਕਰੋ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ,
ਬਖ਼ਸ਼ੋ ਇਹ ਵਰਦਾਨ ।
ਹੋਵੇ ਪੂਰਨ ਗ੍ਰੰਥ ਇਹ,
ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ ਮਹਾਨ ।

ਕੀਤੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਆਪ ਨੇ,
ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਵਰਦਾਨ ।
ਜੋ ਲਿਖੋ ਸ਼ੁਧ ਹੋਇਗਾ,
ਕੀਤਾ ਇਝ ਫਰਮਾਨ ।
ਮੈਂ ਅੰਧਲਾ ਨੇਤਰਹੀਣ,
ਧਰ ਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਟੇਕ ।
ਲਿਖੇ ਗ੍ਰੰਥ ਅਨੇਕ ਨੇ,
ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਵਿਸ਼ੇਖ ।
ਰੁਲਦੇ ਫਿਰਦੇ ਕੀਟ ਦੀ,
ਪੁੱਛੇ ਨਾ ਕੋਈ ਵਾਤ ।
ਥਾਪ ਦਿੱਤਾ ਇਸ ਕੀਟ ਨੂੰ,
ਆਪ ਦੇ ਵਡ-ਪ੍ਰਤਾਪ ।

ਮਿਲੇ ਸਨਮਾਨ ਅਨੇਕ ਨੇ,
ਹੋਇਆ ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ।
ਸਾਹਿਤ-ਜਗਤ ਵਿਚ ਕਦਰ ਹੈ,
ਸਿੱਧਾਂ ਵਾਲੀ ਸਿਧ ।
ਵਿਚ ਹਜ਼ੂਰੀ ਆਪ ਦੀ,
ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਸਨਮਾਨ ।
ਚਰਨੀ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ,
ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਿਲੀ ਮਹਾਨ ।
ਇਹ ਚਿਰਾਂ ਦੀ ਰੀਝ ਸੀ,
ਸਤਿਗੁਰ ਪੁੰਨੀ ਆਸ ।
ਮੰਗਲ ਅਵਸਰ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ,
ਧੰਨ ਤੁਹਾਡਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ।

ਆਂਚਲ ਬਖ਼ਸ਼ੋ ਗੁਰੂਦੇਵ,
ਧਰੋ ਦਾਸ ਸਿਰ ਹੱਥ ।
'ਵਡੇ ਕੀਆਂ ਵਡਿਆਈਆਂ',
ਲਿਖਾਂ ਕਰੋ ਸਮਰੱਥ ।
ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਗੁਰੂਦੇਵ ਜੀ,
ਬਖ਼ਸ਼ੋ ਕਾਵਿ ਦੀ ਦਾਤ ।
ਰੋਚਿਕ ਰਸਿਕ ਪੜ੍ਹਨ ਯੋਗ,
ਸਿੱਖਿਆ-ਦਾਇਕ ਬਾਤ ।

ਵੈਦ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਗੁਰੂ ਦਾ,
ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਉਪਚਾਰ ।
ਤਨ ਲਈ ਔਸ਼ਧੀ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ,
ਦਸਦਾ ਆਤਮ-ਸਾਰ ।
ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋ,
ਕਲਮ ਦੀ ਸ਼ਕਤ ਮਹਾਨ ।
ਮਿਲੇਗਾ ਆਤਮ ਸੁਖ ਤਦ,
ਹੋਏ ਸਰਬ-ਕਲਿਆਨ ।
ਇਛਾ ਉਸ ਵੈਦ ਦੀ,
ਪੂਰੀ ਕਰੋ ਗੁਰਦੇਵ ।

ਬਖਸ਼ੋ ਦਾਤ ਕਲਾ ਦੀ,
ਪੂਰਨ ਹੋਵੇ ਸੇਵ ।
ਹੋਵਾਂ ਅੰਤਰ-ਧਿਆਨ ਜਦ,
ਚਰਨ-ਕੰਵਲ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ।
ਦਰਸ਼ਨ ਅਨੂਪ ਨਿਹਾਰ ਕੇ,
ਲਿਖਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰੀਤ ।
ਸੰਤ-ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜਿਆ,
ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚੇ ਰਾਮ ।
ਭੈਣੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਗਟਿਓ,
ਗੱਲ ਹੋਈ ਸੀ ਆਮ ।
ਭੰਬਟ ਆਏ ਸ਼ਮ੍ਹਾਂ ਤੇ',
ਹੋਏ ਸਨ ਕੁਰਬਾਨ ।
ਮਿਲੀ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਸੀ,
ਕੂਕਾ ਪੰਥ ਮਹਾਨ ।
ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ,
ਖੁਲ੍ਹਿਆ ਨਵਾਂ ਸੀ ਬਾਬ ।
ਚੀਨੀ ਵਾਲੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ–
ਦਾ ਹੋਇਆ ਵਡ-ਪ੍ਰਤਾਪ ।
ਜਾਣੇ ਕੁਲ ਜਹਾਨ ਇਹ,
ਪ੍ਰਥਮ ਇਹ ਸੰਗਰਾਮ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਹੱਥੀਂ ਵੰਡਿਆ,
ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ ਜਾਮ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਘੜਿਆ ਸੰਤ ਸੀ,
ਨਾਮ ਜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ।
ਸੱਚਾ-ਸੁੱਚਾ ਚਲਨ ਦਾ,
ਸੇਵਾ ਤੇ ਉਪਕਾਰ ।
ਝੂਠ ਕਦੀ ਨਾ ਬੋਲਦਾ,
ਨਾ ਵਰਤੇ ਮਦ ਤੇ ਮਾਸ ।
ਨਿਰਭੈਅ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਹ,
ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ ਹੀ ਦਾਸ ।

ਟੱਕਰ ਲਈ ਸਾਮਰਾਜ ਨਾਲ,
ਅੰਗਰੇਜ਼ ਜੋ ਨੀਤੀਵਾਨ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਕੌਤਕ ਵੇਖ ਕੇ,
ਹੋਇਆ ਸੀ ਹੈਰਾਨ ।
ਅਰਾਈਆਂ ਭੈਣੀ ਬਣ ਗਿਆ,
ਮਹਾਂ-ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਮ ।
ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਜਿਥੇ,
ਬੈਠੀਆਂ ਇਕੋ ਥਾਨ ।
ਉਸ ਨਗਰ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਅਜ,
ਫੈਲੀ ਵਿਚ ਜਹਾਨ ।
ਜਾਣੇ ਕੁਲ ਲੋਕਾਈ ਇਹ,
ਮਹਾਂ-ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ।
ਇਹ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ ਗੁਰੂ ਦਾ,
ਨਾਮ ਜ਼ੀਦਾ ਜਗਜੀਤ ।
ਮਨ ਜਿੱਤ, ਜਗ ਜਿੱਤਿਆ,
ਪਤਿਤੋਂ ਕਰੇ ਪੁੰਨੀਤ ।
ਅਜ ਇਸ ਨਗਰ 'ਤੇ-
ਹੈ ਆਈ ਬਸੰਤ-ਬਹਾਰ ।
ਮਹਿਕ ਇਸ ਗੁਲਾਬ ਦੀ,
ਫੈਲੀ ਦੇਸੋਂ ਬਾਹਰ ।
ਕਈ ਥਾਈਂ ਫੁੱਲਵਾੜੀਆਂ,
ਸਤਿਗੁਰ ਲਾਈਆਂ ਆਣ ।
ਚੰਦਨ-ਮਹਿਕਾਂ ਵੰਡਦੀਆਂ,
ਨਾਮ ਦੀ ਸ਼ਕਤ ਮਹਾਨ ।
ਪਰਸ ਚਰਨ ਗੁਰਦੇਵ ਦੇ,
ਹੋਵਣ ਸਿਖ ਨਿਹਾਲ ।
ਸ੍ਵੇਤੰਬਰੀਂ ਸੋਂਹਦੇ,
ਵਾਹ ! ਕੈਸਾ ਕਮਾਲ !
ਚਿੱਟੇ ਬਸਤਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਸਾਫ਼ ।

ਭਲੀ ਮਨੁਖਤਾ ਸਿਰਜਦੇ,
ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤਾਪ।

ਕਰਨ ਉਪਕਾਰ ਜਗਤ ਵਿਚ,
ਡਿੱਗਿਆਂ ਨੂੰ ਉਠਾਣ।
ਕਿਰਤ ਕਰਨ, ਵੰਡ ਛਕਣ,
ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।
ਵੰਡਣ ਮਹਿਕ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ,
ਨਫਰਤ ਦੂਰ ਹਟਾਉਣ।
ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ,
ਨਿਤ ਉਠ ਨਾਮ ਧਿਆਉਣ।
ਨਾਮ, ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਗੰਧ ਹੈ,
ਚੰਦਨ ਮਹਿਕ ਸਮਾਨ।
ਧਾਰੇ ਸਗਲ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨੂੰ,
ਪ੍ਰੇਮਸ਼ਰ ਦਾ ਵਿਧਾਨ।
ਗੁਰੂ ਘਰ ਸਭ ਇਕ ਹਨ,
ਰਉ-ਰੰਕ ਸਮਾਨ।
ਇਸਤਰੀ-ਪੁਰਖ ਬਰਾਬਰੀ,
ਸਭੋ ਨੇਕ ਇਨਸਾਨ।
ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਖਾ ਸਭ ਦਾ,
ਉਪਰ ਪੁਰਖ ਆਕਾਲ।
ਹਲਤ-ਪਲਤ ਸੰਵਾਰਦਾ,
ਸਭ ਦਾ ਸਾਂਝੀਵਾਲ।

★★★

੩. ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ

ਉਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ,
ਸੋਹੇ ਨਗਰ ਮਹਾਨ।
ਭਾਰਤ ਦੇ ਇੱਤਿਹਾਸ ਵਿਚ,
ਚਮਕੇ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।
ਇਹ ਉਹੋ ਹੀ ਭੈਂਏਂ ਹੈ,
ਸਤਲੁਜ ਨਦੀ ਦਾ ਬੇਟ।
ਜਿਥੇ ਸਤੌਦਰੀ ਨਦੀ ਦਾ,
ਜਲ ਮਾਰੇ ਪਲਸੇਟ।
ਰਿਹਾ ਰਸਤਾ ਬਦਲਦਾ,
ਉਸ ਦੀ ਐਸੀ ਰੀਤ।
ਹੁਣ ਦੂਰ ਹੈ ਵਹਿ ਰਿਹਾ,
ਛੱਡ ਪੁਰਾਣੀ ਲੀਕ।

ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਆਣ ਕੇ,
ਕੀਤਾ ਸੀ ਬਿਸ਼ਰਾਮ।
ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਆ ਟਿਕੇ ਸਨ,
ਜਾਣੇ ਕੁਲ ਜਹਾਨ।
ਲੰਘੇ ਇਸੇ ਰਾਹ ਤੋਂ,
ਬਣ ਕੇ ਉੱਚ ਦੇ ਪੀਰ।
ਇਸ ਨਗਰ ਨੂੰ ਤੱਕਿਆ,
ਬੱਝੀ ਦਿਲ ਵਿਚ ਧੀਰ।
ਇਸ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਹੋਇਗਾ,
ਖ਼ਾਲਸਾ-ਸੰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
ਦੁਆਦਸ ਗੁਰਇੰਦ ਹੈ,
ਰਾਮ ਰੂਪ ਅਵਤਾਰ।

ਪੱਤਝੜ ਮੁੱਕ ਜਾਏਗੀ,
ਮੌਲੇਗੀ ਬਹਾਰ ।
ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦੇ ਦਿਵਸ,
ਧਾਰੂ ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ ।
ਕਣ-ਕਣ ਇਸ ਧਰਤ ਦਾ,
ਮਹਿਕੂ ਬਣ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ।
ਭੰਵਰੇ ਚਲ ਕੇ ਆਉਣਗੇ,
ਕੰਵਲਸਰ ਮੱਝਾਰ ।

ਵਿਚ ਅਰਾਈਆਂ ਪ੍ਰਗਟੇ,
ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨ-ਦਿਆਲ ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ,
ਬਖਸ਼ੀ ਨਵੀਂ ਨੁਹਾਰ ।
ਸੰਤ-ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜਿਆ,
ਪੂਰਬ ਵਿਸਾਖੀ ਜਾਣ ।
ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰੂ ਦੀ ਰੀਤ ਦੀ,
ਦੂਣ-ਸਵਾਈ ਸ਼ਾਨ ।
ਮਰਿਆਦਾ ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਦੀ,
ਸਤਿਗੁਰ ਦਿੱਤੀ ਥਾਪ ।
ਨਾਮ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ,
ਚੀਨੀ ਵਾਲੇ ਬਾਪ ।
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਬੂੰਦ ਸੀ,
ਨਾਮ ਰੂਪ ਆਹਾਰ ।
ਪੀ ਕੇ ਕੂਕ ਸੀ ਉਠਿਆ,
ਵਾਹ ! ਮੇਰੇ ਕਰਤਾਰ !
ਕੂਕਾਂ ਨਾਮ ਧੁਨ ਦੀਆਂ,
ਫੈਲੀਆਂ ਚਾਰ ਚੌਫੇਰ ।
ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਆਂਵਦੇ,
ਚਰਨ-ਕੰਵਲ ਧਰ ਟੇਕ ।
ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿੱਕ ਉਪਜਦੀ,
ਹੋਏ ਮਨ ਨਿਹਾਲ ।

ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸ ਕੇ,
ਕਹਿਣ ਅਕਾਲ ! ਅਕਾਲ !
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪੂਰਨ ਗੁਰੂ,
ਸਤਿਗੁਰ ਦਾਤਾ ਰਾਮ ।
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਗੁਰਦੇਵ ਦੇ,
ਭਗਤਾਂ ਮਨ ਬਿਸ਼ਰਾਮ ।

ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਸਿੰਚਿਆ,
ਉਠੀ ਕੂਕਾ ਲਹਿਰ ।
ਗਊ ਗਰੀਬ ਦੀ ਰੱਖਿਆ,
ਹਾਏ ! ਸਹਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਕਹਿਰ !
ਕਦੀ ਸੀ ਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਦਾ,
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਮਹਾਨ ।
ਗਊ ਬਧ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ,
ਜਾਣੇ ਕੁਲ ਜਹਾਨ ॥
ਅਜ ਫਰੰਗੀ ਲੁੱਟ ਲਈ,
ਏਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ।
ਗਊ ਹੱਤਿਆ ਹੈ ਹੋਂਵਦੀ,
ਵਿਚ ਚੁਰਾਹੇ ਆਣ ।
ਸਾਥੋਂ ਸਹਿਆ ਨਾ ਜਾਂਵਦਾ,
ਇਹ ਜੋ ਕਸ਼ਟ ਮਹਾਨ ।
ਲੁੱਟੇ ਗੋਰਾ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ,
ਰੱਤ ਪੀਣਾ ਸ਼ੈਤਾਨ ।
ਅਜ ਨਾ ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹਾਂ,
ਹੋਇਆ ਦੇਸ਼ ਗ਼ੁਲਾਮ ।
ਚੋਰ-ਉੱਚਕਾ ਚੌਧਰੀ,
ਗੁੰਡੀ ਰੰਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਹ ਵਿਖਾਲਿਆ,
ਜਗੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜੋਤ ।

ਇਹੋ ਭੈਣੀ ਬਣ ਗਿਆ,
ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸੂਬੇ ਥਾਪ ਕੇ,
ਵੰਡਿਆ ਨਾਮ ਸੰਦੇਸ਼,
ਸੁੱਤੀ ਜਨਤਾ ਜਾਗ ਪਈ,
ਸੁਤੰਤਰ ਕਰਨਾ ਦੇਸ਼।

★★★

੪. ਦੁਆਦਸ ਗੁਰਇੰਦ

'ਜਾਹੀ ਕੁਲ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਿਓ,
ਤਾਹੀ ਕੁਲ ਕੋ ਨਾਮ ।
ਪੁੰਨ ਦੁਆਦਸ ਗੁਰਇੰਦ ਕੋ,
ਮੇਰੀ ਹੈ ਪਰਨਾਮ ।'
ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ,
ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਮਹਾਨ ।
ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਨੇ,
ਅੰਤਮ ਕੀਤਾ ਮਕਾਮ ।
ਕੌਤਕ ਕਰ ਅਲੋਪ ਹੋਏ,
ਕਹਿ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ।
ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ,
ਸਿਮਰ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ ।
ਕਈ ਕਥਾਵਾਂ ਚਲੀਆਂ,
ਆਏ ਗੁਰ ਪੰਜਾਬ ।
ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਥਾਪਿਆ,
ਜਿੱਤਿਆ ਦੇਸ਼ ਸ਼ਤਾਬ ।
ਸਰਹਿੰਦ ਨਗਰ ਨੂੰ ਜਿੱਤਿਆ,
ਕੀਤਾ ਧਰਤੀ ਢੇਰ ।
ਫਤਹ ਨਿਸ਼ਾਨ ਝੁਲਾਇਆ,
ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ।
ਜਬਰ ਦਾ ਕੀਤਾ ਟਾਕਰਾ,
ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਸਤਰ-ਬੱਧ ।
ਜਨਤੰਤਰ ਵਰਤਾਇਆ,
ਸਾਂਵੀਂ ਧਰਤੀ ਵੰਡ ।
ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਸੀ ਗੁਰੂ ਦਾ,
ਹੋਇਆ ਪੁਰਖ ਮਹਾਨ ।

ਹੁਕਮ ਅਕਾਲ ਵਜਾਇ ਕੇ,
ਕੀਤਾ ਸੀ ਬਲੀਦਾਨ ।

ਹਜ਼ਰੋਂ ਵਿਖੇ ਬਾਲਕ ਗੁਰੂ,
ਨਿਤ ਲਾਉਣ ਦੀਵਾਨ ।
ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਵੰਡਦੇ,
ਸੰਗਤ ਜੁੜਦੀ ਆਣ ।
ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ ਦਸਮੇਸ਼ ਦੇ,
ਮਿਲਿਆ ਅਮਰ ਸੰਦੇਸ਼ ।
ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਸਿਓ,
ਇਹ ਜੋ ਮੇਰਾ ਭੇਦ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਲਕ ਸਿੰਘ ਫਿਰ,
ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਉਪਕਾਰ ।
ਪਾਲਿਆ ਸਿਖੀ ਬਿਰਦ ਨੂੰ,
ਕੀਤਾ ਬਹੁਤ ਸੁਧਾਰ ।
ਕੀਰਤੀ ਫੈਲੀ ਦੂਰ ਦੂਰ,
ਚੰਦਨ ਮਹਿਕ ਸੁਗੰਧ ।
ਮੌਲੀ ਧਰਤੀ, ਜੰਤ ਸਭ,
ਪਰਸ ਚਰਨ ਅਰਵਿੰਦ ।

ਅਠਾਰਾਂ ਸੌ ਸੋਲਾਂ ਦਾ
ਸੰਨ ਈਸਵੀ ਸਾਲ ।
ਵਿਚ ਅਰਾਈਆਂ ਪ੍ਰਗਟੇ,
ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ।
ਬਾਲ ਸਮੇ ਤੋਂ ਹੀ,
ਸਿਮਰਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ।
ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਲੀਣ ਰਹਿਣ,
ਕਰਦੇ ਸੁੱਚੀ ਕਾਰ ।
ਸੁੰਦਰ, ਸੁਡੋਲ ਸਰੀਰ ਸੀ,
ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ।

ਮਹਿਮਾ ਲੱਖੀ ਨਾ ਜਾਂਵਦੀ,
ਐਸਾ ਪੁਰਖ ਅਨੂਪ ।
ਪਹੁੰਚੇ ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਜਾ,
ਮਨ ਵਿਚ ਉੱਠੀ ਰੀਝ ।
ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ,
ਕਰ ਕੇ ਲੰਮੀ ਨੀਝ ।
ਭਗਤੀ ਕਰਦੇ ਦਿਵਸ-ਰਾਤ,
ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰ ।
ਦੋਵੇਂ ਫ਼ਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੇ,
ਕਰਤਾਰੀ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ।
ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਪਲਟਨ ਹੋਈ,
ਸੈਨਾ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ।
ਹੁਕਮ ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਲ ਗਿਆ,
ਪਸ਼ੌਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਕੂਚ ।
ਰਾਹ ਵਿਚ ਹਜ਼ਰੋ ਜਾਇ ਕੇ,
ਉਠੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੱਕ ।
ਬਾਲਕ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨ ਪਰਸ,
ਮਨ ਗਿਆ ਸੀ ਟਿੱਕ ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਾਲਕ ਸਿੰਘ ਨੇ,
ਕੀਤਾ ਇੰਜ ਫ਼ਰਮਾਨ ।
'ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਸਮੇਸ਼ ਦਾ,
ਸੁਣੋ ਰਾਮ ਮਹਾਨ ।
ਪੱਤਨ ਹੁੰਦੀ ਦਿਸ ਰਹੀ,
ਇਹ ਜੋ ਸ਼ਾਹੀ ਸ਼ਾਨ ।
ਅੰਦਰਲੇ ਕਲ-ਕਲੇਸ਼ ਨੇ,
ਮੇਟਣੀ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ।
ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਦੇ,
ਭੁੱਲੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਰੀਤ ।
ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ-
ਤੇ ਉਪਕਾਰੀ ਰੀਤ ।

ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸਰਦਾਰ ਜੋ
ਕਰਦੇ ਐਸ਼ ਬਹਾਰ ।
ਟਾਂਵਾਂ ਟਾਂਵਾਂ ਰਹਿ ਗਿਆ,
ਉਲਝੇ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ।
ਛੱਡਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੈ,
ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਆਧਾਰ ।
ਆਤਮ-ਬਲ ਹੈ ਛੁਟਿਆ,
ਹੋਸਣ ਬਹੁਤ ਖ਼ੁਆਰ ।
ਤੁਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਦੀ,
ਮੁੜ ਚਲਾਵੋ ਰੀਤ ।
ਸੰਤ-ਸਿਪਾਹੀ ਸਾਜ ਕੇ,
ਵਧੇ ਸਿਖੀ ਨਿਤ ਨੀਤ ।
ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦਾ ਆਸਰਾ,
ਗੁਰ ਦੀ ਧਰਨ ਸਿੰਘ ਟੇਕ ।
ਸੰਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜ ਕੇ,
ਕਰੋ ਬਿਨਾਸ਼ ਮਲੇਸ਼ ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਬਖਸ਼ਿਆ,
ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ।
ਨਿਰਭਉ ਅਤੇ ਨਿਰਵੈਰ ਦਾ,
ਮਹਾਂ ਨੇਮਾਂ ਦਾ ਨੇਮ ।
ਗੁਰੂ ਜੋਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੋ,
ਜਗਦੀ ਰਹੇ ਹਮੇਸ਼ ।
ਜਿਸ ਤੋਂ ਚਾਨਣ ਪਾਇ ਕੇ,
ਮਿਟਣ ਕਲ੍ਹ-ਕਲੇਸ਼ ।
ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਗੁਰੂ ਦਾ,
ਹੈ ਜੀਵਨ ਦੀ ਟੇਕ ।
ਨਾਮ ਜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ,
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਦ 'ਏਕ' ।

ਮੰਤਰ ਲੈ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਤੋਂ,
ਹੋ ਗਏ ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ।

ਪਤਨ ਹੋ ਰਹੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ,
ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ ਉੱਥਾਨ ।
ਰਾਜ-ਭਾਗ ਖੁਸਦਾ ਦਿਸੇ,
ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਆਚਰਨ ।
ਆਤਮ ਬਲ ਮੁੜ ਆਏਗਾ,
ਜਦ ਜਾਵਣ ਗੁਰ-ਸ਼ਰਨ ।
ਲੰਮੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਰ ਕੇ,
ਇਵੇਂ ਬਣਾਈ ਬਣਤ ।
ਸੁਰਖ਼ਰੂ ਹੋਏ ਫ਼ੌਜ ਤੋਂ,
ਸਦ ਜਪਦੇ ਗੁਰਮੰਤ ।
ਕਰਤਾ ਬਿਧ ਬਣਾਏਗਾ,
ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਕਰਤਾਰ ।
ਆਪ ਨਿਭਾ ਲਏਗਾ,
ਪਈ ਜੋ ਸਿਰ ਤੇ ਕਾਰ ।

ਪਰਤ ਆਏ ਮੁੜ ਘਰ ਨੂੰ,
ਵਿਦਿਆ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ।
ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਰੱਤੇ ਰਹਿਣ,
ਕਰਦੇ ਸੁੱਚੀ ਕਾਰ ।
ਤਦੋਂ ਹੀ ਭੈਣੀ ਥਾਪਿਆ,
ਕੇਂਦਰ ਇਹ ਮਹਾਨ ।
ਸੰਤ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦਾ ਜਿਹੜਾ,
ਬਣਿਆ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ।

ਖ਼ਾਲਸਾ ਫ਼ੌਜਾਂ ਹਾਰੀਆਂ,
ਦੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਧੀਨ ।
'ਸਰਕਾਰ' ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨਾਲ,
ਵਰਤੀ ਖੇਡ ਮਲੀਨ ।
ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋ ਗਿਆ,
ਫ਼ਰੰਗੀ ਦਾ ਰਾਜ ।

ਕਤਲ ਕੇਸ ਦਲੀਪ ਦੇ,
ਜੋ ਅੰਤਿਮ ਮਹਾਰਾਜ।
ਛੱਡਿਆ ਉਸ ਨੇ ਧਰਮ ਵੀ,
ਸਿਖੀ ਸ਼ਾਨ ਮਹਾਨ।
ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਦੀ ਰੀਤ ਤਦ,
ਮਿੱਟੀ ਮਿਲ ਗਈ ਆਣ।
ਪਾੜੋ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ,
ਨੀਤੀ ਚਲੀ ਆਣ।
ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ,
ਜੋ ਸਾਮਰਾਜੀ ਬਾਣ।
ਹੋਰ ਕੁਨੀਤੀ ਇਹ ਸੀ,
ਧਰਮ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ।
ਹੱਲਾ ਬੋਲਿਆ ਇਸ ਤੇ,
ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ।
ਪਰ ਏਸ ਕੌਮੀ ਹਾਰ ਨੇ,
ਮੇਟੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।
ਫਿਰ ਵੀ ਚਿਣਗ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ,
ਮਘੀ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਆਣ।

ਸੰਨ ਸਤਵੰਜਾ ਆ ਗਿਆ,
ਛਿੜਿਆ ਮੁੜ ਸੰਗਰਾਮ।
ਲੜੀਏ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋੜ ਕੇ,
ਰਹੇ ਨਾ ਦੇਸ਼ ਗ਼ੁਲਾਮ।
ਪਰ ਰਾਜਸੀ ਖੇਡ ਸੀ,
ਤਾਕਤ ਦੀ ਸੀ ਭੁੱਖ।
ਖਿੰਡ-ਖਿੰਡਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ,
ਬਣੀ ਨਾ ਕੋਈ ਠੁੱਕ।

ਸਮਾਂ ਸੁਹੇਲਾ ਆ ਗਿਆ,
ਗੁਰ ਬਾਲਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ।
ਸੰਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜ ਕੇ,
ਪ੍ਰਗਟੀ ਜੋਤ ਮਹਾਨ।

ਸਮਾਂ ਸੁਹੇਲਾ ਆ ਗਿਆ,
ਪੁਰਬ ਵਿਸਾਖੀ ਜਾਣ।
ਸੰਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਿਰਜਿਆ,
ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਣੀ-ਜਾਣ।
ਅਬਚਲ ਨਗਰੋਂ ਪਰਤ ਕੇ,
ਰਾਏ ਸਿੰਘ ਦਸੀ ਰੀਤ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਹੁਲ ਪਿਆਲ ਕੇ,
ਜੋ ਖੰਡੇ ਦੀ ਰੀਤ।
ਕੰਨ ਵਿਚ ਮੰਤਰ ਫੂਕਿਆ,
ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਆਪ।
ਸਿਖੀ ਨੂੰ ਭੇਨ-ਘੜਿਆ,
ਸੰਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਥਾਪ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਕੇ,
ਕਰ ਸਕੇਸ਼ ਇਸ਼ਨਾਨ।
ਉਨੀ ਮਾਲਾ ਪਕੜ ਕੇ,
ਜਪਣ ਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ।
ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਗੁਰੂ ਦੀ,
ਗੁਰ-ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਰੀਤ।
ਦੀਵਾਨ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਸਦਾ,
ਗੂੰਜੇ ਸੋਦਰੀ ਗੀਤ।
ਕੋਇਲਾਂ ਕੂਕਣ ਦਰਦ ਵਿਚ,
ਉਚੀ ਸੁਰ ਵਿਚ ਤਾਨ।
ਤਾਲ ਮਰਦੰਗ ਸਰੋਦ ਦੇ,
ਵਿਸਮਾਦ ਨਾਦ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।
ਭੈਣੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਗਟਿਓ,
ਗੱਲ ਹੋਈ ਸੀ ਆਮ।
ਗੁਰ-ਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚਦੇ,
ਜਪਣ ਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ।
ਸੂਬੇ ਥਾਪੇ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਕੀਤਾ ਫਿਰ ਪ੍ਰਚਾਰ।

ਬਾਗ-ਸਿਖੀ ਮੁੜ ਮੌਲਿਆ,
ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ ।
ਸਿੰਘ ਸੰਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ,
ਆਪਣਾ ਹੀ ਸੰਚਾਰ ।
ਇਸ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸਿਰਜਿਆ,
ਆਪ ਸੱਚੀ-ਸਰਕਾਰ ।

ਗੁਰ ਸੰਦੇਸ਼ ਸੀ ਪੁਜਿਆ,
ਘਰ ਘਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ।
ਨਾਮ ਜਪੋ, ਕਿਰਤ ਧਰਮ ਦੀ,
ਵੰਡ ਛੱਕਣ ਦੀ ਕਾਰ ।
ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰ ਪੜ੍ਹਨ ਸਭ,
ਬਾਲ-ਬਿਰਧ ਨਰ-ਨਾਰ ।
ਬਾਣੀ ਕੰਠ ਕਰ ਲੈਣ ਸਭ,
ਜੋ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ।
ਰੱਖਣ ਸਾਦਾ ਰਹਿਤ ਨੂੰ,
ਮੇਟ ਕੇ ਦੁਈ-ਦਵੈਤ ।
ਝਗੜੇ ਆਪ ਮਿਟਾ ਲੈਣ,
ਬੈਠ ਕੇ ਵਿਚ ਪੰਚੈਤ ।
ਸੁਦੇਸ਼ੀ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਸਭ,
ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ।
ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨ,
ਧਾਰਨ ਇਹ ਮੁਖ ਨੇਮ ।
ਝੂਠ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ,
ਨਾਰੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ।
ਧੀਆਂ ਮਾਰਨਾ ਪਾਪ ਹੈ,
ਕੀਤਾ ਇੰਜ ਫਰਮਾਨ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕਣ ਹੁਣ ਬੀਬੀਆਂ,
ਰੱਖਣ ਘਰਾਂ 'ਚ ਸੋਧ ।
ਅਨੰਦ ਮਰਿਆਦਾ ਥਾਪ ਕੇ,
ਦਸਿਆ ਗੁਰ ਨਵ-ਬੋਧ ।

ਹੋਣ ਸਮੂਹਕ ਸ਼ਾਦੀਆਂ,
ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਦੀਵਾਨ ।
ਵਾਫ਼ਰ ਖ਼ਰਚਾ ਕਰਨ ਨਾ,
ਹੋਏ ਸਮਾਜ ਕਲਿਆਨ ।

ਕੁਟਿਲ ਨੀਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ,
ਗਊ ਹੱਤਿਆ ਹੋਈ ਆਮ ।
ਲੁੱਟਣ ਗਊ ਗ਼ਰੀਬ ਨੂੰ,
ਅਣਖ ਜਗਾਈ ਆਣ ।
ਜਨਤਾ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾਗਿਆ,
ਰੋਹ ਬੜਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ।
ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਈਏ,
ਕੱਢ ਸਾਮਰਾਜੀ ਘੰਡ ।
ਚੀਨੀ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਨੇ,
ਨਵੀਂ ਜਗਾਈ ਜੋਤ ।
ਗਊ-ਗਰੀਬ ਦੀ ਰੱਖਿਆ,
ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦੀ ਓਟ ।
ਜਿਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਾਇ ਕੇ,
ਲਾਉਣ ਧਰਮ ਦੀਵਾਨ ।
ਲੱਖਾਂ ਕੂਕੇ ਆਉਂਦੇ,
ਗੁਰੂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸ਼ਾਨ ।
ਡਰ ਹੋਇਆ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ,
ਇਹ ਨਾ ਚੰਗੀ ਕਾਰ ।
ਕੂਕੇ 'ਕੱਠੇ ਹੋਇ ਕੇ,
ਉਲਟ ਦੇਣ ਸਰਕਾਰ ।
ਕਈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗੀਆਂ,
ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਰੀਤ ।
ਵਿਚ ਭੈਣੀ ਦੇ ਰਹੋ ਹੁਣ,
ਜੋ ਹੈ ਪਿੰਡ ਦੀ ਲੀਕ ।
ਪਰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਜੋਤ ਦਾ,
ਫੈਲਿਆ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ।

ਨਵਾਂ ਰੰਗ ਲਿਆਏਗਾ,
ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੀ ਆਸ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗੁਰਧਾਮ ਵਿਚ,
ਹਰਿਮੰਦਰ ਦੇ ਨੇੜ ।
ਬੁਚੜਖ਼ਾਨਾ ਖੁਲ੍ਹਿਆ,
ਵਰਤਿਆ ਮਹਾਂ ਹਨੇਰ ।
ਅਣਖ ਜਗਾਈ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ,
ਹੋ ਗਏ ਸ਼ਸਤਰ-ਬੱਧ ।
ਹੱਲਾ ਬੋਲਿਆ ਰਾਤ ਨੂੰ,
ਕੀਤੇ ਬੁੱਚੜ ਬੱਧ ।
ਵੱਡਾ ਮੁਕਦਮਾ ਚਲਿਆ,
ਹੋਈਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਆਣ ।
ਬੇ-ਦੋਸ਼ੇ ਬੰਨ੍ਹ ਡੰਨ ਦਿਤੇ,
ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ।
ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ,
"ਸਾਡੀ ਇਹ ਸੀ ਕਾਰ ।
ਬੇ-ਗੁਨਾਹ ਫ਼ਾਹੇ ਲਗਣਗੇ,
ਭੁਲ ਬਖ਼ਸ਼ੋ ਸਰਕਾਰ ।"
ਚੀਨੀ ਵਾਲੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ,
ਕੀਤਾ ਇਹ ਫਰਮਾਨ ।
ਜਾ ਕਚੈਹਿਰੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ,
ਹੁਕਮ ਸਿਰ-ਮੱਥੇ ਜਾਣ ।
ਹੱਸ ਹੱਸ ਫ਼ਾਂਸੀ ਲਗ ਗਏ,
ਹੋਏ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ।
ਸਾਕਾ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਦੇ,
ਰਹਿਸੀ ਜੁਗਾਂ ਤੀਕ ।
ਫਿਰ ਰਾਏ ਕੋਟ ਵਿਚ,
ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਇਤਿਹਾਸ ।
ਬੁਚੜ ਮਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ,
ਗਊਆਂ ਬੰਦ ਖ਼ਲਾਸ ।

ਡਰੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਸੀ,
ਕਰਨ ਕੂਕੇ ਵਿਦਰੋਹ ।
ਮਤੇ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰ ਕੇ,
ਰਾਜ ਲੈਣ ਨਾ ਖੋਹ ।

ਆਨੰਦਪੁਰ ਵਿਚ ਲਗਿਆ,
ਹੋਲੇ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ।
ਬਹੁ ਸੰਗਤਾਂ ਚਲ ਆਈਆਂ,
ਜਾਣ ਕੇ ਪੁਰਬ ਮਹਾਨ ।
ਬੈਠੇ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ,
ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ ਆਣ ।
ਰੈਣ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਵਾਲੜੀ,
ਮੁਕਣ ਵਾਲੀ ਜਾਣ ।
ਤੱਕ ਸ਼ਾਨ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੀ,
ਹਾਕਮ ਹੋਏ ਹੈਰਾਨ ।
ਆਖਣ 'ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ,
ਵੱਡਾ ਪੁਰਖ ਸੁਜਾਨ ।
ਨੀਤੀਵਾਨ, ਮਿਠ-ਬੋਲੜਾ,
ਜਾਪੇ ਪੁਰਖ ਮਹਾਨ ।
ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਖ਼ਲਕਤ ਜੁੜੀ,
ਇਸ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਆਣ ।'
ਕੂਕੇ ਕਈ ਮਸਤਾਨੜੇ,
ਨੱਚਣ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ।
ਮਸਤ ਹੋਏ ਭੌਰੇ ਜਿਵੇਂ,
ਚਰਨ ਕੰਵਲਾਂ ਤੇ ਆਣ ।

ਮਸਤਾਨਾ ਦਲ ਬਣਿਆ,
ਛਡ ਸੰਸਾਰੀ ਰੀਤ ।
ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਵਣਾ,
ਦਿਲ ਵਿਚ ਧਾਰੀ ਨੀਤ ।
ਖ਼ਬਰਾਂ ਫੈਲੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ,
ਹੋਊ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ।

ਭਜ ਫ਼ਰੰਗੀ ਜਾਣਗੇ,
ਹੋਣਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਰਾਜ ।
ਹੋਸੀ ਦੇਸ਼ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਤੱਦ,
ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ।
ਅਮਨ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋਏਗੀ,
ਲੋਕ ਲੈਣਗੇ ਚੈਨ ।
ਚਿੱਟਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦਾ,
ਝੁਲੂ ਵਿਚ ਅਸਮਾਨ ।
ਮੁੜ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਫ਼ੈਲੇਗੀ,
ਦੂਰ ਦੂਰ ਤਕ ਸ਼ਾਨ ।

ਸੰਨ ਬਹੱਤਰ ਚੜ੍ਹ ਪਿਆ,
ਮਾਘੀ ਪੁਰਬ ਮਹਾਨ ।
ਭੈਣੀ ਸੰਗਤਾਂ ਆਈਆਂ,
ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਬਾਣ ।
ਚਰਨ ਪਰਸ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੇ,
ਹੋਵਣ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ।
ਗੁਰਕੀਰਤ ਜੱਸ ਗਾਂਵਦੇ,
ਜਪਦੇ ਨਿਤ ਅਕਾਲ ।
ਲੰਗਰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਰਤਦਾ,
ਪੰਗਤਾਂ ਸਿੰਘ ਸਜਾਣ ।
ਸੁਆਸ ਗਰਾਸ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨ,
ਕਰ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ।
ਰੰਗ ਅਲੌਕਿਕ ਬਝਿਆ,
ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਜਾਣ ।
ਹੰਸ ਇਕੱਤਰ ਆ ਜੁੜੇ,
ਦੈਵੀ ਸ਼ਾਨ ਮਹਾਨ ।

ਫ਼ਰਵਾਹੀ ਦੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ,
ਦਿਤੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣਾਇ ।
ਕਹਿਰ ਵਰਤਿਆ ਕੋਟਲੇ,
ਗਊ ਗ਼ਰੀਬ ਅਸਹਾਇ ।

ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਨੇ,
ਐਸਾ ਖਾਧਾ ਰੋਹ ।
ਅਣਖ ਜਗਾਈ ਸਿੰਘ ਨੇ,
ਕਰ ਦਈਏ ਵਿਦਰੋਹ ।
ਲਹਿਣਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਤਰ ਸਿੰਘ,
ਨਾਲ ਰਲੇ ਸੀ ਆਣ ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥੇ ਦੀ,
ਸਾਂਭ ਲਈ ਕਮਾਨ ।
ਲੈ ਕੇ ਓਟ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੀ,
ਵਿੱਢ ਦਈਏ ਸੰਗਰਾਮ ।
ਜਬਰ ਸਹਿਆ ਨਾ ਜਾਂਵਦਾ,
ਗਊ ਦਾ ਕਸ਼ਟ ਮਹਾਨ ।
ਜਨਤਾ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੈ,
ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ।
ਨਾਲ ਰੱਲ ਗਏ ਉਸ ਦੇ,
ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਨਵਾਬ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨ ਅਲਾਇਆ,
'ਦਿਲ ਵਿਚ ਧਾਰੋ ਧੀਰ ।
ਸਮਾਂ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ,
ਕੁਝ ਚਿਰ ਲਉ ਉਡੀਕ ।'
ਪਰ ਮਸਤਾਨੇ ਸਿੰਘ ਜੋ,
ਹੋਏ ਸਨ ਅਧੀਰ ।
ਦਲ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਣ ਗਿਆ,
ਤੁਰ ਪਏ ਘੱਤ ਵਹੀਰ ।
ਚਰਨ ਪਰਸ ਗੁਰਦੇਵ ਦੇ,
ਹੋਏ ਸਿੰਘ ਤਿਆਰ ।
ਮਲਰੇਕੋਟਲੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ,
ਕਰਦੇ ਮਾਰੋ-ਮਾਰ ।

ਕੋਟਲੇ ਜੋ ਕੁਝ ਬੀਤਿਆ,
ਸਾਕਾ ਹੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ।

ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਚਮਕਦਾ,
ਜਿਉਂ ਹੀਰਾ ਅਣਵਿਧ।
ਅਮਰ ਗਾਥਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ,
ਤੋਪਾਂ ਗਰਜੀਆਂ ਆਣ।
ਹੱਸ ਹੱਸ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰੀਆਂ,
ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਵਰਿਆਮ।
ਬੱਜਰ ਅੰਨਿਆਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦਾ,
ਜਬਰ, ਜ਼ੋਰ ਅਪਰਾਧ।
ਤਾਜ ਮਲਕਾ ਦੇ ਲਗਿਆ,
ਇਹ ਕਲੰਕ ਅਸਾਧ।
ਪਰ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਦਾ,
ਸ਼ਹੀਦੀ ਇਹ ਅਧਿਆਇ।
ਮੌਲਿਆ ਵੱਡ ਬ੍ਰਿਛ ਹੋਏ,
ਦਿਤੀ ਜੋਤ ਜਗਾਏ।
ਬਣਦੀ ਹਾਰ ਵੀ ਜਿੱਤ ਇੰਝ,
ਸਕੇ ਨਾ ਕੋਈ ਬੁਝਾਏ।
ਜੁਗਾਂ ਤੀਕ ਬਲਦੀ ਰਹੇ,
ਰਾਹ ਰੌਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਏ।
ਨੰਨ੍ਹੀ ਪਨੀਰੀ ਜਾਣ ਕੇ,
ਹੋਏ ਗੁਰ ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ।
ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾ ਗਏ,
ਸਤਿਗੁਰ ਸ਼ਕਤ ਮਹਾਨ।

ਫੌਜ ਚੜ੍ਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੀ,
ਭੈਣੀ ਉੱਤੇ ਧਾਏ।
ਬਾਗੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਕਲ੍ਹਾ ਨੂੰ,
ਦਈਏ ਜੜ੍ਹੋਂ ਮਿਟਾਏ।
ਹੋਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਗੁਰ-ਧਾਮ ਦੀ,
ਨਹੀਂ ਸਨ ਬਹੁਤ ਹਥਿਆਰ।
ਇਹ ਤਾਂ ਆਤਮ ਸੱਤਾ ਸੀ,
ਜੋ ਵੰਡੀ ਦਾਤਾਰ।

ਸ਼ਕਤੀ ਬਾਹੂ ਬਲ ਦੀ,
ਰਹਿੰਦੀ ਨਾ ਇਕ ਸਾਰ ।
ਆਤਮ ਬਲ ਬਲਦਾ ਰਹੇ,
ਸਦਾ ਦੀਪਕ ਦੇ ਹਾਰ ।

ਚੀਨੀ ਘੋੜੀ ਛੱਡ ਦਿਤੀ,
ਗੱਡ ਤੇ ਹੋਏ ਅਸਵਾਰ ।
ਕਾਲੀ ਕੰਬਲੀ ਪਹਿਣ ਲਈ,
ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ।
ਸੂਬੇ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸਿੰਘ,
ਕੀਤੇ ਗੋਰਿਆਂ ਕੈਦ ।
ਕਦੋਂ ਮੁੜ ਇਥੇ ਪਰਤਨਾ,
ਕੋਈ ਨਾ ਜਾਣੇ ਭੇਦ ?
ਲੰਮੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਰ ਕੇ,
ਉਪਜਿਆ ਮਨ ਵੈਰਾਗ ।
'ਸਦਾ ਮੌਲਦਾ ਰਹੇਗਾ,
ਇਹ ਜੋ ਸਿਖੀ ਬਾਗ ।
ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਇਥੇ ਰਵਾਂ,
ਜਾਂ ਜਾਵਾਂ ਪਰਦੇਸ ।
ਮਾਲੀ ਵਾਂਗ ਪਾਲਾਂਗਾ,
ਇਹ ਜੋ ਮੇਰਾ ਖੇਤ ।'

ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਵੈਰਾਗ ਵਿਚ,
ਕੋਲ ਖੜਾ ਸੀ ਆਣ ।
ਰਾਮ ਵਿਜੋਗ ਵਿਚ ਖੜਾ ਸੀ,
ਭਰਾਤਾ ਭਰਤ ਸਮਾਨ ।
ਹੱਥ ਜੋੜ ਸਿੰਘ ਬਿਨੈ ਕਰਨ,
ਕੌਣ ਸਾਡਾ ਰਖਵਾਲ ।
'ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਮੇਰਾ ਰੂਪ ਹੈ,
ਕਰੇਗਾ ਇਹ ਸੰਭਾਲ ।
ਸਿਖੀ ਵਾਲੇ ਬਾਗ਼ ਨੂੰ,
ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲ ।

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਹਰਿਆ ਰਖੂ,
ਸ਼ੱਕ ਨਾ ਕੋਈ ਰਵਾਲ ।
ਮਤ ਗੋਰਾ ਇਹ ਸਮਝ ਲਏ,
ਇਹ ਉਜੜਿਆ ਬਾਗ ।
ਮੌਲੇਗਾ ਸਦਾ ਇਹ,
ਇਹ ਮੇਰਾ ਪੰਜਾਬ ।'
ਛਮ ਛਮ ਰੋਏ ਨੈਣ ਸਨ,
ਵਿਛੜਿਆ ਜਦ ਸੀ ਵੀਰ ।
ਧੀਰਜਵਾਨ ਗੁਰਦੇਵ ਨੇ,
ਮਨ ਵਿਚ ਬੱਧੀ ਧੀਰ ।
ਓਟ ਲਈ ਅਕਾਲ ਦੀ,
ਜੋਤ ਜਗੀ ਸੀ ਆਣ ।
ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂਦੇਵ ਨੂੰ,
ਰਾਮ ਰੂਪ ਪਛਾਣ ।

★★★

੫. ਸੀਤਲਤਾ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂਦੇਵ ਨੂੰ,
ਮੇਰੀ ਹੈ ਪ੍ਰਣਾਮ ।
ਹਿਮ ਜੋਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਸਮ,
ਸੀਤਲਤਾ ਦੀ ਖਾਨ ।
ਚੀਨੀ ਵਾਲੇ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਸੌਂਪੀ ਵੱਡੀ ਕਾਰ ।
ਸੰਤ-ਖ਼ਾਲਸਾ ਬਾਗ਼ ਤੇ,
ਪਰਤੇ ਕਿਵੇਂ ਬਹਾਰ ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਗਏ ਪਰਦੇਸ ਸਨ,
ਦਿਸੇ ਸਭ ਉਜਾੜ ।
ਚੌਂਕੀ ਪਈ ਗੁਰਧਾਮ 'ਤੇ
ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਬੇ-ਸ਼ੁਮਾਰ ।
ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸੀ,
ਕੂਕਿਆਂ ਦਾ ਵਿਦਰੋਹ ।
ਉਠਿਆ ਤੇ ਗਇਆ ਕੁਚਲਿਆ,
ਬਚੀ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਸੋਅ ।
ਗੁਰੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਕੜਿਆ,
ਪਰਦੇਸੀਂ ਕੀਤਾ ਕੈਦ ।
ਇਸ ਧਰਮ ਦੇ ਵੱਧਣ ਦੀ,
ਰਹੀ ਨਾ ਕੋਈ ਉਮੈਦ ।
ਜਾਣੇ ਨਾ ਉਹ ਸੱਚ ਨੂੰ,
ਧਰਮ-ਕਰਮ ਦੀ ਕਾਰ ।
ਇਹ ਤਾਂ ਖੇਡ ਅਕਾਲ ਦੀ,
ਹੁਕਮਾਂ ਸੰਦੀ ਕਾਰ ।

ਆਤਮ ਜੋਤ ਬਲਦੀ ਸਦਾ,
ਕੋਈ ਨਾ ਸਕੇ ਬੁਝਾਏ।
ਅਖੰਡ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਸੱਤਾ ਇਹ,
ਜੁਗ ਜੁਗ ਬਲਦੀ ਜਾਏ।
ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਜੋਤ ਨੂੰ,
ਧਰਿਆ ਆਪ ਅਕਾਲ।
ਨਾਮ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ,
ਨਿਤ ਸਿਮਰੇ ਕਿਰਪਾਲ।
ਨਾਮ ਦੀ ਠੰਢ ਵਰਤੀ ਰਹੇ,
ਆਤਮਾ ਜੋਤ ਸਮਾਨ।
ਸੀਤਲਤਾ ਤੇ ਸ਼ਕਤ ਦਾ,
ਗੁਰ ਸੀ ਪੁੰਜ ਮਹਾਨ।
ਬਾਣ ਝੱਲੇ ਸਭ ਜਬਰ ਦੇ,
ਰੁਖਾਂ ਦਾ ਜੇਰਾਲ।
ਜਬਰ ਪਹਾੜ ਨੂੰ ਠਲ੍ਹਿਆ,
ਲੈ ਸਬਰ ਦੀ ਢਾਲ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ,
ਬੈਠੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ।
ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ,
ਬਿਨ ਆਗਿਆ ਸਰਕਾਰ।
ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਹੀ ਆ ਸਕਣ,
ਇਕ ਇਕ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣ।
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦਾ,
ਨਾਂਵਾਂ ਦਰਜ ਕਰਾਣ।
ਕੋਈ ਪਾਠ ਨ ਕਰ ਸਕੇ,
ਨਾ ਲਾਵੇ ਦੀਵਾਨ।
ਜੋ ਇੰਜ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ,
ਕੈਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾਣ।
ਫਿਰ ਵੀ ਚਿਣਗ ਮਘਦੀ ਰਹੀ,
ਜਗਦੀ ਰਹੀ ਇਹ ਜੋਤ।

ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ,
ਸੀਤਲਤਾ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ।
ਅੱਠੀਂ ਪਹਿਰੀਂ ਇਕ ਵਾਰ,
ਆਵਣ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ।
ਬਾਕੀ ਅੰਦਰ ਬੈਠ ਕੇ,
ਕਰਨ ਸਭ ਵਿਹਾਰ।

ਕਈ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਝਾਗ ਕੇ,
ਗਏ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ।
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਗੁਰਦੇਵ ਦੇ,
ਮਿਲਦੀ ਸ਼ਕਤ ਅਪਾਰ।
ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਰਹੇ,
ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ ਆਦੇਸ਼।
ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਨਿੱਤ ਯਾਦ ਕਰਨ,
ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਹਮੇਸ਼।
ਇਧਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ,
ਐਸੀ ਬਣਤ ਬਣਾਏ।
ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ,
ਦਿਤੀ ਜੋਤ ਜਗਾਏ।
ਸੰਗਤ ਨਿਤ ਆਉਂਦੀ ਰਹੀ,
ਭਾਵੇਂ ਸੀ ਵੈਰਾਗ।
ਪਰ ਮਹਿਮਾਂ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੀ,
ਫੈਲੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ।
ਕੇਸਰ ਕਿਆਰੀਆਂ ਮੌਲੀਆਂ,
ਸੰਤ ਭਗਤ ਉਪਕਾਰ।
ਸਿਖੀ-ਬਾਗ਼ ਇੰਜ ਮੌਲ ਪਏ,
ਪਰਤੀ ਨਵੀਂ ਬਹਾਰ।
ਦੂਰ ਦੂਰ ਜੱਸ ਫੈਲਿਆ,
ਕਾਬਲ ਅਤੇ ਨੇਪਾਲ।
ਦੂਰੋਂ ਸੁਨੇਹੇ ਆਂਵਦੇ,
ਬਦਲੇਗੀ ਸਰਕਾਰ।

ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਜੋ,
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ।
ਪ੍ਰੇਮ ਗਲੀ ਦੀ ਖੇਡ ਸੀ,
ਸਿਰ ਧਰ ਤਲੀ ਤੇ ਆਣ।
ਮੰਨੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਈਨ ਨਾ,
ਨਾ ਘਟਿਆ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ।
ਆਤਮ ਬਲ ਪੱਕਦਾ ਰਿਹਾ,
ਸਿਖੀ ਦਾ ਮਹਾਂ ਨੇਮ।
ਚਿਤ੍ਰਵਾਨ ਸਿੰਘ ਹੋ ਗਏ,
ਸਿਧੇ-ਸਾਦੇ ਬੀਰ।
ਧਰਮ-ਕਰਮ ਦੇ ਨੇਮ ਵਿਚ,
ਸੂਰਬੀਰ ਬਲਬੀਰ।

ਮਾਤਾ ਜੀਵਨ ਕੌਰ ਨੇ,
ਸਾਂਭੀ ਲੰਗਰ ਦੀ ਕਾਰ।
ਦਇਆ ਪੁੰਜ ਸੇਵਾ ਮੂਰਤੀ,
ਮਾਂ ਖੀਵੀ ਦਾ ਅਵਤਾਰ।
ਕੁਲ ਆਲਮ ਦੀ ਮਾਤ ਉਹ,
ਦੂਈ ਦਵੈਤ ਤੋਂ ਰਹਿਤ।
ਵੰਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਭਸ ਨੂੰ,
ਜੋ ਅਖੰਡ ਅਦਵੈਤ।

ਗੋਰੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਭੇਜੀਆਂ,
ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ,
ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੈਦ ਦੇ,
ਗਏ ਪਰਲੋਕ ਸਿਧਾਰ।
ਐਪਰ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ,
ਹੈ ਸੀ ਇਹ ਇਕ ਚਾਲ।
ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂਦੇਵ ਨੇ,
ਸਮਝੀ ਨੀਤੀ ਨਾਲ।

ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ,
ਨਿਕਲੇ ਕੈਦੋਂ ਬਾਹਰ।
ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਏ ਰਮਦੇ ਰਹੇ,
ਮਨ ਮੌਜ ਦੇ ਨਾਲ।
ਸੰਤ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਰਿਹਾ,
ਦਿਲ ਵਿਚ ਇਹ ਧਰਵਾਸ।
ਪਰਤ ਆਉਣਗੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ,
ਰਖੀ ਸਭ ਨੇ ਆਸ।

ਅਠਾਰ੍ਹਾਂ ਸੌ ਨੱਬੇ ਸਾਲ ਸੀ.
ਚੇਤ ਬਸੰਤ ਬਹਾਰ।
ਮਾਤਾ ਜੀਵਨ ਕੌਰ ਘਰ,
ਮੌਲ ਉੱਠੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ।
ਕਣ ਕਣ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਵਰਤੀਆਂ,
ਵਣ-ਤ੍ਰਿਣ ਹੋਏ ਨਿਹਾਲ।
ਪੰਛੀ ਗੀਤ ਅਲਾਪਦੇ,
ਗੂੰਜ ਪਿਆ ਆਕਾਸ਼।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਘਰ,
ਪ੍ਰਗਟੇ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ।
ਕਸ਼ਟ ਨਿਵਾਰਨ ਆ ਗਏ,
ਮਿਟ ਗਏ ਸਭ ਸੰਤਾਪ।
ਸੰਤ-ਸਮੂਹ ਸਭ ਆਖਦੇ,
ਆਇਆ ਬੰਦੀ ਛੋੜ।
ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਆ ਗਿਆ,
ਜਿਸ ਦੀ ਸੀ ਵੱਡ-ਲੋੜ।
ਸੁੰਦਰ, ਸੁਡੋਲ ਸਰੀਰ ਸੀ,
ਚਾਲ-ਢਾਲ ਕਮਾਲ।
ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ,
ਅਦਭੁਤ ਬਾਲ ਕਮਾਲ।
ਉਸੇ ਦਿਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ,
ਦਿਤੀ ਸੀ ਕੁਝ ਛੋਟ।

ਸਾਰੇ ਖੁਲ੍ਹ ਵਰਤ ਗਈ,
ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੀ ਓਟ।

ਸਤਿਗੁਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਹੁਣ,
ਦੌਰੇ ਲਗੇ ਜਾਣ।
ਮੁੜ ਰੌਣਕਾਂ ਪਰਤੀਆਂ,
ਲਗਣ ਖ਼ੂਬ ਦੀਵਾਨ।
ਗੁਰ ਕੀਰਤਨ ਨਿਤ ਹੋਂਵਦਾ,
ਸੰਗਤਾਂ ਜੁੜਦੀਆਂ ਆਣ।
ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦੇ ਧਨ ਨੂੰ,
ਸਤਿਗੁਰ ਵੰਡੀ ਜਾਣ।
ਸਿਖੀ ਸਿੱਦਕ, ਸੁਭ ਚਲਣ,
ਨੇਕੀ ਤੇ ਉਪਕਾਰ।
ਗਊ ਗਰੀਬ ਦੀ ਰੱਖਿਆ,
ਸਭ ਦਾ ਇਹ ਵਿਹਾਰ।
ਸਮਤ ਛਪੰਜਾ ਬਿਕਰਮੀ,
ਪਿਆ ਸੀ ਵੱਡਾ ਕਾਲ।
ਬਾਗੜ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ,
ਜ਼ੀਉਣਾ ਹੋਇਆ ਮੁਹਾਲ।
ਗਲੀ ਗਲੀ ਮੰਗਦੇ ਫਿਰਨ,
ਲੋਕ ਹੋਏ ਮਜਬੂਰ।
ਖ਼ਾਤਰ ਰੋਟੀ ਕੱਪੜੇ,
ਪਹੁੰਚੇ ਦੂਰੋ-ਦੂਰ।
ਪਿੰਡੀਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉਠੀਆਂ,
ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਹਿਣਾ।
'ਛਪੰਜਾ ਫਿਰ ਗਿਆ ਗਲੀ ਗਲੀ,
ਸਦਾ ਕਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ।'

ਸਤਿਗੁਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ,
ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦੇ ਧਾਮ।
ਸਦਾ-ਵਰਤ ਚਲਾਇਆ,
ਲੰਗਰ ਅਤਿ-ਮਹਾਨ।

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਨ ਮਿਲਦਾ ਰਿਹਾ,
ਹੋਰ ਸਭ ਸਮਿਆਨ ।
ਮਹਿਮਾ ਇਸ ਗੁਰਧਾਮ ਦੀ,
ਜਗ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਆਣ ।

ਗੋਰਾ ਹਾਕਮ ਆਇਆ,
'ਬਾਬਾ ਜੀ ! ਕਰੋ ਫਰਮਾਨ ।
ਮੁਰੱਬੇ ਲਉ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ,
ਤੁਸਾਂ ਕੀਤਾ ਕੰਮ ਮਹਾਨ ।'
ਸਤਿਗੁਰ ਨੀਤੀਵਾਨ ਨੇ,
ਤੁਰੰਤ ਦਿਤਾ ਜਵਾਬ :
'ਇਹ ਤਾਂ ਲੰਗਰ ਗੁਰੂ ਦਾ,
ਵਰਤਿਆ ਆਪ ਕਰਤਾਰ ।
ਇਹ ਹੈ ਦੇਸ਼ ਅਸਾਡੜਾ,
ਸਾਡੀ ਭੋਂਏਂ ਜ਼ਮੀਨ ।
ਕੌਣ ਦਾਨੀ ਤੁਸੀਂ ਹੋ ਵਦੇ,
ਕਰ ਸਾਨੂੰ ਅਧੀਨ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚੇ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ,
ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ।
ਇਸੇ ਖ਼ਾਤਰ ਜੀਉਂਦੇ,
ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਬਲੀਦਾਨ ।
ਧਰਮ ਨੇਮ ਹੈ ਅਸਾਂ ਦਾ,
ਹੋਵੇ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ।
ਸਭ ਲੋਕ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵੱਸਣ,
ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ।'

ਰਾਮ ਸਰੋਵਰ ਸਾਜਿਆ,
ਹੋ ਕੇ ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ।
ਮਿਟਦੇ ਕਲ-ਕਲੇਸ਼ ਸਭ,
ਕਰਦਾ ਜੋ ਇਸ਼ਨਾਨ ।
ਸੰਤ ਖ਼ਾਲਸੇ ਬਾਗ਼ ਦੀ,
ਕੀਤੀ ਗੁਰ ਸੰਭਾਲ ।

ਸਭ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਂਭਿਆ,
ਜੋ ਗੁਰ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਕਾਰ।
ਪਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਵੈਰਾਗ ਵਿਚ,
ਛਮ ਛਮ ਵਹਿੰਦੇ ਨੈਣ।
ਵਿਚ ਦਰਦ ਫ਼ਿਰਾਕ ਦੇ,
ਬੋਲਣ ਮਿਠੜੇ ਬੈਨ।
ਯਾਦ ਵੀਰ ਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ,
ਮਨ ਹੁੰਦਾ ਅਧੀਰ।
ਪਰ ਸਦਾ ਅਡੋਲ ਰਹਿਣ,
ਸ਼ਾਂਤ ਚਿੱਤ ਗੰਭੀਰ।
ਜੇਠ ਵਧੀ ਦਸ ਸੀ,
ਛੇ, ਉਨ੍ਹੀ ਸੌ ਸਾਲ।
ਜੋਤੀ-ਜੋਤ ਸਮਾ ਗਏ,
ਪਹੁੰਚੇ ਦੇਸ਼ ਅਕਾਲ।
ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਸੀ,
ਜੋਬਨ ਰੁੱਤ ਅਨੂਪ।
ਗੁਰ ਦੀ ਕਾਰ ਸੰਭਾਲ ਲਈ,
ਮਹਾਂ ਭੂਪਾਂ ਦੇ ਭੂਪ।
ਝੁਲਿਆ ਛੱਤਰ ਨਿਰੰਜਨੀ,
ਸੂਰਜ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
ਅਟੱਲ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਵੱਡਾ ਹੈ ਪ੍ਰਤਾਪ।

★★★

੬. ਅਟੱਲ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਨਮਸਕਾਰ ਗੁਰੂਦੇਵ ਨੂੰ,
ਜਿਸ ਦਾ ਵੱਡ-ਪ੍ਰਤਾਪ।
ਮਹਾਂ ਨੂਰਾਂ ਦਾ ਨੂਰ ਜੋ,
ਸੂਰਜ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
ਚਰਨ ਕੰਵਲ ਨੂੰ ਪਰਸ ਕੇ,
ਹੁੰਦੇ ਸਿਖ ਨਿਹਾਲ।
ਨਾਮ ਰੱਤੜੀਆਂ ਜਿੰਦੜੀਆਂ,
ਸਿਮਰਨ ਸਦਾ ਅਕਾਲ।
ਤਰਨ ਅਵਸਥਾ ਗੁਰਦੇਵ ਦੀ,
ਫ਼ੁਰਤੀ ਵਿਚ ਸਰੀਰ।
ਗਿਆਨ ਰਤਨ ਪ੍ਰਗਾਸਿਆ,
ਅਡੋਲ, ਸ਼ਾਂਤ ਗੰਭੀਰ।
ਹਿਰਦਾ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੀ,
ਸਭ ਨੂੰ ਕਰਨ ਪਿਆਰ।
ਮਹਾਂ ਸਾਗਰ ਨੇ ਸਾਂਭਿਆ,
ਰਤਨਾ ਦਾ ਭੰਡਾਰ।
ਸਭ ਨੂੰ ਦਾਤਾਂ ਬਖ਼ਸ਼ਦੇ,
ਵੰਡਣ ਨਿਤ ਉਪਕਾਰ।
ਨਾਮ-ਦਾਨ ਸੁੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ,
ਜੋ ਵੱਡ ਧਰਮੀ ਕਾਰ।
ਉਜਲ ਬਸਤਰ ਸਭ ਦੇ,
ਜਿਉਂ ਹੰਸਾਂ ਦੀ ਡਾਰ।
ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਆਇਕੇ,
ਬੈਠੇ ਹੰਸ ਅਵਤਾਰ।

ਚੰਦ ਜਿਵੇਂ ਹੈ ਸੋਹਿੰਦਾ,
ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ।
ਤਿਵੇਂ ਸ਼ੋਭਾ ਦੇਂਵਦੇ,
ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਵਿਚਕਾਰ ।

ਧਰਮ ਕਰਮ ਦੇ ਨੇਮ ਹਿਤ,
ਲਗੇ ਨਿਤ ਦੀਵਾਨ ।
ਗੁਰ ਕੀਤਰਨ ਦੇ ਰੀਤ ਦੀ,
ਨਿਆਰੀ ਜਾਪੇ ਸ਼ਾਨ ।
ਢੋਲਕ ਛੈਣੇ ਵੱਜਦੇ,
ਤੰਤੀ ਵਜਣ ਸਾਜ਼ ।
ਮਿੱਠੇ ਸ਼ਬਦ ਅਲਾਪਦੇ,
ਰਾਗੀ ਨਾਲ ਰਬਾਬ ।
ਰਾਗ ਰਤਨ ਨਿਤ ਗਾਂਵਦੇ,
ਸ਼ੁਧ ਰਾਗ ਸੁਰ-ਤਾਲ ।
ਜਾਪੇ ਸੱਚ-ਖੰਡ ਸਿਰਜਿਆ,
ਆਪ ਸੱਚੀ ਸਰਕਾਰ ।
ਬਾਣੀ, ਕੀਰਤਨ, ਕਥਾ ਦਾ,
ਚਲਦਾ ਸੀ ਪਰਵਾਹ ।
ਸੰਗਤ ਤਾਰੀਆਂ ਲਾਂਵਦੀ,
ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦਰਿਆ ।
ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ,
ਗਾਵਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ।
ਹਰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਜਾਗਦਾ,
ਸਿਖੀ ਸਿੱਦਕ ਦਾ ਨੇਮ ।
ਮਿੱਠੜੇ ਬੋਲ ਅਲਾਪਦੇ,
ਕਰਦੇ ਗੁਰ ਵਿਖਿਆਨ ।
ਹਰ ਹਿਰਦੇ ਨੂੰ ਠਾਰਦੇ,
ਬਖ਼ਸ਼ਣ ਧੁਰ ਦਾ ਗਿਆਨ ।
ਸੇਵਾ ਤੇ ਉਪਕਾਰ ਦੀ,
ਐਸੀ ਚਲਾਈ ਰੀਤ ।

ਕਥਾ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੀ,
ਚਲਸੀ ਯੁਗਾਂ ਤੀਕ ।
ਨਦਰਿ-ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ,
ਮਿਹਰ ਕਰਨ ਦਾਤਾਰ ।
ਚਰਨ ਕੰਵਲ ਨੂੰ ਪਰਸਦੇ,
ਕਹਿਣ ਬਲਿਹਾਰ ! ਬਲਿਹਾਰ !
ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਤਿਗੁਰੂ !
ਬਖਸ਼ੋ ਸੁਰਤ ਗਿਆਨ ।
ਆਤਮ ਸੋਝੀ ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ,
ਮਹਿਮਾਂ ਕਰਾਂ ਬਖਾਨ ।

ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ-ਕਰਮ

ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੇਮ ਨੂੰ ਪਾਲਿਆ,
ਸਤਿਗੁਰ ਪੰਝੀ ਸਾਲ ।
ਗ੍ਰਿਸਤ ਧਰਮ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ,
ਆਇਆ ਤੱਦ ਖ਼ਿਆਲ ।
ਮਾਤਾ ਜੀਵਨ ਕੌਰ ਨੇ,
ਭਾਲੀ ਭੂਪਾਂ ਇੰਦ ।
ਦੈਵੀ ਹੁਸਨ ਕਮਾਲ ਉਹ,
ਜਿਉਂ ਆਕਾਸ਼ੀ ਚੰਦ ।
ਧੁਰੋਂ ਜੁੜਿਆ ਸੰਜੋਗ ਸੀ,
ਕਰ ਭਗਤੀ ਵੈਰਾਗ ।
ਸੱਚੇ ਸਿਦਕੋਂ ਪਾ ਲਿਆ,
ਪੁੰਨ-ਪੁਰਖ ਸੁਹਾਗ ।
ਗੁਰੂਸਰ ਨਗਰੀ ਵਿਖੇ,
ਲਗਾ ਵੱਡ ਦੀਵਾਨ ।
ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਬਰਖ਼ਾ ਕੀਤੀ,
ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੇ ਆਣ ।
ਸਭ ਖਿੜ ਉਠੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵਿਚ,
ਬਾਗੀਂ ਫੁਲ ਬਹਾਰ ।

ਮਾਤਾ ਜੀਵਨ ਕੌਰ ਨੂੰ,
ਵਧਾਈਆਂ ਦੀ ਜੈਕਾਰ ।

ਅਰਸ਼ੀ ਦੇਵੀ ਸੁਹਜ ਦੀ,
ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ।
ਵੱਡ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਪਾ ਲਈ,
ਇੰਦਰ ਪੁਰੀ ਦੀ ਭੂਪ ।
ਪਤੀ ਦੇਵ ਗੁਰਦੇਵ ਨੂੰ,
ਨਿਤ ਨਿਹਾਰਨ ਨੈਣ ।
ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ,
ਬੋਲੇ ਮਿਠੜੇ ਬੈਣ ।
ਮਾਤਾ ਜੀਵਨ ਕੌਰ ਦੀ,
ਅਪਣਾ ਲਈ ਉਹੋ ਰੀਤ ।
ਸੇਵਾ ਤੇ ਉਪਕਾਰ ਨੂੰ,
ਕਰਦੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ।

ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਘਨੇਰੀ ਜਦ ਹੋਵੇ,
ਰਹਿੰਦੀ ਨਾ ਚਿਰ ਕਾਲ ।
'ਲੇਖ ਨਾ ਮਿਟਦੇ ਹੇ ਸਖੀ,
ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਕਰਤਾਰ ।'
ਕੁਝ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਸੀ,
ਉੱਚ ਅਰਸ਼ੀ ਸੰਜੋਗ ।
ਮਾਨਵ ਰਤਨ ਦੋ ਪਾ ਲਏ,
ਮਹਾਂ ਯੋਗਾਂ ਦਾ ਯੋਗ ।
ਵੱਡੇ ਗੁਰ ਜਗਜੀਤ ਹਨ,
ਛੋਟੇ ਬਾਬਾ ਬੀਰ ।
ਧਰਮੀ ਕਰਮੀ ਪ੍ਰਾਕਰਮੀ,
ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਧੀਰ ।
ਵਿਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀ,
ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਕਰਤਾਰ ।
ਦੋ ਪੁਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ,
ਗਈ ਪ੍ਰਲੋਕ ਸਿਧਾਰ ।

ਕੁਝ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੀ,
ਦਿਤੀ ਖ਼ੂਬ ਨਿਭਾਏ ।
ਮਾਤਾ ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ,
ਮਹਿੰਮਾ ਲਿਖੀ ਨਾ ਜਾਏ ।
ਰੋਗ ਜਦ ਵਧਦਾ ਗਿਆ,
ਬੁੱਝਦੀ ਦਿਸੀ ਜੋਤ ।
ਕਦੋਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਿਲਣਗੇ,
ਦਿਲ ਵਿਚ ਇਹੋ ਸੋਚ
ਦਰਸ ਕਰਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਂ,
ਹੋ ਜਾਵਾਂ ਨਿਹਾਲ ।
ਫਿਰ ਭੌਰ ਉਡ ਜਾਏ ਭਾਵੇਂ,
ਜਾ ਪੁਜਾਂ ਦੇਸ਼-ਅਕਾਲ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਣੀ-ਜਾਣ ਨੇ,
ਭੇਸ ਵਟਾਇਆ ਆਣ ।
ਪੀਆ ਮੇਲ ਦੀ ਘੜੀ ਇਹ,
ਕਿਵੇਂ ਕਰਾਂ ਬਿਆਨ !
ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਪੁੰਜ ਸੀ,
ਨਾਰੀ ਜਾਤ ਦਾ ਮਾਣ ।
ਵਧਾਇਆ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ,
ਜਿਸ ਨਾਰੀ ਦਾ ਮਾਣ ।
ਅਟੱਲ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਵਿਚ ਮਹਾਂ ਵੈਰਾਗ ।
ਸੰਜਮ ਨੇਮ ਨਿਭਾਇਆ,
ਸਮਝਿਆ ਵੱਡ ਸੁਭਾਗ ।
ਸੀਤਾ ਦੇ ਵਿਜੋਗ ਵਿਚ,
ਜੋ ਰਾਮ ਸਿਰ ਕਾਰ ।
ਮਰਿਯਾਦਾ ਪਾਲ ਗੁਰਦੇਵ ਨੇ,
ਉਹੋ ਨਿਭਾਈ ਕਾਰ ।
ਮਾਤਾ ਜੀਵਨ ਕੌਰ ਨੇ,
ਦਿਤੀ ਇਹ ਸਲਾਹ ।

ਮੈਂ ਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਾ,
ਕਰਾਂ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਇੰਝ ਫ਼ਰਮਾਇਆ,
'ਹੁਕਮ ਸਿਰ ਪਰਵਾਨ ।
ਜੇ ਲਿਆਵੇਂ ਲਭ ਕੇ,
ਨਾਰੀ ਭੁਪਿੰਦ ਸਮਾਨ ।'
ਧਨ ਹੈ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ,
ਧਨ ਮਾਤ ਭੁਪਿੰਦ ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਖ਼ਸ਼ੇ ਜਗਤ ਨੂੰ,
ਅਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦੋ ਇੰਦ ।

ਧਰਮ ਕਰਮ ਵਿਸਥਾਰ

ਧਰਮ ਧੁਜਾ ਧਰਮੱਘ ਗੁਰ,
ਸੁਚ-ਸੰਧ ਦੀ ਰੀਤ ।
ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦਾ,
ਚਲਦਾ ਸੀ ਨਿਤ ਨੀਤ ।
ਵੰਡੀ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਸੀ,
ਅਖੁੱਟ ਜ਼ੀਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ।
ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜਿਆ,
ਕੂਕਾ ਪੰਥ ਅਸਗਾਹ ।
ਨਾਮਧਾਰੀ ਜਦ ਬੈਠਦੇ,
ਆ ਕੇ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ।
ਸੁੰਦਰ ਬਸਤਰ ਸੋਂਹਦੇ,
ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ।
ਉਜਲੇ ਉਜਲੇ ਜਾਪਦੇ,
ਜਿਵੇਂ ਨਿਰਮਲ ਆਕਾਸ਼ ।
ਹਰ ਮਸਤਕ ਤੇ ਲੱਸਦਾ,
ਮਹਾਂ ਨੂਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ।
ਰਸਨਾ ਨਾਮ ਅਲਾਪਦੀ,
ਸ਼ਹਿਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਘੋਲ ।

ਨਾਮ ਰਤਨ ਗੁਰ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ.
ਕੀਮਤ ਜੀਂਦੀ ਅਮੋਲ ।
ਲੰਗਰ ਚਲੇ ਗੁਰ-ਸ਼ਬਦ,
ਗੁਰ-ਮੰਤਰ ਵਿਚ ਧਿਆਨ।
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਗੁਰਦੇਵ ਦੇ,
ਮਿਲਦਾ ਨਵਾਂ ਤਰਾਣ।
ਸੂਰਜ ਸ਼ਕਤੀ ਵੰਡਦਾ,
ਮਹਾਂ ਭਾਨਾਂ ਦਾ ਭਾਨ ।
ਕਾਇਆਂ-ਕਲਪ ਹੋ ਜਾਂਵਦੀ,
ਗੁਰ ਦਾ ਧਰ ਕੇ ਧਿਆਨ ।
ਆਤਮ-ਮੰਡਲ ਲਹਿਰਦਾ,
ਖਿੜਦਾ ਕੰਵਲ ਸਮਾਨ।
ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚ ਗੂੰਜਦਾ
ਗੁਰ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਮਹਾਨ ।
ਹੋ ਮਸਤਾਨੇ ਨੱਚਦੇ,
ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਝੁਣਕਾਰ।
'ਵਾਹੁ' 'ਵਾਹੁ', ਧੰਨ ਧੰਨ ਦੀ,
ਹੋਵੇ ਜੈ ਜੈਕਾਰ ।
ਹਵਨ-ਸਮਗਰੀ ਮਹਿਕਦੀ,
ਚੰਦਨ ਗੰਧ ਖਲੇਰ।
ਅਰਸ਼ੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਸਦੀ,
ਪਸਰੇ ਚਾਰ ਚੌਫੇਰ।
ਮਾਨਵਤਾ ਪਏ ਸਿਰਜਦੇ,
ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰ।
ਸੇਵਾ ਤੇ ਉਪਕਾਰ ਹਿਤ,
ਪਸਰੇ ਪਵਨ ਸੁਮੀਰ ।
ਸਿਧੇ ਸਾਦੇ ਲੋਕ ਇਹ,
ਧਰਮ ਕਰਮ ਪ੍ਰਪੱਕ ।
ਸੁੱਚੀ ਕਿਰਤ ਕਮਾਂਵਦੇ,
ਜੋ ਅਮੋਲਕ ਵੱਥ ।

ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ,
ਸਾਜਿਆ ਨਵਾਂ ਸਮਾਜ ।
ਉੱਜਲ ਮਸਤਕ ਕਰਮਵੀਰ,
ਸੱਚਾ ਜੋ ਸ੍ਵਰਾਜ ।
ਸਾਦਾ ਰਹਿਣੀ, ਉਚ ਕਰਨੀ,
ਬਣਦੇ ਨੇਕ ਮਿਸਾਲ ।
ਅਹਿੰਸਾ ਧਰਮ ਨਿਭਾਉਂਦੇ,
ਮਨ-ਬਚ ਕਰਮ ਦੇ ਨਾਲ ।
ਕਾਰ ਕਰਨ ਨਿਤ ਧਰਮ ਦੀ,
ਸਿਮਰਨ ਗੁਰ ਅਕਾਲ ।
ਮਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਸਦੀ,
ਆਤਮ ਵੱਥ ਕਮਾਲ ।
ਨਿਰਭਉ ਤੇ ਨਿਰਵੈਰ ਦਾ,
ਗੁਰੂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਪਾਠ ।
ਹੱਕ ਨਿਆਂ ਲਈ ਜੂਝਦੇ,
ਕਰਦੇ ਅਦਲ ਇਨਸਾਫ਼ ।
ਇਹ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੈ,
ਰਖਦੇ ਸਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ।
ਅਸੀਂ ਕਾਰਿੰਦੇ ਗੁਰੂ ਦੇ,
ਜੋ ਆਪ ਕਰਾਏ ਕਾਰ ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਮਤ ਦੀ,
ਹੈ ਅਮਲੋਕ ਰੀਤ ।
ਨਿਰਭਉ ਤੇ ਨਿਰਵੈਰ ਹੋਏ,
ਸਭਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ।
ਕੁਦਰਤ, ਪ੍ਰਭੂ, ਮਨੁੱਖ ਤੇ,
ਹੋਰ ਸਭ ਜੀਅ-ਜੰਤ ।
ਬੱਝੇ ਸੂਤਰ ਇਕ ਵਿਚ,
ਸਤਿ ਨਾਮ ਮਹਾਂ ਮੰਤ ।
'ਛੇ-ਘਰ, ਛੇ ਗੁਰ,
ਤੇ ਛੇ ਉਪਦੇਸ਼ ।'

ਗੁਰ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਏਕ ਹੈ,
ਬਣ ਗਏ ਵੇਸ ਅਨੇਕ।
ਨਾਮ ਚਾਨਣ ਸਭ ਦਾ,
ਸੂਰਜ ਸਭ ਦਾ ਏਕ।
ਮਹਾਂ ਦਿਵਸ ਦੇ ਗੇੜ ਹਨ,
ਰੁੱਤਾਂ ਹੈਣ ਅਨੇਕ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਨਾਮ ਲੇਵਾ,
ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਸਾਜ।
ਸਾਂਝਾ ਨੁਕਤਾ ਭੁਲ ਕੇ,
ਕਰਦੇ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ।
ਚਿਕੜ ਪਏ ਉਛਾਲਦੇ,
ਲਾਉਣ ਦੂਜੇ ਤੇ ਊਜ।
ਰਲ ਬੈਠਣਾ ਭੁਲਿਆ,
ਤਜਿਆ ਨੰਗ ਨਮੂਜ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਪੰਥ ਵਿਚ,
ਏਕਤਾ ਵਾਲਾ ਸੂਤ।
ਮਾਲਾ ਮਣਕੇ ਸੋਹਣ ਸਭ,
ਪੰਥ ਦੇ ਸਭ ਸਪੂਤ।

ਵਡਾ ਸਮਾਗਮ ਰਚਿਆ,
ਜੁੜਿਆ ਵੱਡ ਇਕੱਠ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਨਾਮ-ਲੇਵਾ,
ਆ ਰਲ ਬੈਠੇ ਸਭ।
ਪੰਥ ਰਤਨ ਸਿਖ ਕੌਮ ਦੇ,
ਸੋਹਣ ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ।
ਪ੍ਰੇਮ ਸੂਤਰ ਵਿਚ ਬੱਝ ਗਏ,
ਕਰਦੇ ਸ਼ੁਭ ਵਿਚਾਰ।
ਸਾਂਝਾ ਧਰਮ ਸਰੋਤ ਹੈ,
ਸਾਂਝੇ ਹਨ ਗੁਰੂਦੇਵ।
ਸਾਂਝਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ,
ਫ਼ਿਰ ਕਾਹਦਾ ਮਤ-ਭੇਦ।

ਨਿੱਕੇ ਹਿੱਤ ਤਿਆਗ ਕੇ,
ਛਡੀਏ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ।
'ਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠੀਏ,
ਭੁੱਲਾਂ ਲਈਏ ਸੋਧ ।
ਨਿੰਦਾ-ਖੰਡਨ ਤਿਆਗੀਏ,
ਮੰਡਨ ਵਲ ਧਿਆਨ ।
ਧਰਮ ਫੈਲੇ ਇਸ ਜਗਤ ਵਿਚ,
ਹੋਵੇ ਸਰਬ ਕਲਿਆਨ ।
ਬਾਗ਼ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਪੰਥ ਦਾ,
ਫ਼ੁੱਲ ਖਿੜਨ ਅਨੇਕ ।
ਵੰਡਣ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਨੂੰ,
ਸਭ ਮਾਨਵ ਹਨ ਏਕ ।
ਦਇਆ ਸੰਤੋਖ ਦੇ ਆਸਰੇ,
ਚਲੇ ਧਰਮ ਦਾ ਧੌਲ ।
ਸੇਵਾ ਤੇ ਉਪਕਾਰ ਦਾ,
ਇਹ ਉਸਾਰ ਬੋਲ੍ਹ ।
ਦੀਨ ਦੁਖੀ ਦਾ ਆਸਰਾ,
ਮਾੜੇ ਦੀ ਹੈ ਧੀਰ ।
ਦੁਸ਼ਟ ਸੋਧਨ ਲਈ ਖ਼ਾਲਸਾ,
ਪਕੜ ਲਵੇ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ।
ਸਤਿ ਸੰਤੋਖ ਵਿਚਾਰ ਦਾ,
ਭਰਿਆ ਹੈ ਗੁਰ ਥਾਲ ।
ਰਤਨ ਅਮੋਲਕ ਨਾਮ ਦਾ,
ਭੁੰਚੇ ਸਭ ਸੰਸਾਰ ।
ਰਾਓ ਰੰਕ ਬਰਾਬਰੀ,
ਸਭ ਵਰਣਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ।
ਹੋਏ ਹਲੀਮੀ ਰਾਜ ਤਦ,
ਧਰਤ ਰਹੇ ਨਾ ਬਾਂਝ ।
ਅੰਨ-ਧਨ ਉਦਯੋਗ ਤੇ,
ਸਾਰੇ ਵਣਜ ਵਾਪਾਰ ।

ਸਭ ਖਲਕਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ,
ਸੋਹੇ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ।
ਮਿਟੇ ਕਲੇਸ਼ ਇਸ ਜੰਗ ਦਾ,
ਜੋ ਕਰਦੀ ਧਰਤ ਕੁਰੂਪ ।
ਮਾਨਸ-ਖਾਣੀ ਡੈਣ ਇਹ,
ਰਹਿਣ ਨਾ ਦੇਵੇ ਸਲੂਕ ।
ਝੂਲੇ ਝੰਡਾ ਅਮਨ ਦਾ,
ਵਿਗਸੇ ਵਿਵੇਕ ਗਿਆਨ ।
ਇੰਝ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦੀ,
ਕਰੀਏ ਸਭ ਪਛਾਣ ।
ਪੰਥ ਹਿਤਕਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਸਦਾ ਇਹੋ ਹੀ ਚਾਹੁਣ
ਸਦਾ ਰਲ-ਮਿਲ ਰਹਿਣ ਸਭ,
ਗੁਰੂ ਬ੍ਰਿਖ ਦੇ ਟਾਹਣ ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਦਾ ਇਹ ਸੋਚਦੇ,
ਵਧੇ ਧਰਮ ਦੀ ਕਾਰ ।
ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਗੁਰ-ਕੀਰਤਨ,
ਰਖੀਏ ਰੀਤ ਸੰਭਾਲ ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਆਗਮਨ,
ਹੋਇਆ ਜਦ ਅਵਤਾਰ ।
ਗੀਤ ਰੂਪ ਧਾਰ ਆਏ ਸਨ,
ਧੁਰ ਦਰਗਾਹੋਂ ਧਾਰ ।
ਛਹਿਆ ਜਦ ਸੀ ਧਰਤ ਨੂੰ,
ਰਾਗ ਨਾਦ ਵਿਸਮਾਦ ।
ਗੂੰਜੇ ਤਾਲ ਮਰਦੰਗ ਸਨ,
ਵਜੇ ਵਿਚ ਸੁਰ-ਤਾਲ ।
ਬਾਣੀ ਰਚੀ ਗੁਰੂਦੇਵ ਨੇ,
ਛੇੜ ਕੇ ਨਾਲ ਰਬਾਬ ।
ਸਿੰਜਿਆ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ ਦੇ,
ਪੰਜ ਨਦੀਆਂ ਦਾ ਆਬ ।

ਸਪਤ-ਸਿੰਧ ਧਾਰਾ ਵਗੀ,
ਬਾਣੀ ਦੀ ਝੁਣਕਾਰ।
ਰਾਗਾਂ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜੋੜਿਆ,
ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ।
ਰਾਗੀ ਰਬਾਬੀ ਸਭ ਜੁੜੇ,
ਢਾਡੀ ਕਰਨ ਵਿਖਿਆਨ।
ਰੀਤੀ ਮਹਾਂ ਸੰਗੀਤ ਦੀ,
ਸਤਿਗੁਰ ਥਾਪੀ ਆਣ।
ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਫੁਰਮਾਇਆ,
ਵਾਹ ਕੈਸਾ ਕਮਾਲ।
ਘਰ ਘਰ ਬਾਬਾ ਗਾਵੀਏ,
ਤਾਲ ਮਰਦੰਗ ਸੀਤਾਰ।
ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾ,
ਜੋ ਵੱਡੀ ਗੁਰ-ਰੀਤ।
ਸਾਂਭੀ ਤੇ ਵਧਦੀ ਰਹੀ,
ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹੇ ਨਿਤ-ਨੀਤ।
ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਰੀਤ ਵਿਚ,
ਆਇਆ ਹੈ ਨਿਘਾਰ।
ਇਸ ਦੀ ਰਖਿਆ ਲੋੜੀਏ,
ਰਾਗ ਰਤਨ ਭੰਡਾਰ।

ਸੰਗੀਤ ਸੰਮੇਲਨ ਰਚਿਆ,
ਵੱਡ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ।
ਰਾਗੀ ਆਏ ਚਲ ਕੇ,
ਰਾਗ ਰਤਨ ਅਪਾਰ।
ਥਾਪੇ ਨੇਮ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਕੀਰਤਨ ਕਰੋ ਮਹਾਨ।
ਤਾਰ-ਦਾਰ ਸਾਜ਼ਾਂ ਸੰਗ,
ਸ਼ੁਧ ਰਾਗ ਪਛਾਣ।
ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਰਾਗੀ ਪਾਉਣਗੇ,
ਗੁਰੂ ਘਰ ਤੋਂ ਸਨਮਾਨ।

ਸਾਂਭੀ ਰਖੀਏ ਰੀਤ ਉਹ,
ਗੁਰ ਕੀਰਤਨ ਕਲਾਂ ਮਹਾਨ ।
ਬਖ਼ਸ਼ੇ ਘੋੜੇ, ਮੱਝਾਂ,
ਤੇ ਗਊਆਂ ਦੇ ਦਾਨ ।
ਨਾਲ ਰੋਕੜਾਂ ਵਸਤ ਸਭ,
ਸਭ ਦਾ ਆਦਰ ਮਾਣ ।
ਗੁਰੂ ਘਰ ਕਲਾ ਸਾਹਿਤ ਦਾ,
ਵੱਡਾ ਹੈ ਸਰੋਤ ।
ਏਥੋਂ ਉਤਮ ਕਲਾ ਦੀ,
ਜਗਦੀ ਸਦਾ ਹੈ ਜੋਤ ।

'ਲਾਹੌਰ ਸ਼ਹਿਰ, ਕਹਿਰ, ਜ਼ਹਿਰ,'
ਗੁਰੂ ਵਾਕ ਮਹਾਨ ।
ਬੁੱਚੜ-ਖ਼ਾਨਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ,
ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੀਤੀ ਵਾਨ ।
ਲਾਏ ਜੰਤਰ ਅਨੇਕ ਸਨ,
ਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਜਾਲ ।
ਬਧ ਕਰਨ ਜੋ ਕਈ ਪਸ਼ੂ,
ਇਕੋ ਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ।
ਗਊ ਹੱਤਿਆ ਹੁੰਦੀ ਵੇਖ ਕੇ,
ਉਠੀ ਵੱਡੀ ਲਹਿਰ ।
ਗਊ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਹਿਤ,
ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਰ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ,
ਰਚਿਆ ਯਗ ਮਹਾਨ ।
ਹਵਨ ਕੁੰਡ ਬਣਾਇਆ,
ਵਖਰੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ।
ਕਈ ਪਾਠੀ ਰਲ ਬੈਠ ਕੇ,
ਸੁਚ-ਸੋਧ ਨੂੰ ਧਾਰ ।
ਭਗੌਤੀ ਮਾਲਾ ਫੇਰਦੇ,
ਪੜ੍ਹਨ ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ ।

ਹੋਇਆ ਸੰਪੂਰਨ ਯਗ ਜਦ,
ਭੋਗ ਪਿਆ ਸੀ ਆਣ ।
ਬੁਚੜ-ਖਾਨਾ ਬੰਦ ਹੋਇਆ,
ਗੁਰੂ ਸੱਚੇ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ।

ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਤੇ ਸਹਿਜ ਪਾਠ,
ਗੁਰ ਕਰਾਏ ਬੇ-ਸ਼ੁਮਾਰ ।
ਗਿਣਤੀ ਗਿਣੀ ਨਾ ਜਾਂਵਦੀ,
ਮੈਂ ਜਾਵਾਂ ਬਲਿਹਾਰ ।
ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ,
ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਮਹਾਨ ।
ਪਾਠਾਂ ਦੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਕਈ,
ਗੁਰੂ ਚਲਾਈਆਂ ਆਣ ।
ਨਾਮ-ਬਾਣੀ ਦਾ ਆਸਰਾ,
ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਸਾਰ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਤ ਵਰਤਾਉਂਦੇ,
ਇਹ ਧਰਮ ਦੀ ਕਾਰ ।

ਭਾਰਤੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ

ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ,
ਜੋ ਜਗਾਈ ਜੋਤ ।
ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿਚ,
ਆਵੇ ਨਾ ਖਡੋਤ ।
ਕੌਮੀ ਲਹਿਰਾਂ ਉਠੀਆਂ,
ਕਰੀਏ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ।
ਲਾਹਨਤ ਲਾਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੀ,
ਹੋਵੇ ਦੇਸ਼ ਆਬਾਦ ।
ਘਰ ਘਰ ਵਸੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਤਦ,
ਹੋਵਣ ਲੋਕ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲ ।

ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ,
ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ।
ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਦਾ,
ਵੱਡਾ ਹੈ ਯੋਗਦਾਨ।
ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ,
ਜਾਣੇ ਕੁਲ ਜਹਾਨ।
ਕੂਕਾ ਲਹਿਰ ਦੀ ਦੇਣ ਸੀ,
ਗ਼ੱਦਰ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ।
ਭੱਕਣਾ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ,
ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਮਹਾਨ।
ਮਹਾਰਾਜ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ,
ਛੋਟਾ ਵੀਰ ਗੁਰਦਿਆਲ।
ਕੌਮੀ ਸੇਵਾ ਜੁੱਟ ਗਏ,
ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਿੜ ਖ਼ਿਆਲ।
ਕੌਮੀ ਸਾਕਾ ਵਰਤਿਆ,
ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ।
ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਗਰਾਮ ਦਾ,
ਖੁਲ੍ਹਿਆ ਨਵਾਂ ਸੀ ਬਾਬ।
ਕੂਕਿਆਂ ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ,
ਸੁਦੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ।
ਨਾ-ਮਿਲਵਰਤਣ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨਾਲ,
ਹੈ ਸੀ ਖ਼ਰਾ ਵਿਹਾਰ।
ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਦਸਿਆ,
ਲੈਣਾ ਹੈ ਸੁਰਾਜ।
ਅਹਿੰਸਾ ਤੇ ਅਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ,
ਸਤਿਆ ਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਧਾਰ।
ਕਥਨੀ ਕਰਨੀ ਦੇ ਸੂਰਮੇ,
ਜੋਧੇ ਸਨ ਬਲਕਾਰ।
ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ,
ਕੁੱਦ ਪਏ ਬੇ-ਸ਼ੁਮਾਰ।

ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਜਦ ਰੱਲ ਕੇ,
ਮੰਡਿਆ ਇਹ ਸੰਗਰਾਮ।
ਚੁੱਕੀ ਚੋਕੀ ਭੈਣੀਓਂ,
ਜੋ ਪਵਿੱਤਰ ਗੁਰਧਾਮ।
ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੇ ਜਬਰ ਤੋਂ,
ਗੁਰਧਾਮ ਹੋਇਆ ਆਜ਼ਾਦ।
ਫ਼ਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨਗਰ ਤੇ,
ਰਖੀ ਅੱਖ ਸਰਕਾਰ।

'ਕੂਕਾ' ਪੱਤਰ ਕਢਿਆ,
ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨ-ਦਿਆਲ।
ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ,
ਜਿਸ ਬਾਲੀ ਮਸ਼ਾਲ।
'ਸਤਿਯੁਗ' ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ,
ਵੰਡਿਆ ਨਵਾਂ ਗਿਆਨ।
ਧਰਮ ਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ,
ਬਣੇ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।

ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ,
ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ।
ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਸੂਰਮੇ,
ਕਿਰਤੀ ਦਲ ਦਲੇਰ।
ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਈਮਨ ਆਇਆ,
ਗਜਿਆ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੇਰ।
ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਬੀਰ ਦੀ,
ਮਹਿਮਾ ਹੋਈ ਚੋਫ਼ੇਰ।
ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਗੁਰੂ,
ਸੁਖਦੇਵ ਸ਼ਹੀਦ ਮਹਾਨ।
ਸੁੱਤੀ ਕੌਮ ਜਗਾ ਦਿਤੀ,
ਅਣਖੀ ਨੌਜਵਾਨ।

ਰਾਵੀ ਕੰਢੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ,
ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ ਇਜਲਾਸ।
ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਵਾਂਗੇ,
ਮੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਾਸ।
ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੀ,
ਪੰਡਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ।
ਨਵ-ਭਾਰਤ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ,
ਜੋ ਹੈ ਬੇ-ਮਿਸਾਲ।
ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਵਿਚ,
ਕੂਕਿਆਂ ਦਾ ਜੋ ਭਾਗ।
ਸਦਾ ਰਹੇਗਾ ਯਾਦ ਉਹ,
ਇਕ ਸੁਨਿਹਰੀ ਬਾਬ।
ਲੰਗਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ,
ਤੇ ਜਲੂਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸ਼ਾਨ।
ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਕੂਕਿਆਂ,
ਹੁੰਮ-ਹੁਮਾ ਕੇ ਆਣ।

ਲੁਧਿਆਣੇ ਨਗਰ ਵਿਚ,
ਪਰਜਾ-ਮੰਡਲ ਦੀ ਲਹਿਰ।
ਵੱਡਾ ਸਮਾਗਮ ਰਚਿਆ,
ਰਹਿਣ ਨਾ ਦੇਣੇ ਗ਼ੈਰ।
ਘੋੜੇ ਆਏ ਭੈਣੀਓਂ,
ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਲੂਸ।
ਨਹਿਰੂ, ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ,
ਬੱਝ ਗਏ ਇਕ ਸੂਤ।
ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨੂੰ ਲੈ ਗਏ,
ਫਿਰ ਗੁਰ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ।
ਸਾਂਭ ਰਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ,
ਜਿਸ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਯਾਦ।

ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਿਮ ਮੇਲ ਦਾ,
ਹੋਇਆ ਇਕੱਠ ਮਹਾਨ ।
ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਗੁਰਦੇਵ ਇਹ,
ਫ਼ਿਰਕੇ ਇਕ ਹੋ ਜਾਣ ।
ਇਕੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਾਸੀ ਸਭ,
ਰਲ ਮਿਲ ਕਰਨ ਗੁਜ਼ਰਾਨ
ਦੁਈ-ਦੁਵੈਤ ਨੂੰ ਭੁਲ ਕੇ,
ਚਮਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ।
ਬਿਰਲੇ ਸੇਠ ਨੇ ਚਾਹਿਆ,
ਇਸ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਧਾਮ ।
ਮੰਦਰ ਵੱਡਾ ਸਾਜ ਕੇ,
ਕਰਾਂ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ।
ਤਦ ਸਤਿਗੁਰੂ ਫ਼ਰਮਾਇਆ,
ਡੂੰਘੇ ਨੀਤੀਵਾਨ ।
'ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦਾ ਆਸਰਾ,
ਓਟ ਰਖੀ ਭਗਵਾਨ ।
ਮੈਂ ਤਾਂ ਦਾਸ ਹਾਂ ਲੋਹ ਦਾ,
ਲੰਗਰ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ।
ਵੰਡਾਂ ਦਾਤਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ,
ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ।
ਦਿਲ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਰੀਝ ਹੈ,
ਹੋਵੇ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ।
ਰਲ ਮਿਲ ਸਾਰੇ ਰਹਿਣ ਤਦ,
ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਤਿਆਗ ।
ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਵਿਚ,
ਹੋਵੇ ਦੇਸ਼ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲ ।
ਪਸ਼ੂ ਧਨ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ,
ਹੋਵੇ ਸਦਾ ਸੰਭਾਲ ।
ਚੰਗੀਆਂ ਗਊਆਂ ਬਲੀ ਬੈਲ,
ਮੱਝਾਂ, ਘੋੜੇ ਮਾਲ ।

ਉਨਤੀ ਕਰੀਏ ਦੇਸ਼ ਦੀ,
ਲਈਏ ਨਸਲ ਸੁਧਾਰ ।'
ਇਸ ਬੰਨੇ ਗੁਰਦੇਵ ਨੇ,
ਲਾਇਆ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ।
ਪਸ਼ੂ ਧਨ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੀ,
ਹੋਈ ਨਿਆਰੀ ਸ਼ਾਨ ।
ਅਸ੍ਵਪਾਲ ਮਹੀਂਪਾਲ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਨ ਗੋਪਾਲ ।
ਘਰ ਘਰ ਚੰਗੇ ਮਾਲ ਨੂੰ,
ਵੰਡਿਆ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ।

ਨਾਭੇ ਦੇ ਰਾਜੇ ਜਦੋਂ,
ਕੀਤੀ ਭੂਮੀ ਦਾਨ ।
ਲਾਲ ਜਦੋਂ ਘਰ ਜਨਮਿਆ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਵਰਦਾਨ ।
ਜੰਗਲ ਬੀੜ ਸਵਾਰ ਕੇ,
ਧਰਤ ਹੋਈ ਆਬਾਦ ।
ਵੰਡੀ ਸਿਖਾਂ ਵਿਚ ਤਦ,
ਰੱਚ ਦਿਤਾ ਸਮ-ਵਾਦ ।
ਹੱਥੀਂ ਕਹੀ ਪਕੜ ਕੇ,
ਪੱਧਰੀ ਕੀਤੀ ਭੋਏਂ ।
ਕਿਰਤ ਕਰ ਵੰਡ ਛੱਕਣ ਦੀ,
ਦਸੀ ਜੁਗਤ ਸੰਜੋਏ ।

ਯੁਧ ਛਿੜਿਆ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ,
ਕੌਮਾਂ ਭਿੜੀਆਂ ਆਣ ।
ਉਲਝਿਆ ਬਿਖੜੀ ਖੇਡ ਵਿਚ,
ਭਾਰਤ ਦਾ ਹੁਕਮਰਾਨ ।
ਫਸਿਆ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇਖ ਕੇ,
ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਲਹਿਰ ।

ਨਵੇਂ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਉਭਰੀ,
ਲਈਏ ਦੁਸ਼ਮਣ ਘੇਰ ।
ਨੀਤੀਵਾਨ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ,
ਖੋਟੀ ਚਲੀ ਚਾਲ ।
ਵੰਡ ਦਈਏ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ,
ਫੂਟ ਦਾ ਤਣ ਕੇ ਜਾਲ ।
ਧਰਮ ਦਾ ਬੁਰਕਾ ਪਹਿਨ ਕੇ,
ਫੁਟ ਹੋਈਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ।
ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ,
ਦਿਲ ਵਿਚ ਲਿਆ ਸੀ ਠਾਨ ।
ਦੂਜਾ ਯੁਧ ਸੀ ਮੁਕਿਆ ।
ਹੋਇਆ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ।
ਧਰਤੀ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ ਹੋਈ,
ਫ਼ਿਰਕੂ ਹੋਏ ਫ਼ਸਾਦ ।
ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਦੇ ਆਸਰੇ,
ਹੋਈ ਜਦ ਪ੍ਰਭਾਤ ।
ਸੂਰਜ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਂਵਦਾ,
ਪਸਰੀ ਕਾਲੀ ਰਾਤ ।
ਕੋਹੀ ਗਈ ਮਨੁੱਖਤਾ,
ਨਾਰੀ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ।
ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਵਹਿਸ਼ੀ ਕੁਦਿਆ,
ਕੂੜ੍ਹ ਫਿਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ।
ਧਰਮ ਕਰਮ ਸਭ ਛਿੱਪ ਗਏ,
ਹੋਇਆ ਰਾਜ ਸ਼ੈਤਾਨ ।
ਰੁੜ ਗਏ ਇਸ ਕਾਂਗ ਵਿਚ,
ਵਿਰਲੇ ਰਹੇ ਇਨਸਾਨ ।

ਦੇਸ਼ ਵੰਡ

ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਜਦ ਹੋ ਗਈ,
ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਲਕੀਰ ।

ਰੌਲਾ ਮਚਿਆ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ;
ਕੌਣ ਬੰਨ੍ਹਾਵੇ ਧੀਰ ।
ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ,
ਰਾਸ਼ਟਰ ਪਿਤਾ ਸੁਜਾਨ।
ਸਤਿ ਅਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਉਹ,
ਚਾਹੇ ਅਮਨ-ਅਮਾਨ ।
ਮਾਨਵ-ਧਰਮ ਨੂੰ ਪਾਲਦਾ,
ਹੋਇਆ ਜਦ ਸ਼ਹੀਦ ।
ਧਰਤ ਅਰਸ਼ ਸਭ ਰੋਦੇ ਸਨ,
ਨਿਭੀ ਧਰਮ ਦੀ ਰੀਤ।
ਬਾਪੂ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਕਥਾ,
ਰਹਿਸੀ ਜੁਗਾਂ ਤੀਕ ।
ਖ਼ੂਬ ਨਿਭਾਈ ਉਸ ਨੇ,
ਮਾਨਵ-ਧਰਮ ਪ੍ਰੀਤ ।

ਜਾਣੀ-ਜਾਣ ਗੁਰਦੇਵ ਨੇ.
ਵਿਚ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ।
ਦਿਤਾ ਘਲ ਸੰਦੇਸ਼ ਸੀ,
ਛੱਡ ਆਓ ਦੇਸ਼-ਸ਼ਤਾਬ।
ਜਾਣ ਲਿਆ ਸੀ ਆਪ ਨੇ,
ਹੋਣੇ ਬਹੁਤ ਫ਼ਸਾਦ ।
ਬਚ ਕੇ ਨਿਕਲ ਆਉਣ ਸਭ,
ਪਹੁੰਚੇ ਨਾ ਅਜ਼ਾਬ ।
ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਕਥਨ ਜੋ,
ਮੁੜ ਹੋਇਆ ਸਾਕਾਰ ।
ਦੋਹਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਵਿਚ ਸੀ,
ਮਚੀ ਹਾਹਾਕਾਰ ।
'ਦਰ ਖੁਲ੍ਹਾ ਹਸ਼ਰ ਅਜ਼ਾਬ ਦਾ,
ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ।'
ਫੈਲੀ ਦਾਵਾਨਲ ਸੀ,
ਜਦ ਆ ਕੇ ਚੌਫੇਰ ।

ਨਫ਼ਰਤ ਵਹਿਸ਼ੀਪੁਣੇ ਨੇ,
ਲਿਆ ਦੇਸ਼ ਜਦ ਘੇਰ।
ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਰਤ ਤੇ,
ਠੰਢ ਵਰਤੀ ਸੀ ਆਣ।
ਸਾਂਝੇ ਲੰਗਰ ਤੋਂ ਛੱਕਦੇ ਰਹੇ,
ਸਿਖ, ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ।
ਜਬਰ, ਕਹਿਰ ਗੁਰੂ ਰੋਕਿਆ,
ਬਣ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਢਾਲ।
ਥਾਉਂ-ਥਾਈਂ ਬਿਠਾ ਦਿਤੇ,
ਬਿਰਦ ਰਖਿਆ ਪਾਲ।
ਅਟੁੱਟ ਲੰਗਰ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ,
ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ।
ਲੋੜਵੰਦ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ,
ਵਸਤ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ।
ਖ਼ੂਨ-ਖਰਾਬੇ ਵਿਚ ਵੀ,
ਨਿਭਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਨੇਮ।
ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਿੰਦਾਂ ਦੀ,
ਰਹੇ ਕੁਸ਼ਲ ਤੇ ਖੇਮ।
ਹਲਤ-ਪਲਤ ਦਾ ਰਾਖਾ ਗੁਰੂ,
ਹੋਇਆ ਆਪ ਸਹਾਇ।
ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਕਈ ਸਿਖ,
ਲਏ ਗੁਰੂ ਬਚਾਇ।

ਨਵ-ਨਿਰਮਾਣ

ਦੂਰ-ਦਰਸ਼ੀ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਮੌਕਾ ਲਿਆ ਸੰਭਾਲ।
ਕਈ ਪਿੰਡ ਖ਼ਰੀਦ ਲਏ,
ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕ ਸਾਲ।
ਆਏ ਜਦ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ,
ਲਏ ਆਪਣੇ ਲੜ ਲਾਏ।

ਸਸਤੇ ਮੁਲੋਂ ਧਰਤ ਨੂੰ,
ਦਿਤਾ ਗੁਰ ਵੰਡਾਏ।
ਜਦ ਉਹ ਬੰਜਰ ਧਰਤ,
ਮੁੜ ਹੋਈ ਆਬਾਦ।
ਰਕਤ ਰੋਹੀ ਮੌਲ ਉਠੀ,
ਹੋਈ ਜਦ ਸੈਰਾਬ।
ਅਜ ਧਰਤੀ ਦਾ ਖੰਡ ਇਹ,
ਮੌਲੇ ਵਾਂਗ ਬਹਾਰ।
ਫ਼ਸਲਾਂ, ਬਾਗ਼ਾਂ, ਬੂਟਿਆਂ,
ਖਿੜੇ ਪਈ ਗੁਲਜ਼ਾਰ।
ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ,
ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਆਬਾਦ।
ਇਕ ਵਿਦਿਆਲਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ,
ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦ।

ਦੇਸ਼ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋ ਗਿਆ,
ਬਣਿਆ ਨਵਾਂ ਵਿਧਾਨ।
ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ,
ਲੋਕਤੰਤਰ ਪ੍ਰਧਾਨ।
ਉਹੋ ਨੀਤੀਵਾਨ ਜੋ,
ਕਰਦੇ ਸਨ ਸੰਗਰਾਮ।
ਸ਼ਕਤ ਮਿਲੀ ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ,
ਹੋ ਗਏ ਬਦਨਾਮ।
ਸਤਿ ਅਹਿੰਸਾ ਵਾਲੜਾ,
ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਹ ਸੁਰਾਜ।
ਨਾ ਸੁਪਨਾ ਸੀ ਗਾਂਧੀ ਦਾ,
ਨਾ ਕਲਪਿਤ ਰਾਮ ਰਾਜ।
ਚਾਲੇ ਵੇਖ ਸਰਕਾਰ ਦੇ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੋਏ ਨਿਰਾਸ਼।
ਨਹਿਰੂ ਵਰਗੇ ਆਗੂ 'ਤੇ,
ਹੈ ਸੀ ਵੱਡੀ ਆਸ।

ਗਊ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਅਮਨ,
ਲਹਿਰ ਦੀ ਭਲੀ ਕਾਰ ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੀ,
ਕਰਦੇ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰ ।
ਪਸ਼ੂ ਧਨ ਦੀ ਵ੍ਰਿਧੀ ਹੋਵੇ,
ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ।
ਖੁਲ੍ਹਣ ਕਈ ਉਦਯੋਗ ਨਵੇਂ,
ਕਿਰਤ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ।
ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸੀ ਵੱਧ ਰਿਹਾ,
ਨਵਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ।
ਗਰਜ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ,
ਘੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਿਆਰ ।
ਫਿਰ ਵੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ,
ਧਰਮ-ਕਰਮ ਦੀ ਕਾਰ-
ਖ਼ੂਬ ਨਿਭਾਈ ਆਪ ਨੇ,
ਹੋਈ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ।
ਪਰ ਕੁਝ ਨੀਤੀਵਾਨ ਸਨ,
ਦਿਲੋਂ ਰਖਦੇ ਵੈਰ ।
ਆਪ ਪਰ ਨਿਰਭੈ ਸਨ,
ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਾ ਵੈਰ ।
ਸਾਹਿਤ, ਕਲਾ, ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ,
ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਪ੍ਰੀਤ ।
ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਕਦਰਦਾਨ,
ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੀਤ ।
ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ,
ਬਣ ਗਏ ਪੁਰਖ ਸੁਜਾਨ ।
ਹਰ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਹੋਇਆ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ।
ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ,
ਨਾਲ ਸੀ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ।

ਗਿਰਦੇ ਜੁੜਦੇ ਆਪ ਦੇ,
ਕਈ ਉਚ ਸਾਹਿਤਕਾਰ।
ਆਲਮ ਸੰਤ ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ,
ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਸੁਜਾਨ ।
ਅਮਰ ਭਾਰਤੀ, ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ,
ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਵਿਦਵਾਨ।
ਦਰਦ, ਆਜ਼ਾਦ, ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ,
ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਸਿੰਘ ਤੂਫ਼ਾਨ ।
ਥਾਪੜਾ ਮਿਲਿਆ ਕਈਆਂ ਨੂੰ,
ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਵੀ ਨੂੰ ਮਾਣ।
ਵਹਿਮੀ ਸੇਵਕ ਤਰਨ ਸਿੰਘ,
ਜੱਸ-ਜੀਵਨ ਸਾਹਿਤਕਾਰ।
ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਸਨ ਖ਼ਤਰਾ,
ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ।
ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਸੀ ਆਪ ਨੂੰ,
ਸੰਤਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ।
ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨ ਜੋ,
ਬੱਝੇ ਸੱਚ ਆਚਾਰ ।
ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰੀਤ ਜੋ,
ਸੁਣਦੇ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ।
ਕਥਾ ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ,
ਕਰਦੇ ਆਪ ਬਿਆਨ ।
ਪ੍ਰਵਚਨ ਸਨ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੇ,
ਮਿੱਠੇ ਸ਼ਹਿਦ ਸਮਾਨ ।
ਅਨੁਭਵ ਗਿਆਨ ਦੇ ਰਤਨ ਸਨ,
ਲਾਲ ਬਹੁ-ਮੁਲਵਾਨ।
ਅਜ ਵੀ ਜੋ ਕੋਈ ਸੁਣ ਲਵੇ,
ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਿਲੇ ਮਹਾਨ।
ਕਾਂਇਆਂ-ਕਲਪ ਹੋ ਜਾਂਵਦੀ,
ਗੁਰ-ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ।

ਮਹਿਮਾਂ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੀ,
ਚਮਕੇ ਧੁੱਪ ਸਮਾਨ ।
ਗਗਨ ਮੰਡਲ ਸੂਰਜ ਸੋਹੇ,
ਬਖ਼ਸ਼ੇ ਜੀਵਨ ਦਾਨ ।
ਫਿਰ ਵੀ ਬਦਲੀ ਕਦੀ ਕਦੀ,
ਲੈਂਦੀ ਰਵੀ ਲੁਕਾਏ ।
ਸਾਯਾ-ਬਦਲੀ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ,
ਸੂਰਜ ਸਦਾ ਰਹਾਏ ।

ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਹ ਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ,
ਗੁਰੂਤਵ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ।
ਖ਼ੂਬ ਨਿਭਾਈ ਗੁਰਾਂ ਨੇ,
ਧਰਮ-ਕਰਮ ਵਿਸਥਾਰ ।
ਅਟੱਲ-ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਪਰਮ-ਪੁਰਖ,
ਦੇਸ਼-ਭਗਤ ਮਹਾਨ ।
ਪਤਿਤ-ਪਾਵਨ ਗੁਰ ਸੂਰਮਾ,
ਲੋਚੇ ਸਰਬ-ਕਲਿਆਨ ।
ਇਨਸਾਨਾਂ ਦਾ ਪਾਰਖੂ,
ਮਾਨਵ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ।
ਧਰਮ-ਕਰਮ ਦ੍ਰਿੜਾਉਂਦਾ,
ਰਖਿਅਕ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ।
ਹਲਤ-ਪਲਤ ਸੰਵਾਰਦਾ,
ਭਿੰਨੀ ਮਹਿਕ ਗੁਲਾਬ ।
ਕੰਵਲ-ਹਾਰ ਅਡੋਲ ਉਹ,
ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਹਿਜ ਅਵਤਾਰ ।
ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦਾ,
ਜੋ ਕੋਈ ਧਰੇ ਧਿਆਨ ।
ਜਨਮ-ਮਰਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਏ,
ਪਾਵੇ ਆਦਰ-ਮਾਣ ।
ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਜੇ ਕਦੀ,
ਹੋ ਜਾਵੇ ਦੀਦਾਰ ।

ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਪਾ ਲਵੇ,
ਵੁੱਠੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਧਾਰ ।

ਉਨੀਂ ਸੌ ਉਨਾਠ ਸੀ,
ਬਾਈ ਅਗਸਤ ਦੀ ਰਾਤ ।
ਹੋਰ ਘਨੇਰੀ ਹੋ ਗਈ,
ਇਸ ਦੀ ਗੂੜ੍ਹੀ ਛਾਪ ।
ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਇ ਗਏ,
ਗਏ ਪ੍ਰਲੋਕ ਸਿਧਾਰ ।
ਦੇਵ ਲੋਕ ਵਿਚ ਇਸ ਸਮੇਂ,
ਹੋਈ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ।
ਪਰ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ,
ਛਾਇਆ ਸੀ ਅੰਧਕਾਰ ।
ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਾਂਭਿਆ,
ਇਹ ਵੀ ਗੁਰ-ਇਤਿਹਾਸ ।
ਮੁਕੀ ਰੈਣ, ਦਿਨ ਚੜ੍ਹ ਪਿਆ,
ਉਦੈ ਹੋਇਆ ਸੀ ਭਾਨ ।
ਗੁਰੂ ਜੋਤ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ,
ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ ਆਣ ।
ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੀ ਮਹਿਮਾਂ ਅਨੰਤ,
ਹੋ ਨਾ ਸਕੇ ਬਿਆਨ ।
ਜੋ ਗੁਰ ਚਾਨਣ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ,
ਲਿਖ ਦਿਤਾ ਬਿਆਨ ।
ਭੁੱਲਣਹਾਰ ਮੈਂ ਸਦਾ ਹੀ,
ਸਤਿਗੁਰ ਸਦ ਮਿਹਰਬਾਨ ।
ਟੁੱਟੇ-ਫੁੱਟੇ ਕਾਵਿ ਨੂੰ,
ਕਰ ਲੈਸਣ ਪ੍ਰਵਾਨ ।

***

੭. ਮਿਹਰਬਾਨ ਸਤਿਗੁਰੂ

'ਜੈਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਣੀਦਾ
ਤੈਸੋ ਹੀ ਮੈ ਡੀਠੁ ।
ਵਿਛੁੜਿਆ ਮੇਲੇ ਪ੍ਰਭੂ
ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਕਾ ਬਸੀਠੁ ।
ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਦਾ
ਕਟੇ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ।
ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਿਨਾ ਮਿਲਾਇਆ
ਜਿਨਾ ਧੁਰੇ ਪਇਆ ਸੰਜੋਗੁ ।'

ਪ੍ਰਥਮ ਦਰਸ਼ਨ

ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ,
ਗਏ ਪ੍ਰਲੋਕ ਸਿਧਾਰ ।
ਕਾਲੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਦੇ ਕੇ,
ਭਰੇ ਸਨ ਸਭ ਅਖ਼ਬਾਰ ।
ਹਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਅਰਪਿਆ,
ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ।
ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਲੇਖ ਅਨੇਕ ਸਨ,
ਸਮਗਰੀ ਬੇ-ਸ਼ੁਮਾਰ ।
ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ,
ਕੀਤਾ ਖ਼ੂਬ ਬਿਆਨ ।
ਮੈਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ,
ਵਾਚਿਆ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ।
ਚੇਤੇ ਕੀਤਾ ਉਹ ਸਮਾਂ,
ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਇਜਲਾਸ ।

ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਜਿਸ ਦਾ ਵੱਡ ਪ੍ਰਤਾਪ ।
ਕੇਂਦਰੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਨੂੰ,
ਕੀਤੀ ਭੂਮੀ ਦਾਨ ।
ਬਣੇ ਇਸ ਸਭਾ ਦਾ,
ਪੱਕਾ ਕੋਈ ਸਥਾਨ ।
ਸ਼ੋਕ ! ਪਰ ਇਸ ਦਾਤ ਨੂੰ,
ਸਕੇ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲ ।
ਕੇਂਦਰੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੇ,
ਵੱਡੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ।
ਮਨ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਉਭਰੀ,
ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ।
ਸ਼ਾਂਤ-ਅਸ਼ਾਂਤ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਸੀ,
ਕੁਝ ਧੀਰ ਕੁਝ ਅਧੀਰ ।
ਇਹ ਵੀ ਸਮਾਚਾਰ ਸੀ,
ਹੁਣ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ।
ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਦੇ,
ਮੁਖੀ ਹੋਏ ਸੁਨੀਤ ।
ਗਦੀ-ਨਸ਼ੀਨੀ ਦਾ ਦਿਵਸ,
ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਖ਼ਾਸ ।
ਵੱਡਾ ਸਮਾਗਮ ਹੋਵੇਗਾ,
ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਸੀ ਆਸ ।
ਸੁਣੀ ਜਦ ਇਹ ਖ਼ਬਰ,
ਸੰਗਤਾਂ ਘਤੀ ਵਹੀਰ ।
ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਈ,
ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਡ-ਭੀੜ ।
ਕਈਆਂ ਦੇ ਮਨ ਚਾਉ ਸੀ,
ਗੁਰ-ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿੱਕ ।
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਦਾ,
ਮਨ ਜਾਵੇਗਾ ਟਿੱਕ ।

ਕਈਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ,
ਆਈ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ।
ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਮੇਂ ਨੂੰ,
ਅੱਖੀਂ ਲਈਏ ਨਿਹਾਰ ।
ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੋਵੇਂ,
ਉਭਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚਕਾਰ ।
ਪੁਜਿਆ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ,
ਕੁਝ ਮਿਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ।

ਗੁਰਧਾਮ

ਕਣ-ਕਣ ਇਸ ਨਗਰ ਦਾ,
ਕਰਦਾ ਦਿਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ।
ਚਰਨ ਧੂੜ ਇਸ ਥਾਂ ਦੀ,
ਮਨ ਦੀ ਲਾਹੇ ਭ੍ਰਾਂਤ ।
ਇਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ,
ਕੀਤਾ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ।
ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਦਾ,
ਉਜਲ ਹੈ ਇਤਿਹਾਸ ।
ਇਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ,
ਲਾਏ ਧਰਤ ਨੂੰ ਭਾਗ ।
ਸਬਰ ਨਾਲ ਜਬਰ ਸਹੇ,
ਰਖਿਆ ਹਰਿਆ ਬਾਗ਼ ।
ਇਥੇ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ,
ਪ੍ਰਗਟੇ ਬੰਦੀ-ਛੋੜ ।
ਯਾਦਾਂ ਸਾਂਭ ਰਖੀਆਂ,
ਇਥੋਂ ਦੇ ਹਰ ਠਊਰ ।
ਸੰਤ ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਕਈ,
ਤਪੱਸਵੀ ਹੋਏ ਬਲਕਾਰ ।
ਗੁਰ ਵਿਰੋਸਾਈਆਂ ਜਿੰਦੜੀਆਂ,
ਆਈਆਂ ਬੇ-ਸ਼ੁਮਾਰ ।

ਚਰਨ-ਧੂੜ ਇਸ ਨਗਰ ਦੀ,
ਪਤਿਤੋਂ ਕਰੇ ਪੁੰਨੀਤ ।
ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦਾ ਆਸਰਾ,
ਮਿਲਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਗੀਤ ।
ਇਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਧਾਮ ਨੂੰ,
ਮੇਰੀ ਹੈ ਪ੍ਰਣਾਮ ।
ਜੋਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਗਦੀ ਰਹੇ,
ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਸ੍ਵੈ-ਮਾਨ ।
ਇਹ ਸ੍ਵੈ-ਮਾਨ ਕਰਦਾ ਸਦਾ,
ਹਉਮੈ ਦਾ ਹੈ ਨਾਸ਼ ।
ਗੁਰ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਸੀਸ ਰਖ,
ਹੋਏ ਆਤਮ-ਪ੍ਰਗਾਸ ।
ਇਸ ਪੁੰਨੀਤ ਧਰਤ ਨੂੰ,
ਬਾਰ-ਬਾਰ ਨਮਸਕਾਰ ।
ਦਰਸ਼ਨ ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਦੇ,
ਗੁਰ-ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ।

ਗੁਰੂ-ਦਰਬਾਰ

ਵਡੇ ਸਮਿਆਨੇ ਸ਼ੋਭਦੇ,
ਝੂਲਣ ਸ੍ਵੇਤ ਨਿਸ਼ਾਨ ।
ਤੰਬੂ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਸਨ,
ਸੁੰਦਰ ਸਭ ਸਮਿਆਨ ।
ਲੱਖਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਆਈਆਂ,
ਗਿਣਤੀ ਬੇ-ਸ਼ੁਮਾਰ ।
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੀਏ ਗੁਰੂ ਦੇ,
ਆਏ ਦਿਲ ਵਿਚ ਧਾਰ ।
ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਥਾਂ ਥਾਂ ਸਜੀ,
ਬੈਠੀ ਵਿਚ ਸਤਿਕਾਰ ।
ਜਾਪੇ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ,
ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਪਿਆਰ ।

ਵੱਡਾ ਮੰਚ ਸੀ ਸਜ ਰਿਹਾ,
ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਝੁਣਕਾਰ।
ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਾ ਰਹੇ,
ਰਾਗੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ।
ਅਨੰਦ-ਮੰਗਲ ਸੀ ਛਾਇਆ,
ਸਾਰੇ ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ।
ਮਹਿਮਾ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ,
ਹੋ ਰਹੀ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ।

ਵਜੇ ਤੁਰਮ ਮਨ ਮੋਹਣੇ,
ਨਰ ਸਿੰਙਿਆਂ ਦਾ ਨਾਦ।
ਸਾਰੇ ਵਾਯੂ ਮੰਡਲ ਵਿਚ,
ਛਾ ਰਿਹਾ ਵਿਸਮਾਦ।
ਮੰਡਪ ਵਿਚ ਤਦ ਆ ਗਏ,
ਆਪ ਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ।
ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਏ ਖੜੇ ਸਭ,
ਹੋ ਇਕਾਗਰ ਚੀਤ।
ਲੱਖਾਂ ਦੇ ਹਜੂਮ ਵਿਚ,
ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੋਈ ਸ਼ੋਰ।
ਪਰਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਸ ਰਹੀ,
ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਰਸ ਘੋਲ।
ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰ ਕੇ,
ਕੀਤਾ ਗੁਰ ਨਮਸਕਾਰ।
ਗੁਰੂ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵਸਦਾ,
ਸਭ ਲਈ ਸਚਾ ਪਿਆਰ।
ਉਥੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ,
ਗੁਰ ਆਸਨ ਨੂੰ ਜਾਣ।
ਜਿਥੇ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ,
ਸਦਾ ਬੈਠਦੇ ਆਣ।
ਭਾਰੇ ਵਡੇ ਦਿਲ ਨਾਲ,
ਫਿਰ ਉਹ ਤਖ਼ਤ ਸੰਭਾਲ।

ਬੈਠੇ ਗੁਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ,
ਹੋਈ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ।
ਬੋਲੇ-ਸੋ-ਨਿਹਾਲ ਨਾਲ,
ਗੂੰਜ ਪਿਆ ਆਕਾਸ਼।
ਕਲਿਆਣ ਹਿਤ ਇਸ ਜਗਤ ਦੇ,
ਗੁਰ-ਜੋਤ ਹੋਈ ਪ੍ਰਗਾਸ।
ਝੁਲਿਆ ਛੱਤਰ ਨਿਰੰਜਨੀ,
ਆਇਆ ਚੌਰ ਬਰਦਾਰ।
ਗੂੰਜੀ ਗੁਰ-ਸ਼ਬਦ ਧੁਨੀ,
ਹੋਈ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ।
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ,
ਫਿਰ ਬਨ ਲਈ ਕਤਾਰ।
ਇਕ ਇਕ ਕਰ ਕੇ ਆਂਵਦੇ,
ਕਰਦੇ ਨਮਸਕਾਰ।
ਭੇਟਾ ਕਰਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ,
ਨੈਣੀ ਦਰਸ-ਨਿਹਾਰ।
ਗੁਰ-ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਓਟ ਲੈ,
ਹੋਵਣ ਸਿੰਘ ਬਲਿਹਾਰ।
'ਜਿਥੇ ਜਾਏ ਬਹੇ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਸੋ ਥਾਨ ਸੁਹਾਵਾ।
ਗੁਰ ਸਿਖੀ ਸੋ ਥਾਨ ਭਾਲਿਆ
ਲੈ ਧੂੜ ਮੁਖ ਲਾਵਾ।'
ਗੁਰ-ਕੀਰਤਨ ਜਦ ਮੁਕਿਆ,
ਹੋਈ ਤਦ ਅਰਦਾਸ।
ਮੁੜ ਸੰਗਤ ਬਿਰਾਜ ਗਈ,
ਸਭ ਦੀ ਪੁੰਨੀ ਆਸ।
ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਮਹਾਂ-ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ,
ਕੀਤੇ ਫਿਰ ਵਿਖਿਆਨ।
ਮਹਿਮਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ,
ਰੀਤ ਜੁੱਗੀ ਮਹਾਨ।

ਸਭਨਾਂ ਗੁਰ ਜਗਜੀਤ ਦਾ,
ਕੀਤਾ ਬਹੁਤ ਸਨਮਾਨ ।
ਮਿੱਠੇ ਬਚਨ ਅਲਾਪ ਕੇ,
ਭਾਵ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਆਣ ।
ਨਰ-ਨਾਰੀ ਸਭ ਖ਼ੁਸ਼ ਸਨ,
ਹਰਸ਼ ਧੁਨੀ ਆਪਾਰ ।
ਮੋਰ ਪਪੀਹੇ ਬੋਲਦੇ,
ਕਰਦੇ ਸਭ ਜੈਕਾਰ ।

ਲੰਗਰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਰਤਿਆ,
ਸ਼ੋਭਾ ਜੁੰਦੀ ਆਪਾਰ ।
ਸਭ ਲਈ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਵਦਾ.
ਗੁਰੂ ਹਿਰਦੇ ਤੋਂ ਪਿਆਰ ।
ਮੈਂ ਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਲਏ,
ਗੁਰ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ।
ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਦਾ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਦਾਤ ਆਪਾਰ ।
ਇਹ ਸੰਜੋਗੀ ਮੇਲ ਸੀ,
ਸ਼ਤਿਗੁਰ ਕੀਤਾ ਆਣ ।
ਮਸਤਕ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਾਂ ਤੋਂ,
ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਣੀ-ਜਾਣ ।

ਗੁਰ ਪਿਤਾ ਦੀ ਧਿਆਨੀ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ

ਗੁਰ ਪਿਤਾ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ,
ਰਖਿਆ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ।
ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਭਾਏਗਾ,
ਸੇਵਾ ਇਹ ਮਹਾਨ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ,
ਜੋ ਚਲਾਈ ਰੀਤ ।
ਜੁਗ-ਜੁਗ ਤੀਕ ਚਲਦੀ ਰਹੇ,
ਵਧੇ ਮਹਿਮਾ ਨਿਤ ਨੀਤ ।

ਧਰਮ ਕਰਮ ਦੇ ਕਰਮ ਤੋਂ,
ਬਚਿਆ ਇਹ ਸੰਸਾਰ।
ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦਾ ਆਸਰਾ,
ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਆਪ ਕਰਤਾਰ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਘਰ ਦਾ,
ਸਦਾ ਹੈ ਖ਼ਰਾ ਵਿਹਾਰ।
ਕੂੜ-ਕੁਸਤਿ ਤਿਆਗ ਕੇ,
ਵਧੇ ਸੱਚ-ਆਚਾਰ।
ਨਾਮ ਜਪਣ, ਕਿਰਤ ਕਰਨ,
ਵੰਡ ਛੱਕਣ ਦੀ ਰੀਤ।
ਸਾਦਾ ਰਹਿਣੀ ਸਭ ਦੀ,
ਸਭਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ।
ਉਦਮ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਨਾਲ,
ਹੋਵੇ ਸਮਾਜ ਕਲਿਆਨ।
ਨਿਆਂ ਧਰਮ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ,
ਪੰਚ ਹੋਵੇ ਪ੍ਰਧਾਨ।
ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਦਰ ਮਿਲੇ,
ਕਿਰਤ ਦਾ ਸਨਮਾਨ।
ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਹੋਵਣ ਸ਼ੀਲਵੰਤ,
ਚਿਰਤ੍ਰਵਾਨ ਸੰਤਾਨ।
ਧਰਮਵੀਰ ਤੇ ਕਰਮਵੀਰ,
ਦਾਨਵੀਰ, ਸੂਰਬੀਰ।
ਧਰਮਪਾਲ, ਬਚਨ-ਪਾਲ,
ਸੇਵਕ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰ।
ਦੇਸ਼-ਭਗਤ, ਕਿਰਤ-ਭਗਤ,
ਸਤਿ-ਕਰਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ।
ਉਦਮੀ ਸੁਹਣੇ ਸੰਜਮੀ,
ਮਾਨਵ-ਧਰਮ ਮਹਾਨ।
ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਾਇਮ ਰਹੇ,
ਜਦ ਤਕ ਕੇਂਦਰ ਮਜ਼ਬੂਤ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਾਨਵ-ਮਾਲਾ ਨੂੰ,
ਪਰੋ ਦੇਵੇ ਇਕ ਸੂਤ।
ਸਭ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਕਰ ਦੇਵੇ,
ਸਤਿਨਾਮ ਪ੍ਰਗਾਸ।
ਦੁਈ-ਦੁਵੈਤ ਮਿਟ ਜਾਏ,
ਹੋਵੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾਂ ਵਾਸ।

ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਦੁਖ ਦੇ,
ਬਣ ਜਾਵਣ ਸਾਂਝੀਵਾਲ।
ਇਹੋ ਗੁਰੂ ਹੈ ਲੋਚਦਾ,
ਸਭ ਦਾ ਰਖੇ ਖ਼ਿਆਲ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਹਿਤ,
ਦੂਰ-ਦਰਸ਼ੀ ਦਾਤਾਰ।
ਦੋਹਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ,
ਪਾਲਿਆ ਨਾਲ ਪਿਆਰ।
ਮਾਮ-ਹਿੱਟਰ ਬਾਲ ਸਨ,
ਰਖਿਆ ਬਹੁਤ ਖ਼ਿਆਲ।
ਦੁਲਰਾਉਣ ਤੇ ਸਿਖਲਾਉਣ ਲਈ,
ਥਾਪੇ ਸੇਵਾਦਾਰ।
ਵਿਦਿਆ, ਸੰਗੀਤ, ਗੁਰ-ਕੀਰਤਨ,
ਨਾਮ ਧਰਮ ਦਾ ਪਿਆਰ।
ਗੁਰ ਸਿਖੀ ਵਾਲੀ ਰੀਤ ਸਭ,
ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਸਤਿਕਾਰ।
ਸਰੀਰਕ-ਸਿਖਿਆ, ਉਦਮ ਸਦ,
ਪਸ਼ੂ ਧਨ ਦੀ ਸੰਭਾਲ।
ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਦਯੋਗ ਤੇ,
ਹੋਰ ਸਭ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ।
ਸਭ ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੋਏ,
ਦੋਵੇਂ ਇਹ ਹੋਣਹਾਰ।
ਗੁਰੋ ਜਗਜੀਤ ਬਾਬਾ ਬੀਰ ਸਿੰਘ,
ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਸਤਿਕਾਰ।

ਗੁਰੂ ਆਗਿਆ ਨੂੰ ਸਿਰ-ਮੰਨ,
ਕਰਦੇ ਸਭ ਵਿਹਾਰ ।
ਸੌਂਪਿਆ ਕੰਮ ਨਿਭਾਉਂਦੇ,
ਗੁਰ ਦੇ ਆਗਿਆਕਾਰ ।

ਗੁਰੂ ਕਰਤੱਵ ਦੀ ਪਾਲਣਾ

ਜਦ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ,
ਸਾਂਭ ਲਈ ਉਹ ਕਾਰ ।
ਗੁਰ ਕਰਤੱਵ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ,
ਮਹਿਮਾ ਵਧੀ ਆਪਾਰ ।
ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਦਾ,
ਹੋਇਆ ਬਹੁ-ਪਾਸਾਰ ।
ਦੂਣ-ਸਵਾਇਆ ਹੋਏ ਕੇ,
ਫ਼ੈਲਿਆ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ।
ਜਿਤਿਆ ਮਨ ਗੁਰੂਦੇਵ ਨੇ,
ਬਣ ਗਏ ਜਗਜੀਤ ।
ਸਿਖੀ ਫ਼ੈਲੀ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼,
ਕੁਲ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ।
ਜਿਥੇ ਕਦਮ ਧਰਦੇ ਗੁਰੂ,
ਧਰਤ ਦੇ ਜਾਗਣ ਭਾਗ ।
ਜੋ ਗੁਰ-ਚਰਨੀ ਲਗਦਾ,
ਬਖ਼ਸ਼ਣ ਨਾਮ ਆਧਾਰ ।
ਉਸ ਦਾ ਚਿੱਤ ਅਡੋਲ ਹੋਏ,
ਲਗੇ ਸੁੱਚੀ ਕਾਰ ।
ਸੁੱਚੇ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ,
ਉੱਜਲ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ।
ਵੰਡਦਾ ਜਿਵੇਂ ਬਾਗ਼ ਵਿਚ,
ਮਹਿਕਾਂ ਫ਼ੁੱਲ ਗੁਲਾਬ ।
ਸਹਿਜ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵੰਡਦਾ,
ਚਮਕੇ ਵਾਂਗ ਮਹਿਤਾਬ ।

ਗੁਰੂਦੇਵ ਦਾ ਕਰਮ ਖੇਤਰ

ਸਤਿ-ਪੁਰਖ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ,
ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਅਵਤਾਰ।
ਵੱਡਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ,
ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪ ਕਰਤਾਰ।
ਗੁਰ-ਮੰਤਰ ਨੂੰ ਸਿਮਰਦਾ,
ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤ ਆਪਾਰ।
ਸੁਆਸ ਗ੍ਰਾਸ ਉਸ ਨਾਮ ਨੂੰ,
ਰਖਦਾ ਹਿਰਦੇ ਧਾਰ।
ਦਾਤ ਨਾਮ ਦੀ ਵੰਡ ਕੇ,
ਗੁਰ-ਸਿਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ।
ਵੱਡ-ਬੋਹਿਥ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਕਰੇ ਭਵਜਲੋਂ ਪਾਰ।
ਪਰ, ਇਹ ਧਰਮ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ,
ਧਰਮ-ਕਰਮ ਦੀ ਕਾਰ।
ਖ਼ੂਬ ਨਿਭਾਵੇ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਪਰਮ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਹਾਰ।
ਪੂਰਨ ਨਿਜ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ,
ਅਭੁੱਲ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ।
ਗੁਰ ਮੂਰਤ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ,
ਸਿਖਾਂ ਲਈ ਮਿਸਾਲ।
ਗੁਰ-ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਰ,
ਰਖੇ ਹਿਰਦੇ ਧਾਰ।
ਨਾਮ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਥਾਪ ਕੇ,
ਕਰਦਾ ਖ਼ਰਾ ਵਿਹਾਰ।
ਸਿਖ ਲਈ ਸੋਮਾ ਸ਼ਕਤ ਦਾ,
ਨੇਕੀ ਤੇ ਉਪਕਾਰ।
ਸੇਵਾ ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਦੀ,
ਵਰਤੇ ਠੰਢ ਸੰਸਾਰ।
ਜੇ ਸੌ ਚੰਦ ਚੜ੍ਹ ਪੈਣ,
ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਣ ਹਜ਼ਾਰ।

ਸਭ ਚਾਨਣ ਫਿਕੇ ਪੈਣ,
ਗੁਰ ਦੀ ਜੋਤ ਅਪਾਰ।
ਜਿਥੇ ਇਹ ਪ੍ਰਗਾਸਦੀ,
ਮਿਟਣ ਸਭ ਅੰਧਕਾਰ ।
ਅੰਦਰ ਚਾਨਣ ਹੋ ਜਾਏ,
ਗਿਆਨ-ਦੀਪ ਉਜਿਆਰ।
'ਗੁਰੁ-ਦਾਤਾ ਗੁਰੁ ਹਿਵੈ-ਘਰੁ
ਗੁਰੁ-ਦੀਪਕੁ ਤਿਹ ਲੋਇ '
ਅਮਰ ਪਦਾਰਥੁ ਨਾਨਕਾ
ਮਨਿ ਮਾਨਿਐ ਸੁਖੁ ਹੋਇ।'
ਗੁਰ-ਜੋਤ ਬੁਝਦੀ ਨਹੀਂ,
ਇਹ ਸਦੀਵੀ ਲੋਇ ।
ਗੁਰ-ਸਿਖ ਸਦਾ ਲੋਚਦੇ,
ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ ।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਦਾ ਸੰਭਾਲਦਾ,
ਫ਼ੁੱਲ ਜੋ ਬੇ-ਸ਼ੁਮਾਰ ।
ਖਿੜ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਬਾਗ਼ ਵਿਚ,
ਰਹੇ ਜੋ ਮਹਿਕ ਪਸਾਰ।

ਨਿਤ-ਕਰਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਜਾਗ ਕੇ,
ਸੋਧ ਸੌਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ।
ਹਵਨ-ਸਮਗਰੀ ਮਹਿਕਦੀ,
ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਧਿਆਨ।
ਇਹ ਮਰਿਆਦਾ ਪਾਲ ਕੇ,
ਪੁਜਣ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ।
ਕੀਰਤਨ ਆਸਾ-ਵਾਰ ਦਾ,
ਜਿਥੇ ਰਾਗੀ ਗਾਣ ।
ਦਿਲ ਰਬਾਬ ਨੂੰ ਛੇੜਦੇ,
ਸਾਚਾਂ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ।

ਨਾਦ ਅਣਾਹਦ ਗੂੰਜਦਾ,
ਗਾਵਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੱਚਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ,
ਮਹਾਂ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ।
ਰਾਗ ਰਤਨ ਕਈ ਸਿਰਜਦਾ,
ਨਜ਼ਰ ਮਿਹਰ ਦੀ ਧਾਰ ।
ਸੱਤੇ ਸੁਰ ਸੰਗੀਤ ਦੇ,
ਹੱਥ-ਬਧੀ ਗ਼ੁਲਾਮ ।
ਹੀਰੇ ਰਤਨ ਅਮੋਲ ਇਹ,
ਸਤਿਗੁਰ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਜਾਣ ।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ,
ਹੈ ਸੰਗੀਤ ਭੰਡਾਰ ।
ਗਾਇਕ, ਵਾਦਕ ਹਿੰਦ ਦੇ,
ਸਭ ਕਰਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ।
ਲੈਣ ਗਿਆਨ ਇਸ ਕਲਾ ਦਾ,
ਗੁਰ-ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸਾਰ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ ਦੇ,
ਵੰਡੇ ਨਾਮ ਆਧਾਰ ।
ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ ਗੁਰੂ ਸ਼ੋਭਦੇ,
ਸੰਗਤ ਕਰੇ ਦੀਦਾਰ ।
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਦੇ,
ਮਿਲਦਾ ਸੁਖ ਆਪਾਰ ।

ਲੰਗਰ, ਖੇਤੀ, ਮਾਲ ਤੇ,
ਹੋਰ ਸਭ ਵਿਹਾਰ ।
ਦਸਣ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਭਸ ਨੂੰ,
ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਾਰ ।
ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਸਿਖ ਆਂਵਦੇ,
ਸਭ ਦਾ ਕਰਨ ਧਿਆਨ ।
ਸਭ ਨੂੰ ਮਤਾਂ ਦੇਂਵਦੇ,
ਮਸਲੇ ਸਭ ਸੁਲਝਾਣ ।

ਲੌਢੇ ਪਹਿਰ ਫਿਰ ਲਗੇ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ।
ਜਿਥੇ ਸੰਗਤਾਂ ਰਲ ਕੇ,
ਨਾਮ ਜਪਣ ਲਈ ਆਣ ।
ਘੰਟਾ ਇਕ ਸਿਮਰਦੇ,
ਗੁਰ-ਮੰਤਰ ਦਾ ਜਾਪ ।
ਇਕ ਦੋ ਜੀਭੋਂ ਲੱਖ ਹੋਵਣ,
ਪ੍ਰਵਚਨ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ।
ਫਿਰ ਕੀਰਤਨ ਗੁਰ-ਸ਼ਬਦ ਦਾ,
ਤੇ ਹੋਰ ਕਥਾ ਵਿਖਿਆਨ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਗੁਰਦੇਵ ਦੇ,
ਸੁਣਦੇ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਦੀ,
ਹੈ ਅਦੁੱਤੀ ਸ਼ਾਨ ।
ਸੱਚ ਖੰਡ ਇਸ ਧਰਤ ਤੇ,
ਰਚਿਆ ਗੁਰੂ ਸੁਜਾਨ ।

ਨਾਮ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ

ਨਾਮ ਹੀਰੇ ਦੀ ਕਣੀ ਹੈ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ।
ਟੁੱਟੇ-ਭੱਜੇ ਕਦੀ ਨਾ,
ਨਾਮ ਦੀ ਸ਼ਕਤ ਮਹਾਨ ।
ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਚੇਤਨਾ,
ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ।
ਲਿਵ-ਤਾਰ ਜੁੜ ਜਾਂਵਦੀ,
ਪਤਿਤੋਂ ਕਰੇ ਪੁੰਨੀਤ ।
ਰਸਨਾ ਨਾਮ ਅਲਾਪਦੀ,
ਗੁਰ-ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ।
ਲੂੰ-ਲੂੰ ਲ਼ਹਿਰ ਉਠਦਾ,
ਆਤਮ ਤਤ ਪਛਾਣ ।

ਫਿਰ ਇਹ ਜੋੜੇ ਜਗਤ ਨਾਲ,
ਸਰਬ-ਮਾਨਵ ਉੱਥਾਨ ।
ਸਤਿ, ਅਹਿੰਸਾ, ਦਇਆ ਤੇ
ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਹ ।
ਸਭ ਨੂੰ ਲੈ ਗਲਵਕੜੀ,
ਬਖ਼ਸ਼ੇ ਨਵ-ਉਤਸ਼ਾਹ ।
ਉਦਮੀ ਤੇ ਸੰਜਮੀ,
ਸ਼ੀਲਵੰਤ ਸਚਿਆਰ ।
ਦਇਆ, ਖਿਮਾ ਸਦਗੁਣਾਂ ਦਾ,
ਇਹ ਹੈ ਵੱਡ-ਭੰਡਾਰ ।
ਕਣੀ-ਕਣੀ ਜਦ ਬਰਸਦੀ,
ਤੱਪਦੀ ਧਰਤ ਹੋਇ ਸ਼ਾਂਤ ।
ਨਵ-ਜੀਵਨ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਂਵਦਾ,
ਸੰਸੇ ਦੂਰ ਭ੍ਰਾਂਤ ।
ਚਾਨਣ ਹੋਵੇ ਆਤਮਾ,
ਮਿਟ ਜਾਏ ਅੰਧਕਾਰ ।
ਗਿਆਨ ਜੋਤ ਪ੍ਰਗਾਸਦੀ,
ਸਿਰਜੇ ਨਵਾਂ ਸਮਾਜ ।
ਨਾਮ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਾਧਨਾ,
ਨਾਮ ਹੈ ਸਭਿਆਚਾਰ ।
ਆਤਮ-ਮੰਡਲ ਦੀ ਵੱਥ ਇਹ,
ਉਚ-ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ।
ਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਆਇਕੇ,
ਮੰਗੀਏ ਇਕੋ ਦਾਤ ।
ਗੁਰ-ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਤੋਂ,
ਮਿਲਦੀ ਨਾਮ ਸੁਗਾਤ ।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿੜਾਉਂਦਾ,
ਕੰਨ ਵਿਚ ਮੰਤਰ ਫੂਕ ।
ਘਾਇਲ ਘੁੱਗੀ ਹਾਰ ਤਕ,
ਦਰਦ ਰੰਞਾਣੀ ਕੂਕ ।

ਪਸ਼ੂ ਬਿਰਤੀਆਂ ਠਾਕਦਾ,
ਚੀਤਾ ਤੇ ਬਘਿਆੜ ।
ਸਭ ਰਿੰਘਾੜ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣ,
ਮਾਨਵ ਮਹਾਂ ਉਜਿਆਰ ।
'ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ,
ਦਿਉ ਹਾੜੀ ਸਦਵਾਰ ।
ਜਿਨਿ ਮਾਣਸ ਤੇ ਦੇਵਤੇ ਕੀਏ,
ਕਰਤ ਨ ਲਾਗੀ ਵਾਰ ।'
ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਹੈ ਵੰਡਦਾ,
ਮਿਹਰਾਂ ਦਾ ਸਰਤਾਜ ।
ਕਾਂਇਆਂ-ਕਲਪ ਮਨੁੱਖ ਦੀ,
ਆਤਮ ਤਤ ਦਾ ਸਾਰ ।
ਇੰਝ ਗੁਰੂ ਹੈ ਸਿਰਜਦਾ,
ਨਾਮ ਦਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ।
ਆਤਮ-ਬਲ ਜਦ ਵਿਕਸਦਾ,
ਠੰਢ ਵਰਤੇ ਸੰਸਾਰ ।
ਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਗੀਤ ਹੈ,
ਨਾਮ ਹੈ ਮਧੁਰ ਸੰਗੀਤ ।
ਨਾਮ ਸਭਸ ਦਾ ਆਸਰਾ,
ਗੁਰ-ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ।
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਜਗਦੀ ਸਦਾ,
ਨਾਮ ਦੀ ਇਕੋ ਜੋਤ ।
ਤਦ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਂਵਦੀ,
ਸਭ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸ੍ਰੋਤ ।
ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਹੈ ਸਭ ਦਾ,
ਕਰਨ ਕਰਾਵਣ-ਹਾਰ ।
ਜਗਤ ਵਿਚ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਉਸੇ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ।
ਧਾਰੇ ਅੰਤਰ ਨਾਮ ਜੋ,
ਮਿਟਣ ਕਲਹ-ਕਲੇਸ਼ ।

ਸੱਦ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤ ਇਹ,
ਵਿਗਸੇ ਕੰਵਲ ਹਮੇਸ਼ ।

ਸੰਗਤੀ-ਨਾਮ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਨਾਮ ਦਾ,
ਕੀਤਾ ਸਤਿ ਬਖਾਨ ।
ਮਹਾਂ ਚੇਤੰਨਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ,
ਅਬਚਲ ਨਿਹਚਲ ਧਾਮ ।
ਨਾਮ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਹੋਂਵਦਾ,
ਦੁਖਾਂ-ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ।
ਭਗਤ ਸਦਾ ਦਰ ਸੋਂਹਦੇ,
ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨ ਦਾਤ ।
ਲੱਖਾਂ ਜੀਭਾਂ ਜਪਣ ਜਦ,
ਏਕ ਨਾਮ ਜਗਦੀਸ਼ ।
'ਏਤੁ ਰਾਹਿ ਪਤਿ ਪਵੜੀਆ
ਚੜੀਐ ਹੋਇ ਇਕੀਸ ।
ਸੁਣਿ ਗਲਾ ਆਕਾਸ ਕੀ
ਕੀਟਾ ਆਈ ਰੀਸ ।
ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ
ਕੂੜੀ ਕੂੜੈ ਠੀਸ ।
ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ
ਗਏ ਮਸਕਤਿ ਘਾਲਿ ।
ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ
ਕੇਤੀ ਛੁਟੀ ਨਾਲਿ ।'

ਸੰਗਤ ਨਾਮ ਧਿਆਂਵਦੀ,
ਗੁਰ ਸੱਚੇ ਦਰਬਾਰ ।
ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸੋਹਣੇ,
ਗੁਰ-ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਹੈ ਬਰਸਦਾ,
ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ।

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪਾਉਂਦੇ ਸ੍ਵਾਂਤ ਬੂੰਦ,
ਮਿਲ ਸਾਧੂ ਪੀਵਣ-ਹਾਰ ।
ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਧਰਤ ਤੇ,
ਰਚਿਆ ਆਪ ਕਰਤਾਰ ।
ਹੰਸ ਆਤਮਾਵਾਂ ਜੁੜਦੀਆਂ,
ਮੋਤੀਆਂ ਦਾ ਆਹਾਰ ।
ਜਾਗੇ ਤਦ ਵਿਵੇਕ ਬੁਧ,
ਦੁੱਧ ਪਾਣੀ ਨਤਾਰ ।
ਐਸੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਤੋਂ,
ਮੈਂ ਜਾਵਾਂ ਬਲਿਹਾਰ ।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ,
ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਨਾਮ ਆਧਾਰ ।
ਗੁਰ ਜਗਜੀਤ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ,
ਉਸੇ ਦਾ ਵਿਉਪਾਰ ।
ਜੁੜਦੇ ਬਾਲ ਬਿਰਧ ਸਭ,
ਮਿਲ ਬੈਠਣ ਨਰ-ਨਾਰ ।
ਸਾਰੇ ਨਾਮ ਅਰਾਧਦੇ,
ਗੁਰ ਸੱਚੇ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ।
ਭਾਗਵੰਤ ਉਹ ਜੀਵ ਹਨ,
ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਆਉਣ ।
ਜਪਦੇ ਨਾਮ ਗੋਬਿੰਦ ਦਾ,
ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਉਣ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਦਾਤਾਂ ਵੰਡਦਾ,
ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਪਕਾਰ ।
ਰਾਖਾ ਹਲਤ-ਪਲਤ ਦਾ,
ਰਖੇ ਜੀਅ ਸੰਭਾਲ ।

ਬਾਣੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ

ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ,
ਪੜ੍ਹੀਏ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ।

ਸ਼ੁਧ ਉਚਾਰਨ ਚਾਹੀਏ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਫਰਮਾਨ।
ਰੀਤ ਸਨਾਤਨ ਆ ਰਹੀ,
ਪੜ੍ਹੀਏ ਪਾਠ ਵਿਚਾਰ।
ਜਿਸ ਰਾਗ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ,
ਉਸੇ ਸੁਰ ਨੂੰ ਧਾਰ।
ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾ,
ਜੋੜਿਆ ਗੁਰੂ ਵਿਧਾਨ।
ਇਕ ਨਹੀਂ ਦੋ ਕੋਮਲ ਕਲਾਂ,
ਇਥੇ ਜੁੜੀਆਂ ਆਣ।
ਬਾਣੀ ਪਾਠ ਜਦ ਹੋਂਵਦਾ,
ਇਸ ਮਰਿਆਦਾ ਨਾਲ।
ਮਨ-ਤਨ ਮਿਲਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ,
ਰਸ ਰਸੀਆ ਰਸਾਲ।
'ਆਪੇ ਬਹੁ ਬਿਧ ਰੰਗਲਾ
ਸਖੀਏ ਮੇਰਾ ਲਾਲ।'
ਬਾਣੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਰੂਪ ਹੈ,
ਸ਼ਬਦ ਸੰਗੀਤ ਰਸਾਲ।

ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਵਿਚ,
ਬਾਣੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ।
ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਬਹੁਤ ਹੈ,
ਪੂਰਨ ਰੀਤੀ ਨਾਲ।
ਅਖੰਡ ਤੇ ਸਹਿਜ ਪਾਠਾਂ ਦਾ,
ਚਲਦਾ ਹੈ ਪਰਵਾਹ।
ਬਾਣੀ ਦਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ,
ਵਹਿੰਦਾ ਹੈ ਦਰਿਆ।
ਸਤਿਗੁਰ ਥਾਪ ਰਖੀ ਹੈ,
ਗੁਰ-ਮਰਿਆਦਾ ਰੀਤ।
ਸੁਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਸਾਧ ਕੇ,
ਪੜ੍ਹੀਏ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ।

ਜਦ ਵੀ ਗੁਰ-ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ,
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਆਣ।
ਸਭ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਹੈ,
ਤੁਰੰਤ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਣ।
ਇਹੋ ਰੀਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੀ,
ਦੇਗ ਜਦ ਲਿਆਉਣ।
ਸਤਿਕਾਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇਗ ਦੇ,
ਸਾਰੇ ਉਠ ਖਲੋਣ।
ਸ਼ੁਧ ਪਾਠ ਦੀ ਰੀਤ ਨੂੰ,
ਸਤਿਗੁਰ ਇੰਝ ਵਧਾਉਣ।
ਚੰਗੇ ਪਾਠੀ ਗੁਰੂ ਤੋਂ,
ਵੱਡ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਪਾਉਣ।

ਗੁਰਮਤਿ-ਸੰਗੀਤ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਆਗਮਨ,
ਲਿਆਂਦੀ ਨਵੀਂ ਬਹਾਰ।
ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪਜਿਆ,
ਸਿਖੀ ਸਭਿਆਚਾਰ।
ਨਾਮ ਜਪਣ, ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ,
ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ।
ਸਿਖੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ,
ਤੁਰ ਪਈ ਭਲੀ ਰੀਤ।
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੁੜ ਕੇ ਸਦਾ,
ਬਾਣੀ ਦਾ ਕਰੇ ਗਾਣ।
ਰਾਗੀ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਦੇ,
ਰਬਾਬੀ ਸਾਜ਼ ਵਜਾਣ।
ਰਾਗ-ਨਾਦ ਵਿਸਮਾਦ ਦਾ,
ਚਲੇ ਅਖੁੱਟ ਪ੍ਰਵਾਹ।
ਘਰ ਘਰ ਬਾਬਾ ਗਾਉਂਦੇ,
ਗੁਰ-ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਉਮਾਹ।

'ਵਾਰ-ਆਸਾ' ਨਿਤ ਗਾਂਵਦੇ,
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਆਣ ।
ਸੋਦਰ, ਆਰਤੀ, ਸੋਹਿਲਾ,
ਸੰਝ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਬਚਨ ਇਹ,
ਮੈਂ ਢਾਡੀ ਤੇ ਸ਼ਾਇਰ ।
ਜੱਸ ਗਾਵਾਂ ਨਿਤ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ,
ਸਰਬ ਸਮੇਂ ਅੱਠ ਪਹਿਰ ।
ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ,
ਰਾਗਾਂ ਸੰਗ ਉਚਾਰ ।
ਸਿਰਜਿਆ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ,
ਇਹ ਨਵਾਂ ਸਭਿਆਚਾਰ ।
ਸਨਾਤਨ ਰਾਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ,
ਲੋਕ ਧੁਨਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ।
ਢਾਡੀ ਵੀ ਨਿਤ ਗਾਂਵਦੇ,
ਕਥਾ, ਕੀਰਤਨ, ਵਿਖਿਆਨ ।
ਲੋਕ ਧੁਨਾਂ ਤੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ,
ਰਾਗ ਸਭ ਪ੍ਰਵਾਨ ।
ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗਾਂਵਦੇ,
ਰੀਤਾਂ ਖ਼ੂਬ ਨਿਭਾਣ ।
ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ ਤੇ ਰਬਾਬੀ,
ਨਰ-ਨਾਰ ਸੁਜਾਨ ।
ਸਭੇ ਰਲ ਕੇ ਗਾਂਵਦੇ,
ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸੱਚੀ ਸ਼ਾਨ ।
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ,
ਗੁਰਮਤਿ-ਸੰਗੀਤ ਮਹਾਨ ।
ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾਤ ਇਹ,
ਜਗਤ-ਹਿਤ ਕਲਿਆਨ ।
ਸਾਹਿਤ, ਕਲਾ, ਸੰਗੀਤ ਦਾ,
ਕਰਨ ਗੁਰੂ ਸਨਮਾਨ ।

ਕਲਾਵੰਤ ਤੇ ਗੁਣਵੰਤ,
ਗੁਰ ਤੋਂ ਪਾਵਣ ਮਾਣ।
ਨਾਮ, ਬਾਣੀ, ਕਥਾ, ਕੀਰਤਨ,
ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਜਾਣ।
ਚਾਰ ਥੰਮ ਇਹ ਧਰਮ ਦੇ,
ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ।

ਸੰਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜਿਆ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਮਹਾਨ।
ਨਾਮ-ਬਾਣੀ ਗੁਰ-ਕੀਰਤਨ,
ਦੀ ਵਧਾਈ ਸ਼ਾਨ।
ਗੁਰ-ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਰੀਤ ਫ਼ਿਰ,
ਮੁੜ ਹੋਈ ਪ੍ਰਧਾਨ।
ਗਾਵਣ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਦੀ,
ਰਾਗੀ ਚਤੁਰ ਸੁਜਾਨ।
ਗੁਰ-ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਰ,
ਪ੍ਰੇਮ ਵੈਰਾਗ ਦੀ ਤਾਣ।
ਸਾਜ਼, ਨਾਦ ਜਦ ਲਰਜ਼ਦੇ,
ਹੋ ਮਸਤਾਨੇ ਜਾਣ।
ਨ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਬੰਨ੍ਹ ਘੁੰਗਰੂ,
'ਵਾਹੁ'! 'ਵਾਹੁ'! ਧੁਨ ਅਲਾਣ।
ਅਜਬ ਰੰਗ ਫ਼ਿਰ ਬੱਝਦਾ,
ਦੇਵ ਲੋਕ ਸੁਰ ਗਾਣ।
ਸੰਤ ਖ਼ਾਲਸੇ ਵਿਚ ਇਹ,
ਗੁਰ-ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਰੀਤ।
ਸਦਾ ਚਲੀ ਹੈ ਆਂਵਦੀ,
ਪੂਰਨ ਜਿਸ ਦੀ ਰੀਤ।
ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਇਸ ਵਿਚ,
ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੁਜਾਨ।
ਸੰਗੀਤ, ਸੰਮੇਲਨ ਰਚ ਕੇ,
ਖ਼ੂਬ ਵਧਾਈ ਸ਼ਾਨ।

ਮਹਾਰਾਜ ਬਾਬਾ ਬੀਰ ਸਿੰਘ,
ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਜਗਜੀਤ ।
ਜਦ ਵੀ ਰਲ ਕੇ ਗਾਂਵਦੇ,
ਉਪਜੇ ਨਵਾਂ ਸੰਗੀਤ ।
ਗਿਰਦੇ ਜੁੜਦੇ ਆਪਦੇ,
ਕਈ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ।
ਕਈਆਂ ਤਾਂਈਂ ਨਿਵਾਜਿਆ,
ਆਪ ਸੱਚੀ ਸਰਕਾਰ ।
ਗੁਰ-ਸੰਗੀਤ, ਗੁਰ-ਕੀਰਤਨ,
ਨਿਤ ਰਖਣ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ।
ਕਲਾ-ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਦੇ,
ਗੁਰ ਜਗਜੀਤ ਮਹਾਨ ।
ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਛੁਹ ਪਾਇਕੇ.
ਬਣੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ।
ਵਾਦਕ, ਗਾਇਕ, ਕਲਾਕਾਰ,
ਗੁਰ-ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸਾਰ ।

ਸੰਗੀਤ ਸੰਮੇਲਨ ਰਚਾਉਂਦੇ,
ਗੁਰ-ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੀ ਯਾਦ ।
ਗਾਇਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਆਂਵਦੇ,
ਸਮਝ ਚੰਗੇਰੇ ਭਾਗ ।
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਗੁਰੂ ਦੇ,
ਨਦਿਰ-ਕਰਮ ਦੀ ਦਾਤ ।
ਗੁਰ-ਘਰ ਕਲਾ ਸਰੋਤ ਹੈ,
ਵਹਿੰਦਾ ਆਦਿ-ਜੁਗਾਦ ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ,
'ਵਾਰ-ਆਸਾ' ਦੀ ਸ਼ਾਨ ।
ਨਿਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਰੰਗ ਹੈ,
ਨਿਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਗਾਣ ।
ਦੋ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸ਼ੈਲੀਆਂ,
ਵਾਰਾ, ਵਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ।

ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਨੇ,
ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਮਹਾਨ।
ਇਕ ਵਿਚ ਮੁਖ ਹੈ ਲੋਕ ਧੁਨ,
ਦੂਜੇ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰੀ-ਗਾਣ।
ਵਿਚ ਵਿਚ ਸਾਜ਼ ਨੇ ਲਹਿਰਦੇ,
ਮਧੁਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਨ।
ਸਤਿਗੁਰ ਦਿਲ-ਰੁਬਾਬ ਲੈ,
ਛੇੜਣ ਸੁਰ ਸੰਗੀਤ।
ਕੋਲ ਲੈਣ ਤਦ ਸਭ ਨੂੰ,
ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ-ਪ੍ਰੀਤ।
ਉਚੀ ਸੁਰ ਵਿਚ ਗਾਂਵਦੇ,
ਰਾਗੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ।
ਕੋਇਲ ਕੂਕੇ ਦਰਦ ਵਿਚ,
ਬਿਰਹੋਂ ਕੁਠਾ ਗੀਤ।
ਧਰੂਪਦ ਅਤੇ ਧਮਾਰ ਦਾ,
ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੰਗੀਤ।
ਰਾਗ-ਰਤਨ ਜਦ ਗਾਂਵਦੇ,
ਖ਼ੂਬ ਨਿਭਾਵਣ ਰੀਤ।
ਲੋਕ ਧੁਨਾਂ ਵਿਚ ਗੂੰਜਦਾ,
ਗੁਰ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਮਹਾਨ।
ਇੰਝ ਜਾਪਣ ਰਲ ਸਖੀਆਂ,
ਪ੍ਰੇਮ ਗੀਤ ਨੂੰ ਗਾਣ।
ਰਾਗੀ ਜਥੇ ਅਨੇਕ ਨੇ,
ਗਾਉਣ ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ।
ਛਾਏ ਰੰਗ ਸੰਗੀਤ ਦਾ,
ਭੁਲ ਜਾਏ ਸੰਸਾਰ।

ਹੋਲੇ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਜਦ,
ਲਾਵਣ ਜਥੇਦਾਰ।
ਢੋਲਕ-ਛੈਣੇ ਵਜਦੇ,
ਰੁਣ-ਝੁਣ ਦੀ ਝੁਣਕਾਰ।

ਲੋਕ ਧੁਨਾਂ ਵਿਚ ਗਾਂਵਦੇ,
ਗੁਰ ਦਾ ਜੱਸ ਮਹਾਨ।
ਕਥਾ ਕਰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇ,
ਗਾਇਕ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਨ।
ਸਾਗਰ ਗੁਰ-ਸੰਗੀਤ ਦਾ,
ਰਾਗ-ਰਤਨ ਭੰਡਾਰ।
ਸਿੰਜਦਾ ਬਾਗ਼ ਸੰਗੀਤ ਦਾ,
ਸੁਘੜ ਮਾਲੀ ਦੇ ਹਾਰ।
ਇਹੋ ਇੱਛਾ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੀ,
ਵਧੇ ਉਚ ਸੰਗੀਤ।
ਕਲਾ ਵੰਡੇ ਇਸ ਜਗਤ ਨੂੰ,
ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ।
ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਬੋਲ ਹੈ,
ਸ਼ਬਦ ਸੰਗੀਤ ਮਹਾਨ।
ਇਹ ਹੈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ,
ਜਾਣੇ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਨ।
ਭਾਰਤ ਉਤੇ ਗੁਰੂ ਦਾ,
ਇਹ ਹੈ ਵੱਡ ਉਪਕਾਰ।
ਸਾਂਭ ਸੁਰਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ,
ਜਿਸ ਸੰਗੀਤ ਭੰਡਾਰ।
ਗਾਇਨ, ਵਾਦਨ, ਸੰਗੀਤ ਦਾ,
ਸਿਖਿਆ ਦਾਤਾ ਮਹਾਨ।
ਧੰਨ ਤੇਰਾ ਸੰਗੀਤ ਹੈ,
ਧੰਨ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।

ਵਰਨੀ ਦੀ ਰੀਤ

ਸਤਿਗੁਰ ਲੰਮੀ ਨਦਰਿ ਕਰ,
ਅਲੱਖ ਨੂੰ ਲਏ ਨਿਹਾਰ।
ਧਾਰੇ ਸਗਲ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨੂੰ,
ਇਕੋ ਨਾਮ ਆਧਾਰ।

ਇਸ ਦਾ ਚਾਹੀਏ ਚਲਣਾ,
ਅਖੁੱਟ ਵਹਿੰਦਾ ਦਰਿਆ।
ਅੰਧਕਾਰ, ਅਗਿਆਨ ਮਿਟੇ,
ਨਾਮ ਦੀ ਜੋਤ ਜਗਾ।
ਗੁਰ-ਮੰਤਰ ਦੇ ਜਾਪ ਦੀ,
ਚਲਾਈ ਵਰਨੀ-ਰੀਤ।
ਜਿਥੇ ਹਵਨ ਸੰਗ ਸੰਤ,
ਨਾਮ ਜਪਣ ਨਿਤ ਨੀਤ।
ਪੂਰਨ ਸੋਧ ਧਾਰ ਕੇ,
ਬੈਠਣ ਸੰਤ-ਸੁਜਾਨ।
ਰਸਨੀ ਨਾਮ ਉਚਾਰਦੇ,
ਹਵਨ ਸਾਮਗਰੀ ਪਾਣ।
ਸਤਿਗੁਰ ਇਸ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿਤਾ,
ਹੈ ਵਾਧਾ ਇਕ ਹੋਰ।
ਭਜਨ ਭਗਉਤੀ ਨਾਮ ਦੋਏ,
ਚਲ ਰਹੇ ਇਕ ਠਉਰ।
ਪਾਕ ਪਵਿੱਤਰ ਇਸ ਥਾਨ ਦਾ,
ਜੋ ਕਰਦਾ ਦੀਦਾਰ।
ਕਲ-ਕਲੇਸ਼ ਮਿਟ ਜਾਂਵਦੇ,
ਹੋਏ ਮਨ ਉਜਿਆਰ।
ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਵਰਨੀਆ,
ਚਾਲੂ ਕੀਤੀਆਂ ਆਣ।
ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਬਲ ਤੋਂ,
ਵਰਤੇ ਠੰਢ ਜਹਾਨ।
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਭਵਨ,
ਹਵਨਾਂ ਦਾ ਸਮਿਆਨ।
ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਚਲ ਰਿਹਾ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਾਣੀ-ਜਾਣ।
ਵਿਚ ਅਰਾਈਆਂ ਸ਼ੋਭਦਾ,
ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਜਨਮ-ਸਥਾਨ।
ਉਥੇ ਵੀ ਹੁਣ ਚਲ ਰਹੀ,
ਵਰਨੀ ਰੀਤ ਮਹਾਨ।

ਇਹ ਮਹਿਮਾ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੀ,
ਨੀਤੀ ਸੁਘੜ-ਸੁਜਾਨ ।
ਵਧੀ ਇਸ ਸਥਾਨ ਦੀ,
ਦੂਣ-ਸਵਾਈ ਸ਼ਾਨ ।
ਸੰਗਤਾਂ ਉਤੇ ਗੁਰੂ ਦਾ,
ਇਹ ਹੈ ਵੱਡ-ਉਪਕਾਰ ।
ਪਾਵਨ ਇਸ ਗੁਰਧਾਮ ਦਾ,
ਸੰਗਤ ਕਰੇ ਦੀਦਾਰ ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂਦੇਵ ਨੇ,
ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇ ਹਾਰ ।
ਪੂਰਨ ਹਵਨ ਦੀ ਰੀਤ ਨਾਲ,
ਸ੍ਰੀ ਭਗੌਉਤੀ ਵਾਰ ।
ਲੱਖਾਂ ਪਾਠ ਕਰਾ ਦਿਤੇ,
ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਇਆ ਯਗ ।
ਧਰਮ ਕਰਮ ਦੀ ਕਾਰ ਵਿਚ,
ਹੈ ਗੁਰੂ ਸਰਵੱਗ ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ

ਭੁੱਲ ਨਾ ਸਕੇ ਪੰਜਾਬ ਕਦੀ,
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਉਪਕਾਰ ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ,
ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ।
ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੀ,
ਬਾਣੀ ਰਚੀ ਆਪਾਰ ।
ਉਚ ਕੋਟੀ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਇਹ,
ਜਾਣੇ ਕੁਲ ਸੰਸਾਰ ।
ਜਪੁਜੀ ਅਤੇ ਸੁਖਮਨੀ,
ਅਨੰਦ ਬਾਣੀ ਦਾ ਸਾਰ ।
ਪੱਟੀ, ਬਾਰਾ-ਮਾਹ ਤੇ,
ਸਿਧ ਗੋਸ਼ਟ-ਓਂਕਾਰ ।

ਸੋਹਿਲੇ, ਆਰਤੀ, ਸੋਹਣੇ,
ਵਾਰ ਸਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ।
ਛੰਦ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਬਹੁ,
ਰਸਕ ਰਸ ਰਸਾਲ ।
ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਨੇ ਮੇਹਰ ਕਰ,
ਸਾਂਭਿਆ ਇਹ ਭੰਡਾਰ ।
ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ,
ਕਲਿਆਣ ਹਿਤ ਸੰਸਾਰ ।
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਦੇ ਕਾਵਿ ਦੀ,
ਹੋਰ ਅਦੁੱਤੀ ਸ਼ਾਨ ।
ਬਹੁ ਛੰਦ ਬਹੁ ਰੂਪ ਨੇ,
ਕਲਾ ਨਿਧਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ।
ਬ੍ਰਿਜ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕਾਵਿ ਦੀ,
ਹੋਈ ਰੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ।
ਬਹੁ-ਸਾਹਿਤ ਗਿਆ ਰਚਿਆ,
ਇਤਿਹਾਸ, ਅਧਿਆਤਮ-ਗਿਆਨ ।
ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ,
ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਸੁਜਾਨ ।
ਮਹਾਂ ਕਵੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ,
ਭੰਗੂ ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ।
ਸਭੇ ਕਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ,
ਕਲਾ ਕਿਰਤਾਂ ਮਹਾਨ ।
ਪੜ੍ਹਦੇ, ਸੁਣਦੇ, ਵਾਚਦੇ,
ਲੈਣ ਤੱਤ ਪਛਾਣ ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ,
ਕੀਤਾ ਇਹ ਫਰਮਾਨ ।
ਪੜ੍ਹੋ ਤੇ ਬਾਣੀ ਕੰਠ ਕਰੋ,
ਹੋਵੇਗਾ ਕਲਿਆਣ ।
ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਚਾਹੀਏ,
ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰ ਬੋਧ ।

ਸਿਖਣਾ, ਲਿਖਣਾ, ਵਰਤਣਾ,
ਮਨ ਹੋਵੇ ਪ੍ਰਬੰਧ।
ਸਾਹਿਤ ਕਲਾ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ,
ਇਹੋ ਉਚੀ ਰੀਤ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਦਾ ਨਿਵਾਜਦੇ,
ਕਲਾ-ਕਿਰਤਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ।
'ਸਤਿਜੁਗ' ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ ਜੋ,
ਅਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧ।
ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਪੰਥ ਦੀ,
ਸਿਰ ਇਸ ਦੇ ਗੁਰ-ਹੱਥ।
ਵਰਤਮਾਨ ਗੁਰੂਦੇਵ ਨੇ,
ਇਹੋ ਰੀਤ ਸੰਭਾਲ।
ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਇਸ ਵਿਚ,
ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।
'ਵਰਿਆਮ', 'ਨਿਰੀਖਕ' ਸ਼ਬਦੇ,
ਵਰਤਮਾਨ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ।
ਉਚੀਆਂ ਕਿਰਤਾਂ ਗੁਰੂ ਤੋਂ,
ਪਾਉਣ ਸਦਾ ਸਨਮਾਨ।
ਗੁਰ-ਇਤਿਹਾਸ, ਪੁਰਾਤਨ ਗ੍ਰੰਥ,
ਵਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਧਿਆਨ।
ਉਜਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਛਪ ਰਹੇ,
ਵੰਡਣ ਗੁਰਮਤਿ-ਗਿਆਨ।
ਪੁਰਾਤਨ ਗ੍ਰੰਥ ਸੋਧ ਕੇ,
ਨਵੀਆਂ ਟਿਪਣੀਆਂ ਨਾਲ।
ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਛੱਪ ਰਹੇ,
ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ਲਾਲ।
ਜੱਸ ਜੀਵਨ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੇ,
ਸਾਖੀ ਰੂਪ ਰਸਾਲ।
ਬੀਤੇ ਦੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਕਈ,
ਪ੍ਰੀਤਮ ਚੋਜ ਸੰਭਾਲ।

ਨਾਮਧਾਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ,
ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਵਾਚ।
ਪ੍ਰਗਟ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ,
ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਇਤਿਹਾਸ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਦਾ ਨਿਵਾਜਦੇ,
ਉਚ ਸਾਹਿਤ ਸਨਮਾਨ।
ਕਵੀ ਤੇ ਲੇਖਕ ਪਾਉਂਦੇ,
ਗੁਰ ਘਰ ਤੋਂ ਆਦਰ ਮਾਣ।

ਵਧੇ ਫੁਲੇ ਪੰਜਾਬ ਇਹ,
ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ।
ਸਦਾ ਨਿਭਾਇਆ ਗੁਰੂ ਨੇ,
ਥਾਪਿਆ ਵੱਡਾ ਨੇਮ।
ਵੱਡੇ ਸੰਮੇਲਨ ਰਚ ਦਿਤੇ,
ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਬੁਲਾਣ।
ਹੋਵਣ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ,
ਮਿਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਣ।
ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਹੋਂਵਦੇ,
ਲੈਣ ਕਵੀ ਇਨਾਮ।
ਹੋਲੇ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਦਾ,
ਮਿਥਿਆ ਅੰਗ ਪ੍ਰਧਾਨ।
ਕੋਇਲ, ਪਪੀਹੇ, ਮੋਰ,
ਪੰਛੀ ਗੀਤ ਅਲਾਣ।
ਰਸ-ਰਸੀਲੇ ਗੀਤ ਕਈ,
ਕਵੀਜਨ ਆ ਸੁਣਾਨ।
ਸਾਹਿਤ ਸ਼੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੈ,
ਕਵਿਤਾ ਆਦਰਸ਼ ਮਹਾਨ।
ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੁਚੱਜ ਦਾ,
ਸਾਹਿਤ ਕਰੇ ਬਿਆਨ।
ਸੁਦੇਸ਼ੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਹੈ,
ਸਭ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣ।

ਉਨਤੀ ਹੋਵੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ,
ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਧਾਨ।

ਸਮਾਜਕ-ਦਰਸ਼ਨ

ਹਿਰਦਾ ਗੁਰ ਜਗਜੀਤ ਦਾ,
ਸਾਗਰ ਸਮ ਵਿਸ਼ਾਲ।
ਸੰਜਮ ਤੇ ਉਦਾਰਤਾ-
ਦਾ ਹੈ ਆਦਰਸ਼ ਕਮਾਲ।
ਸਿਧਾ ਸਾਦਾ ਜੀਵਣਾ,
ਸਤਿਗੁਰ ਤਾਈਂ ਪਸੰਦ।
ਨੇਕ-ਅਮਲ, ਅਰੋਗ-ਤਨ,
ਉਦਮ ਕਿਰਤ-ਅਨੰਦ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ,
ਗ੍ਰਿਹਸਥ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਧਾਨ।
ਖ਼ਰਚੀਲੇ ਰਸਮ ਰਿਵਾਜ ਪਰ,
ਸਤਿਗੁਰ ਨੂੰ ਨਾ ਭਾਉਣ।
ਅਨੰਦ-ਵਿਆਹ ਦੀ ਰੀਤ ਹੈ,
ਗੁਰੂ-ਘਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ।
ਸਮੂਹਕ ਹੋਵਣ ਸ਼ਾਦੀਆਂ,
ਅੰਦਰ ਗੁਰ-ਦੀਵਾਨ।
ਇਹੋ ਰੀਤ ਆਨੰਦ ਦੀ,
ਗੁਰੂ-ਘਰ ਦਾ ਵਿਧਾਨ।
ਸੈਆਂ ਵਿਆਹ ਹੋਣ ਇੰਝ,
ਲੈ ਅਸੀਸਾਂ ਜਾਣ।
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨਿਹਾਰਦੀ,
ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਕਾਜ।
ਸਭੋ ਜੋੜੇ ਸ਼ੋਭਦੇ,
ਆਦਰਸ਼ ਇਹ ਸਮਾਜ।
ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਏ,
ਰੀਤੀ ਇਹ ਅਪਣਾਨ।

ਦਾਜ-ਦਹੇਜ ਦੇ ਖ਼ਰਚ ਤੋਂ,
ਇੰਝ ਸਭ ਮੁਕਤੀ ਪਾਣ ।
ਗਹਿਣੇ ਵਸਤੂ ਹਨ ਨਹੀਂ,
ਗਹਿਣੇ ਗੁਣ ਮਹਾਨ ।
ਨਰ-ਨਾਰੀ ਗੁਣਵੰਤ ਹੋਣ,
ਰਹੇ ਨਾ ਕੋਈ ਕਾਣ ।
ਇੰਝ ਉਹ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਦੇ,
ਪਾਵਣ ਆਦਰ ਮਾਣ ।
ਹਰ ਗੁਰਸਿਖ ਦਾ ਘਰ ਬਣੇ,
ਸੁਖ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਖਾਣ ।
ਜਿਥੇ ਨਿਤ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇ,
ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਸਦ ਵਿਵਹਾਰ ।
ਮਿਲ ਬੈਠਣ ਸਭ ਰਲ ਕੇ,
ਸਾਂਝੇ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ।
ਸੁਚ-ਕਰਨੀ, ਉਚ ਰਹਿਣੀ,
ਅਤਿਥੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ।
ਸੇਵਾ ਤੇ ਉਪਕਾਰ ਲਈ,
ਰਹਿਣ ਸਦਾ ਤਿਆਰ ।
ਘਰ ਇਕਾਈ ਸਮਾਜ ਦੀ,
ਸਮਾਜ ਹੈ ਘਰ ਸਮੂਹ ।
ਇੰਝ ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਜੀਵਨ ਹੈ,
ਆਦਰਸ਼ ਸਮਾਜ ਦੀ ਰੂਹ ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੁਚੀ ਕਿਰਤ ਨੂੰ,
ਸਦਾ ਹੀ ਵਡਿਆਉਣ ।
ਖੋਟ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਇਸ ਵਿਚ,
ਨੇਕ ਕਮਾਈ ਜਾਣ ।
ਦਸਾਂ ਨਹੁੰਆਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਇਹ,
ਗੁਰੂ-ਘਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ।
ਵਿਹਲੜ ਕੋਈ ਨਾ ਰਹੇ,
ਨਾ ਲੁੱਟੇ ਹੋਰ ਇਨਸਾਨ ।

ਕਰਕੇ ਕਿਰਤ ਧਰਮ ਦੀ,
ਕਰਦਾ ਜੋ ਉਪਕਾਰ ।
ਵੰਡ ਕੇ ਜੋ ਹੈ ਖਾਂਵਦਾ,
ਹੈ ਇਹ ਸੱਚ ਆਚਾਰ ।
ਹੋਵੇ ਜੋ ਮਿਠ-ਬੋਲੜਾ,
ਦਿਆ, ਨਿਮਰਤਾ ਧਾਰ ।
ਉਹ ਵੈਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਦਾ,
ਸਭ ਨੂੰ ਕਰੇ ਪਿਆਰ ।
ਸਮਝੇ ਦਾਤ ਇਹ ਗੁਰੂ ਦੀ,
ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਜਿਸ ਭੰਡਾਰ ।
ਮੈਂ ਤਾਂ ਟਹਿਲ ਕਮਾਉਂਦਾ,
ਗੁਰ ਸੱਚੇ ਦੀ ਕਾਰ ।
ਨਾਮ ਜਪੇ ਕਿਰਤ ਕਰੇ,
ਗੁਰ ਦਾ ਧਰੇ ਧਿਆਨ ।
ਐਸਾ ਜੀਉੜਾ ਸਦਾ ਹੀ,
ਗੁਰੂ-ਘਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਦਾ ਹੈ ਧਰਦਾ,
ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਹੱਥ ।
ਬਖਸ਼ੇ ਦਾਤਾਂ ਅਨੇਕ ਗੁਣ,
ਕਰ ਦੇਵੇ ਸਮਰਥ ।

ਵਿਸ਼ਵ ਅਮਨ

ਚਿੱਟਾ ਝੰਡਾ ਝੂਲਦਾ,
ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ।
ਵਿਸ਼ਵ ਅਮਨ ਪ੍ਰਤੀਕ ਜੋ,
ਮਾਨਵਤਾ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਦਾ ਹੈ ਲੋਚਦਾ,
ਹੋਏ ਸੁਤੰਤਰ ਮਨੁੱਖ ।
ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਸੁਖੜ ਖੜੇ,
ਵਿਆਪੇ ਨਾ ਕੋਈ ਦੁਖ ।

ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਕੌਮਾਂ ਹੋਣ,
ਇੰਝ ਸੁਤੰਤਰ ਸਭ ।
ਪਰਤੰਤਰ ਕੋਈ ਰਹੇ ਨਾ,
ਸਮ ਹੋਵੇ ਸਭ ਵੱਥ ।
ਜਗ ਵਿਚ ਵਧੇ ਫੁਲੇ,
ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਸਵਰਾਜ ।
ਜੰਗ-ਯੁਧ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਏ,
ਵਿਸ਼ਵ ਅਮਨ ਦਾ ਰਾਜ ।
ਸਭੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਹੋਣ,
ਮਾਨਵਤਾ ਇਕ ਸਾਰ ।
ਕੌਮਾਂ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸਭ,
ਵਸਣ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ।
'ਬੇਗਮਪੁਰਾ', 'ਆਨੰਦਪੁਰ',
ਹੋਵੇ 'ਹਲੀਮੀ ਰਾਜ' ।
ਜਿਥੇ ਸਭ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਣ,
ਰਹੇ ਨਾ ਕੋਈ ਮੁਥਾਜ ।
ਗੁਰ ਜਗਜੀਤ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ,
ਵਿਸ਼ਵ ਅਮਨ ਦੇ ਨਾਲ ।
ਪਾਈ ਪੱਕੀ ਸਾਂਝ ਹੈ,
ਇਹ ਜੋ ਲਹਿਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ।

ਧਰਮ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਇਹ ਹੈ,
ਸੱਚੇ ਰੱਬ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ।
ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਸਭ ਕੂੜ ਹਨ,
ਇਹ ਨਹੀਂ ਧਰਮੀਂ ਕਾਰ ।
ਧਰਮ ਹੈ ਸਭ ਦਾ ਆਸਰਾ,
ਧਰਮ ਹੈ ਸਦ ਨਿਰਵੈਰ ।
ਸਭੋ ਮਿਤਰ ਜਾਪਦੇ,
ਦਿਸੇ ਨਾ ਕੋਈ ਗ਼ੈਰ ।
ਇਕੋ ਜੋਤ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ,
ਸਭ ਵਿਚ ਰਹੀ ਵਿਆਪ ।
ਸਭ ਉਸ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਹਨ,
ਸਭ ਦਾ ਉਹ ਹੈ ਬਾਪ ।

ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲਦਾ,
ਸਭ ਜੀਅ ਰਿਹਾ ਸੰਭਾਲ।
ਪ੍ਰਭੂ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ,
ਅਨੰਤ' ਤਕ ਪਾਸਾਰ।
ਮਿਠੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ,
ਬਾਣੀ ਮਧੁਰ ਸੰਗੀਤ।
ਸਦ ਸਿਰਜੇ ਧਰਮਾਤਮਾ,
ਬੱਝੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰੀਤ।
ਇੰਝ ਧਰਮ ਸਭ ਜਗਤ ਦੇ,
ਪਰੋ ਰਖੇ ਇਕ ਸੂਤ।
ਸਭੇ ਸੇਵ ਕਮਾਂਵਦੇ,
ਰੱਬ ਦੇ ਸਭ ਸਪੂਤ।
ਦਿਆ, ਖ਼ਿਮਾ, ਉਪਕਾਰ,
ਦੀਨਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ।
ਨੀਵਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਆਉਂਦਾ,
ਇਹੋ ਧਰਮ ਦੀ ਕਾਰ।
ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਵਧਾਉਂਦੇ,
ਉਹ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਮੂਲ।
ਫੁੱਲ-ਧਰਮ ਮਹਿਕ ਵੰਡਦਾ,
ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੂਲ।
ਘਿਰਣਾ ਮੂਲ ਨਾ ਧਰਮ ਹੈ,
ਧਰਮ ਹੈ ਸਦਾ ਪਿਆਰ।
ਧਰਮ ਹੈ ਮਿਲ ਬੈਠਣਾ,
ਮਾਨਵਤਾ-ਸਤਿਕਾਰ।
ਇਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਧਰਮ ਵਿਚ,
ਸਤਿਗੁਰ ਸੀਰ ਨੂੰ ਪਾਉਣ।
ਵਿਸ਼ਵ ਧਰਮ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਵਿਚ,
ਸਤਿਗੁਰ ਧਰਮ ਨਿਭਾਉਣ।
ਉਦਮ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਦਾ,
ਸਤਿਗੁਰ ਕਰਨ ਸਨਮਾਨ।
ਅੰਨ-ਧਨ ਜਾਂ ਪਸ਼ੂ-ਧਨ,
ਹੋਰ ਸ਼ਿਲਪੀ-ਸਮਿਆਨ।

ਕਿਰਤੀ ਸਦਾ ਭਰਦੇ ਰਹਿਣ,
ਧਨ-ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ।
ਰਿਜ਼ਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਭ ਦੇ ਲਈ,
ਉਨਤੀ ਕਰੇ ਸੰਸਾਰ ।
ਵਿਗਿਆਨ, ਗਿਆਨ ਵੀ ਵਧਦਾ ਰਹੇ,
ਉਨਤੀ ਕਰੇ ਸਮਾਜ ।
ਪਰ ਹਰ ਇਕ ਕੰਮ ਵਿਚ,
ਰਖੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਯਾਦ ।
ਗੁਰੂ ਜੋ ਸਾਂਝਾ ਸਭ ਦਾ,
ਸਭ ਦਾ ਰਖੇ ਖ਼ਿਆਲ ।
ਗੁਰੂ ਜੋ ਦਿਸ ਜਗਤ ਵਿਚ,
ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ।
ਵਿਚ ਗੁਰ-ਦਰਬਾਰ ਦੇ,
ਜਿਵੇਂ ਵਰਤੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ।
ਤਿਵੇਂ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰਾਵਲੀ,
ਵਰਤੇ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ।

ਪਸ਼ੂ-ਧਨ

ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ,
ਪਸ਼ੂ-ਧਨ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ।
ਗਊ ਗ਼ਰੀਬ ਦੀ ਰੱਖਿਆ,
ਧੁਰ ਤੋਂ ਗੁਰ ਸਿਰ ਕਾਰ ।
ਜਦ ਵੀ ਕੋਈ ਅਵਸਰ ਬਣੇ,
ਰਹਿਣ ਸਦਾ ਹੀ ਤਿਆਰ ।
ਗਊ ਰੱਖਿਆ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿਚ,
ਹੋਵਣ ਅਲੰਮ-ਬਰਦਾਰ ।
ਗਊਆਂ ਕਈ ਛੁਡਾਈਆਂ
ਸਤਿਗੁਰ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ।
ਗਊ ਗ਼ਰੀਬ ਦੀ ਰੱਖਿਆ,
ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ।

ਇਸੇ ਲਈ ਕੂਕਿਆਂ,
ਕੀਤੇ ਵੱਡ ਬਲੀਦਾਨ ।
ਨਾਮਧਾਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ,
ਸਾਕੇ ਹਨ ਮਹਾਨ ।
ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਊ ਦੀ,
ਸਤਿਗੁਰ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ—
ਗਊ-ਬੱਧ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ,
ਕੀਤਾ ਵੱਡ ਉਪਕਾਰ ।
ਗਊ-ਧਨ ਨੂੰ ਸਾਂਭਿਆ,
ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ।
ਦੁੱਧ ਦਾ ਵਜ਼ਨ ਵਧਾਇਆ,
ਜਿੱਤੇ ਕਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ।
ਵਧੀਆ ਗਊਆਂ ਵੰਡੀਆਂ,
ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ।
ਰੱਚ ਕੇ ਪਸ਼ੂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ,
ਪਸ਼ੂਪਾਲਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ।
ਵਧੀਆ ਪਸ਼ੂ ਹਨ ਪਾਉਂਦੇ ।
ਗੁਰੂ-ਘਰ ਤੋਂ ਇਨਾਮ ।
ਮੱਝਾਂ, ਗਊਆਂ, ਬੈਲ ਤੇ,
ਅਸ਼ਵ-ਧਨ ਮਹਾਨ ।

ਖੇਡਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ

ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰ ਸੂਰਮਾ,
ਯੋਧਾ ਬਲੀ ਮਹਾਨ ।
ਆਦਰ ਪਾਇਆ ਆਪ ਤੋਂ,
ਰਿਸ਼ਟ-ਪੁਸ਼ਟ ਇਨਸਾਨ ।
ਯੁਧ ਕਲਾ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਕੀਤੇ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਬੀਨ ।
ਕਈ ਜੰਗਾਂ-ਜਿੱਤੀਆਂ,
ਸ਼ਤਰੂ ਕਰ ਅਧੀਨ ।

ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਨੇ,
ਰਚਿਆ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ।
ਵੀਰ ਯੋਧਾ ਬਲਕਾਰ ਜੋ,
ਹੈ ਪਰ ਪੂਰਨ ਸੰਤ ।
ਹੋਲਾ ਮਹਲਾ ਰਚਿਆ,
ਪੁਰਬ ਜੋ ਵੱਡ ਮਹਾਨ ।
ਖੇਡਾਂ ਗੁਰੂ ਖਿਡਾਉਂਦੇ,
ਤਨ ਦਾ ਵਧੇ ਤ੍ਰਾਨ ।
ਮਨ ਵਿਚ ਫੁਰਤੀ ਆ ਜਾਵੇ,
ਸੰਗੀਆਂ ਸੰਗ ਸੁਮੇਲ ।
ਯੁਧ-ਕੌਸ਼ਲ ਇੰਝ ਵਿਗਸਦਾ,
ਮਨ-ਪ੍ਰਚਾਵੇ ਖੇਲ ।
ਅਟੱਲ-ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਸਤਿਗੁਰੂ-
ਦਾ ਖੇਡਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ।
ਕੁਸ਼ਤੀ, ਕਬੱਡੀ, ਘੋੜ-ਦੌੜ,
ਉਚੀ, ਲੰਬੀ ਛਾਲ ।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ,
ਕਈ ਮਲ ਪਹਿਲਵਾਨ ।
ਵੱਡੀਆਂ ਮਲਾਂ ਮਾਰ ਗਏ,
ਜਿੱਤੇ ਵੱਡ ਇਨਾਮ ।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ,
ਦੀ ਵੀ ਉਹੋ ਰੀਤ ।
ਖੇਡ ਜਗਤ ਦੀ ਕਲਾ,
ਵਧੇ ਫੁਲੇ ਨਿਤ ਨੀਤ ।
ਨਾਮਧਾਰੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਹੈ,
ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ।
ਥਾਪੜਾ ਲੈ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦਾ,
ਖੇਡੇ ਜਾ ਦੂਰ ਦੂਰ ।
ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੌਸ਼ਾਕ ਵਿਚ,
ਖੇਡੇ ਵਿਚ ਮੈਦਾਨ ।

ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਹੋਂਵਦੀ,
ਵਾਹ-ਵਾਹ ਵਿਚ ਜਹਾਨ ।
ਠਾਕਰ ਦਲੀਪ ਤੇ ਉਦੇ ਸਿੰਘ,
ਰਖਦੇ ਉਚੇਰਾ ਧਿਆਨ ।
ਇਸ ਪਨੀਰੀ ਨੂੰ ਪਾਲਿਆ,
ਮਾਲੀ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਨ ।

ਵਿਦਿਆ ਵਲ ਧਿਆਨ

ਜਦ ਦੇਸ਼ ਗ਼ੁਲਾਮ ਸੀ,
ਖੁਲ੍ਹੇ ਕਈ ਸਕੂਲ ।
ਚਲਦੇ ਪਛਮੀ ਲੀਹਾਂ ਤੇ,
ਸਾਮਰਾਜੀ ਜੋ ਅਸੂਲ ।
ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਨੇ,
ਕੀਤਾ ਸੀ ਬਾਈਕਾਟ ।
ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਪਛੜ ਗਏ,
ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਜੋ ਦਾਤ ।
ਹੋਇਆ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਜਦ,
ਵਿਦਿਆ ਵਲ ਕੀਤਾ ਧਿਆਨ ।
ਵਿਦਿਆਲੇ ਤੇ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲੇ,
ਕਈ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗੁਰੂ ਸੁਜਾਨ ।
ਆਦਰਸ਼ ਲੀਹਾਂ ਤੇ ਚਲਦੇ,
ਇਹ ਸਭ ਸਿੱਖਿਆ-ਧਾਮ ।
ਵਿਦਿਆ-ਧਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ,
ਕਰਨ ਆਚਰਨ ਨਿਰਮਾਣ ।
ਧਰਮ ਕਰਮ ਦੀ ਸੂਝ ਵਿਚ,
ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਚੜ੍ਹਨ ਪ੍ਰਵਾਨ ।
ਗੁਰ-ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਕਲਾ ਦਾ,
ਰਖਣ ਖ਼ਾਸ ਗਿਆਨ ।
ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਮੇਲਨ ਹੋਂਵਦੇ,
ਵਿਦਿਅਕ ਜੱਥੇ ਥਾਪ ।

ਸਤਿਗੁਰ ਸਦਾ ਬਖ਼ਸ਼ਦੇ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖੀ ਦਾਤ ।
ਵਧੇ ਫੁਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਇਹ,
ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਇਹ ਰੀਝ ।
ਜਗ ਵਿਚ ਸ਼ੋਭਾ ਪਾਉਣ ਸਭ,
ਲੰਮੀ ਰਖਣ ਨੀਝ ।
ਗੁਣ ਉਪਕਾਰ ਅਪਣਾਏ ਕੇ,
ਮਾਨਵ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰ ।
ਪਾਉਣ ਸ਼ੋਭਾ ਜਗਤ ਵਿਚ,
ਰਖ ਕੇ ਨਾਮ ਆਧਾਰ ।

ਰੋਗੀਆਂ ਅਤੇ ਬਿਰਧਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ

ਨਾਮ ਔਸ਼ਧੀ ਬਖ਼ਸ਼ਦੇ,
ਸਤਿਗੁਰ ਵੈਦ ਮਹਾਨ ।
ਫਿਰ ਵੀ ਰੋਗੀ ਜੀਆਂ ਵਲ,
ਦਿੰਦੇ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ।
ਔਸ਼ਧਾਲੇ ਚਲ ਰਹੇ,
ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਦਾ ਸੰਭਾਲਦੇ,
ਜੋ ਲਾਚਾਰ ਮੁਥਾਜ ।
ਬਿਰਧਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ,
ਰਹਿੰਦੇ ਸਦਾ ਤਿਆਰ ।
ਲੋੜਾਂ ਕਰਦੇ ਪੂਰੀਆਂ,
ਉਪਚਾਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ।
ਰੋਗੀ ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦਾ,
ਕਰਦੇ ਬਹੁਤ ਖ਼ਿਆਲ ।
ਰੋਗ ਨਿਵਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ,
ਨਾਲੇ ਨਸਲ ਸੁਧਾਰ ।

ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ

ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਲ,
ਸਤਿਗੁਰ ਕੀਤਾ ਧਿਆਨ ।
ਪੱਕੇ ਸੁੰਦਰ ਚਾਹੀਏ,
ਇਹ ਜੋ ਕੱਚੇ ਅਸਥਾਨ ।
ਲਿੰਬੇ-ਪੋਚੇ ਕੋਠੇ ਕੱਚੇ,
ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ।
ਪਰਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵੰਡਦੇ,
ਤਪੋਬਨ ਮਹਾਨ ।
ਬਾਗ ਬਗੀਚੇ ਸੋਂਹਦੇ,
ਬੋਲਣ ਘੁਗੀਆਂ, ਮੋਰ ।
ਕੋਇਲਾਂ ਕੂਕਣ ਦਰਦ ਵਿਚ,
ਇਸ ਨਗਰ ਹਰ ਠਉਰ ।
ਖੂਹੀਆਂ ਤੇ ਡੋਲ ਖੜਕਦੇ,
ਸੰਤ ਕਰਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ।
ਸੋਚ ਸਾਧਨਾ ਸਾਝਰੇ,
ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਵਲ ਜਾਣ ।
ਜਦ ਸੀ ਰਾਜ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦਾ,
ਇਹ ਕੱਚੇ ਅਸਥਾਨ ।
ਪੂਰਨ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ,
ਰੰਗ ਮਜੀਠੀ ਜਾਣ ।
ਸਿਧੀ ਸਾਦੀ ਰਹਿਣੀ,
ਉਚੀ ਸੋਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ।
ਆਦਰਸ਼ ਮਨੁੱਖ ਰਸ ਰੱਤੜੇ,
ਗੁਰ ਚਰਨਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ।
ਸੇਵਾ ਤੇ ਉਪਕਾਰ ਵਿਚ,
ਸਦਾ ਤਤਪਰ ਰਹਿਣ ।
ਜਾਵਣ ਜਿਹੜੀ ਸਭਾ ਵਿਚ,
ਮਿਠੜੇ ਬਚਨ ਹੀ ਕਹਿਣ ।
ਗੁਰ ਆਗਿਆ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ,
ਸੇਵਕ ਸੇਵ ਕਮਾਣ ।

ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਸਿਰ-ਮੱਥੇ,
ਗੁਰ ਤੋਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਪਾਣ।

ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਦੇ ਨਿਕਟ ਹੀ,
ਕੀਤਾ ਜਪ ਪ੍ਰਯੋਗ।
ਅਸੂ ਮਾਹ ਸੁਹਾਵੜਾ,
ਪੂਰਨ ਹੋਇਆ ਜੋਗ।
ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਮੰਗਲ ਰਚਿਆ,
ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਦਾ ਅਸਥਾਨ।
ਉਥੇ ਹੈ ਹੁਣ ਉਸਰਿਆ,
ਮਸਤਾਨਗੜ੍ਹ ਮਹਾਨ।
ਪੱਕੀਆਂ ਸੜਕਾਂ, ਬਾਗ਼ਾਂ ਦਾ,
ਇਹ ਸੁੰਦਰ ਸਥਾਨ।
ਹਰਿਆ ਭਰਿਆ ਸ਼ੋਭਨੀਕ,
ਸੋਹੇ ਦਰਸ਼ਨੀ ਧਾਮ।

ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਗਾਰਾਂ

ਵਿਚ ਲੁਧਿਆਣੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ,
ਯਾਦਗਾਰ ਅਸਥਾਨ।
ਜਿਥੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ,
ਪਾਇਆ ਸ਼ਹੀਦੀ ਮਾਣ।
ਵਿਚ ਮਲੇਰਕੋਟਲੇ,
ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਅਸਥਾਨ।
ਅਜ ਸਾਰੇ ਨੇ ਸ਼ੋਭਦੇ,
ਕੀਤਾ ਨਵ-ਨਿਰਮਾਣ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਉਤੇ,
ਲਾਵਣ ਗੁਰ-ਦੀਵਾਨ।
ਰਖਣ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਸਭ,
ਅਮਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।

ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ

ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਹੈ ਪੂਜਨੀਕ,
ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਸਥਾਨ।
ਸੰਤ-ਖ਼ਾਲਸੇ ਦਾ ਜੋ,
ਪਾਵਨ ਜਨਮ-ਸਥਾਨ।
ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੀ,
ਗਾਡੀ-ਰਾਹ ਪ੍ਰਵਾਨ।
ਕੱਚੇ ਪਹੇ ਚਲ ਕੇ,
ਯਾਤਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਣ।
ਗੁਰ ਜਗਜੀਤ ਦੇ ਸਮੇਂ,
ਵਧੀ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।
ਸੋਹਣੇ ਸੁੰਦਰ ਭਵਨਾਂ ਦਾ,
ਗੁਰ ਕੀਤਾ ਨਿਰਮਾਣ।
ਲੰਗਰ ਪੱਕਾ ਬਣ ਗਿਆ,
ਜੋ ਥਾਪਿਆ ਗੁਰ ਰਾਮ।
ਪੰਗਤਾਂ ਸਜਣ ਸੋਹਣੀਆਂ,
ਜੱਸ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਾਣ।
ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ,
ਜੋ ਦਰਬਾਰ ਸਥਾਨ।
ਜਿਥੇ ਸਤਿਗੁਰ ਬੈਠ ਕੇ,
ਲਾਉਂਦੇ ਸਨ ਦੀਵਾਨ।
ਇਥੋਂ ਮਿਲਦਾ ਰਿਹਾ ਸਦਾ,
ਦੇਸ਼-ਭਗਤੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼।
ਗੁਰ-ਭਗਤੀ ਤੇ ਲੋਕ-ਸੇਵਾ,
ਦਾ ਕਰਦੇ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼।
ਨਾਮ-ਬਾਣੀ, ਗੁਰ-ਕੀਰਤਨ ਦਾ,
ਚਲਦਾ ਸੀ ਪਰਵਾਹ।
ਲੱਖਾਂ ਦਾਤਾਂ ਵੰਡੀਆਂ,
ਗੁਰੂ-ਭੰਡਾਰ ਅਥਾਹ।
ਸਭੇ ਸੋਹਣ ਸਥਾਨ ਇਹ,
ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਯਾਦ ਸਥਾਨ।

ਚਰਨ ਧੂੜ ਇਸ ਥਾਂ ਦੀ,
ਸੇਵਕ ਮਸਤਕ ਲਾਣ।
ਹਰਿਮੰਦਰ ਇਸ ਨਗਰ ਦਾ,
ਹੈ ਇਕ ਹੋਰ ਸਥਾਨ।
ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ,
ਰਚਿਆ ਜਾਣੀ ਜਾਣ।
ਰਾਮ ਸਰੋਵਰ ਅਸ਼ਟ-ਭੁਜਾ,
ਪੁਰਾਤਨ ਹੈ ਇਤਿਹਾਸ।
ਸ਼ੋਭਨੀਕ ਅਸਥਾਨ ਇਹ,
ਪੂਰੇ ਸਭ ਦੀ ਆਸ।
ਇਥੇ ਕਰਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਸਿਖ,
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਆਣ।
ਮੂੰਹ ਮੰਗੀਆਂ ਮੁਰਾਦਾਂ ਮਿਲਣ,
ਵਾਹ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।

ਮਾਤਾ ਚੰਦ ਕੋਰ

ਮਾਤਾ ਚੰਦ ਕੋਰ ਨੂੰ,
ਮੇਰਾ ਹੈ ਪ੍ਰਣਾਮ।
ਸੇਵਾ ਤੇ ਉਪਕਾਰ ਦੀ,
ਜੋ ਹੈ ਮਾਤ ਮਹਾਨ।
ਆਪ ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ,
ਸਭ ਦਾ ਰਖੇ ਧਿਆਨ।
ਮਾਈਆਂ ਝੁਰਮਟ ਪਾਉਂਦੀਆਂ,
ਮਾਤ-ਦੁਆਲੇ ਆਣ।
ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ,
ਹੋਵੇ ਜੋ ਆਦੇਸ਼।
ਹੱਸ ਹੱਸ ਸੇਵ ਕਮਾਉਦੀਆਂ,
ਚਰਨੀ ਮੱਥਾ ਟੇਕ।
ਧੰਨ ਕਮਾਈ ਮਾਤ ਦੀ,
ਧੰਨ ਤੇਰੀ ਹੈ ਸੇਵ।
ਸਤਿਗੁਰ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਬਖ਼ਸ਼ਦੇ,
ਰਖਣ ਯਾਦ ਹਮੇਸ਼।

ਪ੍ਰਤਾਪ ਮੰਦਰ

ਪ੍ਰਤਾਪ ਮੰਦਰ ਗੁਰ ਸਾਜਿਆ,
ਵੱਡਾ ਦੀਵਾਨ-ਸਥਾਨ,
ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਬੈਠ ਕੇ,
ਗੁਰ ਦਾ ਧਰਨ ਧਿਆਨ ।
ਨਾਮ ਜਪਣ, ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਨ,
ਹੋਰ ਕਥਾ ਵਿਖਿਆਨ ।
ਗੁਰ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਸਦੇ,
ਸਿਦਕੀ ਸਿਖ ਸੁਜਾਨ ।
ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਪਕਾਰ ।
ਜਨਮ-ਸਥਾਨ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾ,
ਖਿੜੀ ਬਸੰਤ ਬਹਾਰ ।
ਚਰਨ-ਕੰਵਲ ਮੁਕਰੰਦ ਲਈ,
ਭਵਰਾਂ ਮਨ ਵਿਚ ਰੀਝ ।
ਆਉਂਦੇ ਸੇਵਕ ਆਸ ਲੈ,
ਪਤਿਤੋਂ ਹੋਣ ਪੁੰਨੀਤ ।
ਅਜ ਭੈਣੀ ਹੈ ਬਣ ਗਿਆ,
ਸੁੰਦਰ ਆਦਰਸ਼ ਗ੍ਰਾਮ ।
ਧੂੰਆਂ ਰਹਿਤ ਮਨ-ਮੋਹਣਾ,
ਖਿੜਿਆ ਕੰਵਲ ਸਮਾਨ ।
ਪਰ ਸ਼ੋਭਾ ਇਸ ਨਗਰ ਦੀ,
ਜੋ ਫੈਲੀ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ।
ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਹੈ,
ਕਰੀਏ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ।
ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਮਹਾਨ ਹੈ,
ਇਸ ਦਾ ਉਚ ਸਥਾਨ ।
ਇਹ ਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਦਾ,
ਹੈ ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਮ ।
ਜਿਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਾਂਵਦੇ,
ਉਹੋ ਥਾਨ ਮਹਾਨ ।

ਜਿਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬੈਠਦੇ,
ਸੰਗਤ ਜੁੜਦੀ ਆਣ ।
ਗੁਰ ਸੰਗਤ ਸੱਚ ਖੰਡ ਹੈ,
ਉਪਮਾ ਬੜੀ ਮਹਾਨ ।
ਵਰਣਨ ਕਰ ਨਾ ਸਕਦੀ,
ਮੇਰੀ ਤੁੱਛ ਜ਼ੁਬਾਨ ।
ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਕੋਈ ਅਹੁੜਦਾ,
ਕਰੀਏ ਕਿਵੇਂ ਬਿਆਨ ।
ਚਰਨ ਪਰਸ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੇ,
ਹਿਰਦਾ ਠਰਦਾ ਆਣ ।
ਤਨ-ਮਨ ਸੀਤਲ ਹੋਂਵਦਾ,
ਵਿਸਮਾਦ ਅਵਸਥਾ ਜਾਣ ।
ਲੂੰ ਲੂੰ ਖਿੜਦਾ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵਿਚ,
ਕਰੀਏ ਕਿਵੇਂ ਬਿਆਨ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਘੁਟਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ,
ਜਿਵੇਂ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨੂੰ ਆਣ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਰਖਾ ਹੋਂਵਦੀ,
ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ।
ਜਗ ਰਹੀ ਇਸ ਨਗਰ ਵਿਚ,
ਗੁਰ ਸੱਚੇ ਦੀ ਜੋਤ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਉਪਕਾਰ ਦਾ,
ਸਤਿਗੁਰ ਮਹਾਂ ਸ੍ਰੋਤ ।
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੇ,
ਅੰਧਕਾਰ ਮਿਟ ਜਾਏ ।
ਬਲਦੀ ਜੋਤ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ,
ਆਤਮ ਕੁੰਜ ਵਿਚ ਆਏ ।
ਜਾਪੇ ਚਰਨ ਪਰਸ ਕੇ,
ਮਿਲੇ ਨਵਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹ ।
ਨਵ-ਜੀਵਨ ਮਿਲੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ,
ਸੇਵਾ ਚਾਉ ਉਮਾਹ ।

ਸਤਿਗੁਰ ਕੇਂਦਰ ਜਗਤ ਦਾ,
ਸੂਰਜ ਸਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਨਿੱਘ ਨੂੰ ਵੰਡਦਾ,
ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਆਸ ।
ਸਗਲ ਸਾਮਗਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਰਖੀ ਸੂਤ ਪਰੋਏ ।
ਚਾਨਣ ਗੁਰੂ ਦੀ ਜੋਤ ਦਾ,
ਚਹੁੰ ਕੂਟਾਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ।
ਨਮੋਂ ਗੁਰ ਜਗਜੀਤ ਨੂੰ,
ਮੇਰਾ ਹੈ ਪ੍ਰਣਾਮ ।
ਚਰਨ ਕੰਵਲ ਨੂੰ ਪਰਸ ਕੇ,
ਪਾਇਆ ਮਨ ਬਿਸਰਾਮ ।
ਨਾਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ,
ਜਾਵਾਂ ਮੈਂ ਬਲਿਹਾਰ ।
ਚਰਨ-ਕੰਵਲ ਤੋਂ ਵਾਰਨੇ,
ਜਾਵਾਂ ਸੌ ਸੌ ਵਾਰ ।

੮. ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਰਸ਼ਨ

ਉਨੀ ਸੌ ਪਚਾਨਵੇਂ,
ਹੋਲੇ ਦਾ ਪੁਰਬ ਮਹਾਨ।
ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ,
ਸੰਗਤਾਂ ਜੁੜੀਆਂ ਆਣ।
ਪ੍ਰਤਾਪ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਸਜਿਆ,
ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਦੀਵਾਨ।
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੇ,
ਸਿਖ ਦੂਰੋਂ ਚਲ ਆਣ।
ਝੱਖੜ-ਝਾਂਜਾ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹੇ,
ਪਰਬਤ ਜੰਗਲ ਚੀਰ।
ਬਿਖਮ ਪੈਂਡਾ ਮਾਰ ਕੇ,
ਪੂਰਨ ਦਰਸ਼ਨ ਰੀਝ।
ਗੁਰ-ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਸ ਕੇ,
ਮਿਲਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਅਪਾਰ।
ਮਨ-ਤਨ ਠੰਢਾ-ਠਾਰ ਹੋਏ,
ਗੰਗਾ ਜਲ ਦੀ ਧਾਰ।
ਮਿਲੇ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨੂੰ ਬੂੰਦ ਜਿਉਂ,
ਮੱਛਲੀ ਤਾਂਈਂ ਨੀਰ।
ਮੋਰ ਨੱਚਣ ਘਣ ਵੇਖ ਕੇ,
ਵਗਦੀ ਪਵਨ-ਸਮੀਰ।
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦਾ,
ਮਨ-ਤਨ ਹੋਵੇ ਸ਼ਾਂਤ।
ਕੁਸ਼ਲ, ਖੇਮ, ਆਨੰਦ ਸਭ,
ਮੁੱਕਣ ਸਭ ਦੁਖਾਂਤ।

ਚਰਨ-ਕੰਵਲ ਨੂੰ ਪਰਸ ਕੇ,
ਤੱਪਦਾ ਮਨ ਹੋਏ ਸੀਤ ।
ਮੂੰਹ ਮੰਗੀਆਂ ਮੁਰਾਦਾਂ ਮਿਲਣ,
ਉਪਜੇ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰੀਤ ।
ਸਭ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਇਝ ਜਾਪਦੀ,
ਬੱਧੀ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ।
ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਜੋ,
ਸਹਿਜ ਅਨੰਦ ਦਾ ਸਾਰ ।
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੇ,
ਮਨ ਵਿਚ ਉਪਜੇ ਚਾਉ ।
ਸਦ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਚ ਕੇ,
ਗੁਰ ਦੀ ਟਹਿਲ ਕਮਾਉ ।
ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ,
ਮਾਨਵ ਧਰਮ ਉਪਕਾਰ ।
ਸਭੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਹਨ,
ਕੋਈ ਨਾ ਦਿਸੇ ਬਾਹਰ ।

ਇਸੇ ਹੋਲੇ ਪੁਰਬ ਤੇ,
ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਏ ।
ਚਰਨੀਂ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ,
ਗੁਰੂ ਸੰਜੋਗ ਬਣਾਏ ।
ਉਨੀ ਮਾਰਚ ਦਾ ਦਿਨ ਸੀ,
ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਜਾਣ ।
ਸ਼ੁਭ ਕਾਜ ਆਰੰਭੀਏ,
ਧਰ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ।
ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਸ਼ੁਭ ਇਹ,
ਕਰੀਏ ਸੁੱਚੀ ਕਾਰ ।
ਚਰਨ-ਕੰਵਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਰ,
ਵਿਗਸੇ ਗੁਰੂ-ਪਿਆਰ ।
ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਜਦ ਆਏਗਾ,
ਹੋਲੇ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ।

ਪੂੱਜਾਂ ਲੈ ਕੇ ਭੇਟ ਮੈਂ,
ਗੁਰ ਸੱਚੇ ਦੇ ਦਰਬਾਰ।
ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਜਾਣੀ-ਜਾਣ ਕਿਰਪਾਲ।
ਪੂਰੇ ਮਨਸਾ ਸਿਖ ਦੀ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀਨ ਦਿਆਲ।

ਬਾਰਾਂਮਾਹ

ਚੜ੍ਹਿਆ ਚੇਤ ਸੁਹਾਵੜਾ,
ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਬਹਾਰ।
ਭੌਰੇ ਫਿਰਦੇ ਬਣਾਂ ਵਿਚ,
ਖਿੜ ਪਏ ਫ਼ੁੱਲ ਹਜ਼ਾਰ।

ਚੇਤਰ ਫੁੱਲ ਖਿੜੇ ਹਜ਼ਾਰ,
ਮਨ ਨੂੰ ਆਵੇ ਕਿਵੇਂ ਕਰਾਰ ?
ਵਸੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਿਲ ਵਿਚਕਾਰ,
ਧੀਰਜ ਤਾਂ ਧਰਾਂ।

ਚੜ੍ਹਿਆ ਸ਼ੁਭ ਵੈਸਾਖ ਜਦ,
ਫੱਸਲਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਆਣ।
ਤਨ ਨੂੰ ਬਿਰਹਾ ਵੱਢਦਾ,
ਵਾਢੀ ਕਰੇ ਕਿਰਸਾਨ।

ਵਾਢੀ ਕਰੇ ਕਿਰਸਾਨ ਪਿਆਰਾ,
ਸੁੱਚੀ ਕਿਰਤ ਬੋਹਲ ਅਤਿ ਭਾਰਾ,
ਮਨ ਮੇਰੇ ਦਾ ਖੇਤ ਕਿਆਰਾ.
ਪਾਣੀ ਕਿੰਝ ਭਰਾਂ ?

ਜੇਠ ਚੜ੍ਹੰਦੇ ਸਾਰ ਹੀ,
ਵੱਗ ਪਈ ਤੱਤੀ ਵਾਉ।
'ਤੱਤੀ ਵਾਉ ਨਾ ਲਾਗਈ',
ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਨੀ ਜਾਉ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਰਨੀ ਜਦ ਮੈਂ ਜਾਵਾਂ,
ਉਸ ਦਾ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਨਾਮ ਧਿਆਵਾਂ,
ਤੱਪਦੇ ਸੀਨੇ ਠੰਡ ਵਸਾਵਾਂ,
ਗੁਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਾਂ।
ਹਾੜ ਤਪੇ ਵੱਡ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ,
ਧਰਤੀ ਤਪੇ ਬੁਖ਼ਾਰ।
ਕਦ ਮਿਹਰ-ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹੇਗਾ,
ਜੋ ਦੇਵੇ ਧਰਤੀ ਠਾਰ।
ਧਰਤੀ ਠਾਰ ਦੇਵੇ ਕਰਤਾਰ,
ਵਰਤੇ ਠੰਡ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ,
ਖ਼ਲਕਤ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਕਰੇ ਆਪਾਰ,
ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ !
ਸਾਵਨ ਘਟਾਵਾਂ ਛਾਈਆਂ,
ਬਰਸੇ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰ।
ਮੋਰ ਪਪੀਹੇ ਬੋਲਦੇ,
ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰ।
ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਭਰ ਗਏ ਭੰਡਾਰੇ,
ਜਲ-ਥਲ, ਅੰਬਰ, ਮਹੀਅਲ, ਤਾਰੇ,
ਸੁਹਣੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ,
ਹਿਰਦੇ ਕੰਵਲ ਸਰਾਂ।
ਭਾਦੋਂ ਭਰਮ ਭੁਲਾਵੜਾ,
ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਦੀ ਓਟ।
ਲੋਹਾ ਕੰਚਨ ਕਰ ਦੇਵੇ,
ਰਹੇ ਨਾ ਕੋਈ ਖੋਟ।
ਕੋਈ ਖੋਟ ਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਪਿਆਰੇ,
ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ ਨਾਮ ਚਿਤਾਰੇ,
ਸਦਾ ਜਿੱਤੇ ਉਹ ਕਦੀ ਨਾ ਹਾਰੇ,
ਲੰਮੀ ਨਦਰ ਕਰਾਂ।
ਅਸੂ ਮਹੀਨਾ ਚੜ੍ਹ ਪਿਆ,
ਰਚਿਆ ਜਪ ਪ੍ਰਯੋਗ।
ਸੰਗਤਾਂ ਜੁੜੀਆਂ ਆਣ ਕੇ,
ਨਦੀ ਨਾਮ ਸੰਜੋਗ।

ਨਦੀ ਨਾਮ ਸੰਜੋਗ ਪਿਆਰਾ,
ਉਤਰ ਗਿਆ ਵਿਜੋਗ ਦਾ ਭਾਰਾ,
ਸਤਿਗੁਰ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਨਾਮ ਆਧਾਰਾ,
ਚਰਨੀਂ ਸੀਸ ਧਰਾਂ ।
ਕੱਤਕ ਕੌਤਕ ਹੋਏ ਰਿਹਾ,
ਮਨ ਵਿਚ ਉਪਜਿਆ ਚਾਉ ।
ਅੱਖਰ ਅੱਖਰ ਜੋੜ ਕੇ,
ਫੁੱਲਾਂ ਹਾਰ ਬਣਾਉ ।
ਜਦ ਮੈਂ ਫੁੱਲਾਂ ਹਾਰ ਬਣਾਏ,
ਸੋਹਣੇ ਅੱਖਰ ਗੁੰਦ ਸਜਾਏ,
ਰਸਿਕ ਰਚਨਾ ਰਸਿਕਾਂ ਮਨ ਭਾਏ,
ਮੋਤੀ ਮਾਨ ਸਰਾਂ ।
ਮੱਘਰ ਰੁਤ ਸੁਹਾਵੜੀ,
ਸੀਤਲ ਠੰਡ ਵਰਤਾਏ ।
ਗੁਰ-ਗਿਆਨ ਘਟ ਬਲ ਪਿਆ,
ਗੁਰ-ਦੀਪਕ ਜੋਤ ਜਗਾਏ ।
ਗੁਰ ਨੇ ਦੀਪਕ ਆਣ ਜਗਾਇਆ,
ਜਿਸ ਦਾ ਚਾਨਣ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਇਆ,
ਸਤਿਗੁਰ ਚਾਨਣ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਾਇਆ,
ਨੂਰੋ ਨੂਰ ਕਰਾਂ ।
ਪੋਹ ਮਹੀਨਾ ਠੰਡ ਦਾ,
ਪਾਲਾ ਵਧਦਾ ਜਾਏ ।
ਠੁਰ ਠੁਰ ਕੰਬਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ,
ਨਿੱਘ ਕੌਣ ਪਹੁੰਚਾਏ ?
ਸਤਿਗੁਰ ਨਿੱਘ ਪਹੁੰਚਾਵਣ ਹਾਰਾ,
ਕਰਦਾ ਸੂਰਜ ਸਮ ਉਜਿਆਰਾ,
ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨਾਮ ਭੰਡਾਰਾ,
ਝੋਲੀ ਜਾਏ ਭਰਾਂ ।
ਮਾਘ ਮਹਾਤਮ ਬਹੁਤ ਹੈ,
ਕਰਦਾ ਜੋ ਇਸ਼ਨਾਨ ।
ਸੋਚ ਸਾਧਨਾ ਸਾਧ ਕੇ,
ਧਰਦਾ ਨਾਮ ਧਿਆਨ ।

ਧਾਰੇ ਨਾਮ ਸੰਤ ਪਿਆਰਾ,
ਸ਼ਾਂਤ ਮਨ ਅਡੋਲ ਨਿਆਰਾ,
ਮਸਤਕ ਨੂਰ ਉਜਲ ਦੀਦਾਰਾ,
ਤਿਸਦੀ ਸਰਨ ਪਰਾਂ ।
ਵੱਗਣ ਨਿਤ ਅਨੰਦ| ਹੈ,
ਗੁਰ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਪਿਆਸ ।
ਜੋ ਜਨ ਨਾਮ ਅਰਾਧਦਾ,
ਯਮ ਦੀ ਮਿਟੇ ਤ੍ਰਾਸ ।
ਯਮ ਦਾ ਤ੍ਰਾਸ ਗੁਰ ਆਪ ਮਿਟਾਇਆ,
ਆਪੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਜਪਾਇਆ,
ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਜਿਸ ਦੇ ਮਨ ਭਾਇਆ,
ਉਪਮਾ ਕਿੰਝ ਕਰਾਂ ?

ਸਤਵਾਰਾ

ਚੇਤਰ ਦੀ ਮਿਠੜੀ ਰੁੱਤ ਆਈ,
ਅਤਿ ਸੀਤਲ ਮੇਰੇ ਮਨ ਭਾਈ ।
ਆਇਆ ਪੁਰਬ ਹੋਲੇ ਦਾ ਨੇੜੇ,
ਉਪਜੇ ਚਾਅ ਮਨ ਵਿਚ ਘਣੇਰੇ ।
ਉਜਲ ਭਾਗ ਹੋਣ ਜੇ ਮੇਰੇ,
ਜਾ ਪੁਜੀਏ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਡੇਰੇ,
ਪਰਸ ਚਰਨ ਮਿਲਣ ਸੁਖ ਘਨੇਰੇ ।
ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਰਧਾ ਭੇਟ ਚੜਾਈਏ,
ਹਾਰ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਗੁੰਦ ਲੈ ਜਾਈਏ ।
ਅੱਖਰ ਜੋੜ ਇਹ ਬਣਤ ਬਣਾਈਏ,
ਗੁਰ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਜਾ ਟਿਕਾਈਏ ।
ਇਹ ਸਤਵਾਰਾ ਕਿੰਝ ਬਿਤਾਈਏ ?
ਚਰਨ-ਸ਼ਰਨ ਗੁਰ-ਚਿਤ ਰਹਾਈਏ ।
ਸੋਮਵਾਰ ਹੈ ਚੜ੍ਹ ਪਿਆ,
ਵਸੇ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰ ।
ਮਨ ਖਿੜਿਆ ਹੈ ਕੌਵਲ ਸਮ,
ਬਰਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰ ।

ਸੋਮਵਾਰ ਪਿਆਰਾ ਹੈ ਚੜ੍ਹਿਆ,
ਮਨ ਵਿਚ ਗੁਰ-ਮੂਰਤ ਨੂੰ ਧਰਿਆ,
ਨਾਮ ਅਰਾਧ ਚੌਬਾਰੇ ਵੜਿਆ,
ਦੀਪਕ ਮਨ ਮਸਤਕ ਵਿਚ ਧਰਿਆ,
ਜਾਵਾਂ ਬਲਿਹਾਰ ਮੈਂ !
ਮੰਗਲ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਅਪਾਰ ਹੈ,
ਸਹਿਜ ਆਨੰਦ ਸੰਜੋਏ ।
ਹਿਰਦੇ ਕੌਲ ਹੈ ਖਿੜ ਪਿਆ,
ਗੁਰ-ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਸੋਏ ।
ਗੁਰ-ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾ ਆਵਣ ਸੁਣਿਆ,
ਰਸਨਾ ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਭਣਿਆ,
ਹੰਸ ਆਤਮਾ ਮੋਤੀ ਚੁਣਿਆ,
ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ ਵਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੁਣਿਆ,
ਪਾਈ ਸਾਰ ਮੈਂ ।
ਬੁਧਵਾਰ ਸੁਧ ਜਾਗ ਪਈ,
ਸਿਮਰਿਆ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ ।
ਸਭ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਵਿਚ ਰਮ ਰਿਹਾ,
ਕੈਸਾ ਹੈ ਕਮਾਲ !
ਕੈਸਾ ਕਮਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਤੇਰਾ,
ਲਾਇਆ ਹਰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਡੇਰਾ,
ਵਣ-ਤ੍ਰਿਣ ਵਿਚ ਹੈ ਵਾਸਾ ਤੇਰਾ,
ਪਸ਼ੂ-ਪੰਛੀ ਤੇ ਚਾਰ ਚੌਫੇਰਾ ।
ਤੇਰਾ ਜੱਸ ਗਾਂਵਦੇ ।
ਵੀਰਵਾਰ ਸ਼ੁਭ ਦਿਵਸ ਹੈ,
ਦੇਵਪਤੀ ਦਾ ਵਾਰ ।
ਧਿਆਨ ਧਰਾਂ ਗੁਰਦੇਵ ਦਾ,
ਪਰਸਾਂ ਚਰਨ ਰਸਾਲ ।
ਪਰਸਾਂ ਚਰਨ ਰਸਾਲ ਗੁਰ ਤੇਰੇ,
ਭਾਗ ਜਾਗ ਪਏ ਸੁੱਤੇ ਮੇਰੇ,
ਦਇਆ-ਧਾਰ ਵਿਛੜੇ ਪ੍ਰਭ-ਮੇਲੇ,
ਸਦ-ਬਖ਼ਸ਼ਿੰਦ ਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮੇਰੇ,
ਢਾਡੀ ਜੱਸ ਗਾਂਵਦੇ ।

ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰ,
ਬੱਝੀ ਮਨ ਵਿਚ ਆਸ।
ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿੱਕ ਘਣੀ,
ਬੁੱਝੇ ਨਾ ਕਦੀ ਪਿਆਸ।
ਬੁੱਝੇ ਨਾ ਕਦੀ ਪਿਆਸ ਦਰਸ ਦੀ,
ਜਿੰਦ ਨਿਮਾਣੀ ਸਦਾ ਤੜਪਦੀ,
ਸਭ ਕੁਝ ਦਰ ਤੇਰੇ ਅਰਪਦੀ,
ਪਾਣੀ ਬਿਨ ਮੀਨ ਤੜਪਦੀ,
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡ ਵਿਚ ਤੇਰੇ ਜਾ ਨਹਾਂਵਦੇ।
ਚਰਨ ਕੰਵਲ ਦੀ ਟੇਕ ਧਰ,
ਆਇਆ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ।
ਨਦਰਿ ਕਰਮ ਦੀ ਖੇਡ ਇਹ,
ਝੂਠੇ ਡੰਫ ਪਾਸਾਰ।
ਝੂਠੇ ਡੰਫ ਪਾਸਾਰ ਜਗਤ ਦੇ,
ਸੋਂਹਦੇ ਦਰ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਨੇ,
ਮੈਂ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੇ,
ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਦੇ ਵਿਚ ਰੰਗ ਕੇ,
ਧੂੜੀ ਮਸਤਕ ਲਾਂਵਦੇ।
ਆਦਿਤ ਰਵੀ ਵਾਰ ਹੈ,
ਸੂਰਜ ਸਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾ ਲਏ,
ਪੁੰਨੀ ਦਿਲ ਦੀ ਆਸ।
ਦਿਲ ਦੀ ਆਸ ਪੁੰਨੀ ਗੁਰ ਪਾਇਆ,
ਸਤਿਗੁਰ-ਚਰਨੀਂ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ,
ਹਾਰ ਨਗਾਂ ਦਾ ਗੁੰਦ ਲਿਆਇਆ,
ਚਰਨ-ਕੰਵਲਾਂ ਤੇ ਜਾ ਟਿਕਾਇਆ,
ਗੁਰ-ਉਪਮਾਂ ਜੱਸ ਗਾਂਵਦੇ।

ਪਹਿਰੇ

ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਰ ਉਠ ਕੇ,
ਗੁਰ ਨਾਮ ਧਿਆਇਆ।

ਦੂਜੇ ਪਹਿਰ ਜਾਇ ਕੇ,
ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਆ ।
ਤੀਜੇ ਪਹਿਰ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ,
ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ।
ਚੌਥੇ ਪਹਿਰ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ,
ਹਰੀ ਨਾਮ ਧਿਆਇਆ ।
ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਹੈ,
ਜਿਨ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ।
ਸੰਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਦਾ,
ਪੰਥ ਨਾਮਧਾਰੀ ।
ਉਜਵਲ ਛਬੀ ਜਿਸ ਦੀ,
ਗੁਰ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ।
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਗੁਰਦੇਵ ਤੋਂ,
ਮੈਂ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ।
ਰਖੀਂ ਪੈਜ ਦਾਸ ਦੀ,
ਮੈਂ ਕੀਟ ਭਿਖਾਰੀ ।
ਗੁਰੂ-ਘਰ ਦਾ ਮੰਗਤਾ,
ਗੁਰ ਵੱਡ ਉਪਕਾਰੀ ।
ਗੁਰ ਦਾਤਾ ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ,
ਹੈ ਕਲਾਧਾਰੀ ।
ਮਸਤਕ ਉਤੇ ਹੱਥ ਧਰ,
ਗੁਰ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ।

ਗੁਰ-ਚਰਨਾਂ ਉਤੇ ਅਰਦਾਸ

ਕਰੋ ਭੇਟ ਪ੍ਰਵਾਨ,
ਦਾਸ ਕਿਰਪਾਲ ਦੀ ।
ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਬੜੀ ਮਹਾਨ,
ਦੀਨ-ਦਿਆਲ ਦੀ ।
ਹੋਈ ਪੂਰਨ ਘਾਲ,
ਰਸ ਰਸਾਲ ਦੀ ।

ਮਿਹਰ ਸਦਾ ਜੋ ਲੋਚੇ,
ਗੁਰ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਦੀ ।

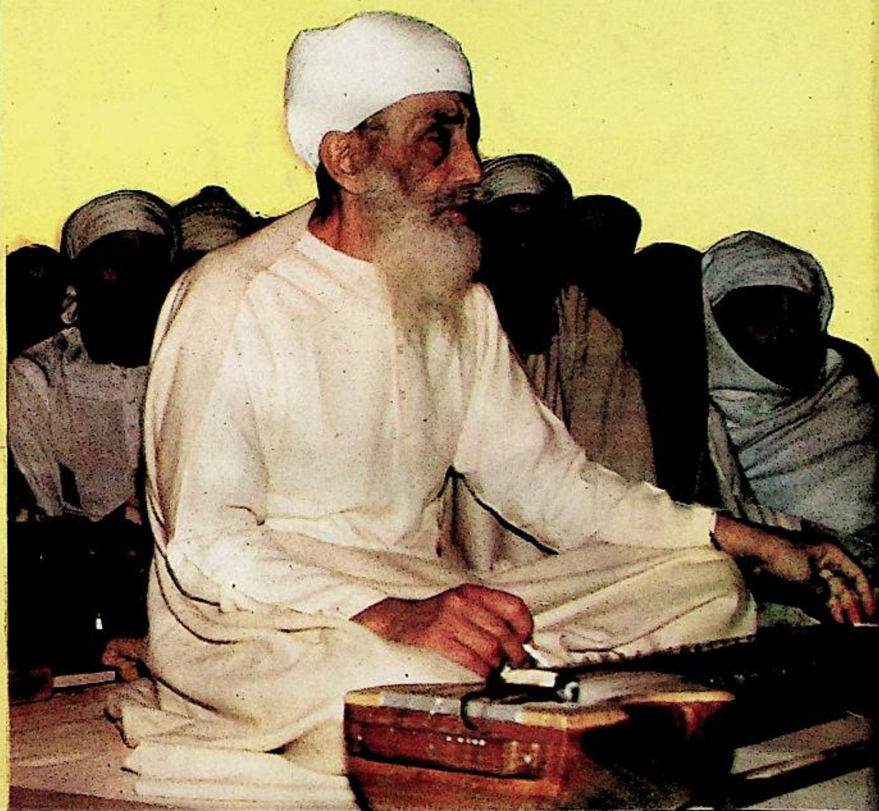
ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨ-ਦਿਆਲ ਜੀ,
ਬਖਸ਼ੋ ਨਾਮ ਆਧਾਰ ।
ਚਰਨ ਕੰਵਲਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ,
ਰਖਾਂ ਹਿਰਦੇ ਧਾਰ ।
ਸੁਆਸ-ਸੁਆਸ ਨਿਭਦੀ ਰਹੇ,
ਚਰਨ ਕੰਵਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ।
ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ,
ਪਤਿਤੋਂ ਕਰੇ ਪੁਨੀਤ ।
ਗੁਣਹੀਨ, ਨੇਤਰਹੀਣ,
ਸਭ ਬਨਿਓਂ ਅਸਮਰਥ ।
ਦਾਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰ ਬਖ਼ਸ਼ੀਆਂ,
ਕਰ ਦਿਤਾ ਸਮਰੱਥ ।
ਮਿਹਰ ਤੇਰੀ ਸਦ ਲੋਚਦਾ,
ਅੰਧਕਾਰ ਵਿਚ ਦੀਪ ।
ਊਨ ਕੋਈ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕੇ,
ਜਦ ਸਤਿਗੁਰ ਹੋਵੇ ਮੀਤ ।
ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਨੇ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ,
ਕਰ ਕੇ ਵਡ ਉਪਕਾਰ ।
ਚਰਨ ਕੰਵਲਾਂ ਤੋਂ ਵਾਰਨੇ,
ਜਾਵਾਂ ਸੌ ਸੌ ਵਾਰ ।
ਡੋਲ ਗਿਆ ਸਾਂ, ਗੁਰੂਦੇਵ,
ਕੀਤਾ ਤੁਸੀਂ ਅਡੋਲ ।
ਬਾਹਾਂ ਪਕੜ ਗੁਰ ਕਢਿਆ,
ਬੋਲ ਨਾ ਸਕਾਂ ਬੋਲ ।
ਚਰਨਾਂ ਉਤੇ ਸੀਸ ਧਰ,
ਕਰਦਾ ਨਿਤ ਅਰਦਾਸ ।
ਆਂਚਲ ਪਕੜ ਗੁਰਦੇਵ ਦਾ,
ਦਿਲ ਦੀ ਬੁਝੇ ਪਿਆਸ ।

ਨਾਮ ਰਤਨ ਧਨ ਪਾ ਲਿਆ,
ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾਤ।
ਚਾਨਣ ਦੀਪ ਹੈ ਬਲ ਰਿਹਾ,
ਵਿਚ ਅੰਧਿਆਰੀ ਰਾਤ।
ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਆਪ ਨੇ,
ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਘਾਲ।
ਸ਼ਬਦ ਫੁਲਾਂ ਦਾ ਹਾਰ ਇਹ,
ਗੁੰਦਿਆ ਨਾਲ ਪਿਆਰ।
ਗੁਰ-ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ,
ਗੁਰ-ਮਹਿਮਾਂ ਦਾ ਗਾਣ।
ਸੋਝੀ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਕੀਤਾ ਮੈਂ ਬਖਾਣ।
ਗੁਣ ਬਖ਼ਸ਼ੇ ਹਨ ਆਪ ਨੇ,
ਦੋਸ਼ ਮੇਰੇ ਨਿਜ ਜਾਣ।
ਭੁਲ-ਚੁਕ ਪਾਠਕ ਸੋਧ ਲੈਣ,
ਮੈਂ ਬਾਲ ਅਣਜਾਣ।
ਕਾਵਿ ਕਲਾ ਉਚ ਦਾਤ ਹੈ,
ਮੈਂ ਵਿਚ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਕੋਏ।
ਸਿਧੇ ਸਾਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ,
ਦਿਤੇ ਫੁੱਲ ਪਰੋਏ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰ-ਪ੍ਰੀਤ ਹੈ,
ਗੁਰ-ਰੀਤ ਦੀ ਸਾਰ।
ਸੋਜ਼ੀ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਮੇਰਾ ਨਿਜੀ ਪਿਆਰ।
ਧੰਨ-ਧੰਨ ਗੁਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ,
ਧੰਨ ਉਸ ਦਾ ਦਰਬਾਰ।
ਬੰਦਾ ਭੁਲਣਹਾਰ ਹੈ,
ਅਭੁਲ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ।
ਨਮਸਕਾਰ ਗੁਰੂਦੇਵ ਨੂੰ,
ਸਿਰ ਜਿਸ ਧਰਿਆ ਹੱਥ।

ਧੰਨ ਧੰਨ ਗੁਰ ਜਗਜੀਤ ਹੈ,
ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ।
ਚਰਨ ਕੰਵਲ ਦਾ ਆਸਰਾ,
ਲੋਚਾਂ ਗੁਰੂ-ਪ੍ਰੀਤ।
ਨਿਭਦੀ ਰਹੇ ਉਮਰ ਭਰ,
ਅੰਤਮ ਸੁਆਸਾਂ ਤੀਕ।
ਜੋਤ ਗੁਰੂ ਜਗਦੀ ਰਹੇ,
ਚਾਨਣ ਹੋਵੇ ਚੌਫੇਰ।
ਜਗ ਤੋਂ ਅੰਧਕਾਰ ਦਾ,
ਮਿਟੇ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧੇਰ।
ਜਗਤ-ਜਲੰਦਾ ਰਖ ਲਓ,
ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰ।
ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਵਧੇ,
ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ।
ਸਭ ਮਾਨਵ ਇਸ ਜਗਤ ਵਿਚ,
ਵਸਣ ਨਾਲ ਪਿਆਰ।
ਜੰਗ, ਯੁਧ, ਭੈਅ ਮਿਟ ਜਾਏ,
ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵਸੇ ਸੰਸਾਰ।
ਅੰਨ, ਧਨ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ,
ਕੋਈ ਰਹੇ ਨਾ ਤੋਟ।
ਦਇਆ, ਖਿਮਾਂ, ਸ਼ਾਂਤੀ,
ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਓਟ।
ਗੁਰ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਆਪ ਦੇ,
ਨਿਤ ਫੈਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
ਮਿਲੇ ਸੁਖ, ਸਹਿਜ ਸ਼ਾਂਤੀ,
ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਆਸ।
ਦਾਸ ਤੇਰੇ ਨੂੰ ਸਦਾ ਹੀ,
ਗੁਰ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਓਟ।
ਨਿਤ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ,
ਕਦੀ ਨਾ ਆਵੇ ਤੋਟ।

ਗੁਰ ਚਰਨਾਂ ਜਗਜੀਤ ਦੇ,
ਹੈ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ।
ਪਰਸਾਂ ਪਾਰਸ ਚਰਨ ਇਹ,
ਜਾਵਾਂ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰ।

ਇਤਿ

ਜੈਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਣੀਦਾ ਤੈਸੋ ਹੀ ਮੈ ਡੀਠੁ